

การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

โดย

นายต่อศักดิ์ เฟื่องปัญญา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-11-6150-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE PRIVATE PRE-SCHOOLS EDUCATIONAL MANAGEMENT : MUANG DISTRICT,
PETCHABURI PROVINCE

By

Torsak Fuengpanya

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

A Master's Report Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Educational Administration

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2005

ISBN 974-11-6150-6

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้สารนิพนธ์เรื่อง “การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี” เสนอโดย นายต่อศักดิ์ เพ็ญปัญญา เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิสาข์ จัติวัตร)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รักษาราชการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผู้ควบคุมสารนิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. จีราวรรณ คงคล้าย)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

...../...../.....

K 44252509 : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ : การจัดการศึกษาปฐมวัย

ต่อศักดิ์ เพ็ญปัญญา : การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัด เพชรบุรี (THE PRIVATE PRE-SCHOOLS EDUCATIONAL MANAGEMENT : MUANG DISTRICT, PETCHABURI PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์ : รศ. ดร. ศิริชัย ชินะตั้งกูร. 108 หน้า. ISBN 974-11-6150-6

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อทราบการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ใน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี (2) เพื่อทราบแนวทางในการจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 362 คน และผู้ปกครองที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (focus group) จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและการสนทนากลุ่มสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานทั่วไป และด้านบริหารงบประมาณตามลำดับ

2. แนวทางในการจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ในด้านงบประมาณรัฐบาลควรพิจารณาความเท่าเทียมกันทางด้านการบริหารจัดการด้านงบประมาณ หรือ การสนับสนุนสื่อการศึกษา และสื่อการสอนเพิ่มเติมให้กับโรงเรียนที่ไม่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาล นอกจากนั้นภาครัฐควรจัดให้มีการอบรม ศึกษานิววิชาการสถานศึกษา ไม่คิดค่าใช้จ่ายหรือเสียค่าใช้จ่าย ในราคาที่ถูกลง และผู้บริหารควรมีการจัดให้มีเอกสารประชาสัมพันธ์การดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และมีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2548

ลายมือชื่อนักศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์

K44252509: MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD : THE PRIVATE PRE-SCHOOLS EDUCATIONAL MANAGEMENT

TORSAK FUENGPANYA : THE PRIVATE PRE-SCHOOLS EDUCATIONAL MANAGEMENT : MUANG DISTRICT, PETCHABURI PROVINCE. MASTER'S REPORT ADVISOR : ASSOC PROF. SIRICHAJ CHINATANGKUL, Ph.D. 108 pp. ISBN 974-11-6150-6

This research has objective to realize that 1) the management of private pre-schools education in Muang District, Petchaburi Province and 2) the tendencies in managing the private pre-schools in Muang District, Petchaburi Province. The populations used in this research were the private pre-schools in Muang District, Petchaburi Province. The data resource participants were 362 of the student's parents and the parents who joined the focus group. Instruments used in this research were the questionnaires and group discussions. Meanwhile, percentages (%), means (\bar{X}), standard deviation (S.D.), and content analysis

The findings of the study revealed that

1. The management of the private pre-schools education, which in Muang District, Petchaburi Province, was at very high level by overall and each domain. When considering from high to lower level domains were academic management, personnel management, general management and financial budget management, respectively.

2. The tendencies of managing the private pre-schools education in Muang District, Petchaburi Province, found that in the domain of finance budgets, government should be considering the equality of financial budget management or supporting the education and teaching media to non-supported schools in addition. Besides, government sectors should be providing the training, the visiting to the academic sector in educational schools without any cost or less cost, and the executive should provide information documents about processes and activities of the schools, and give chances to parents to participate in presenting their ideas and concepts including some of their advises.

Department of Educational Administration, Graduate School, Silpakorn University, Academic Year 2005

Student's Signature

Master's Report Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

สาธิตนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความสามารถจากคณะบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยสมควรขอบพระคุณอย่างยิ่งได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร ผู้ควบคุมสาธิตนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย ประธานตรวจสอบสาธิตนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือที่แนะและปรับปรุงแก้ไข ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้ รวมถึงผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างที่ช่วยตอบแบบสอบถาม และที่สำคัญยิ่งขอขอบคุณ อาจารย์ทัศนีย์ ยศไกร อาจารย์พิภพ แก้วประชา อาจารย์วินัย พุ่มบุญพริก อาจารย์สนิธ มุสิกะศิริ และ คุณเอื้อพันธ์ เพ็ชรภรณ์ ที่เป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนช่วยเหลือมาโดยตลอด ประโยชน์และคุณค่า ที่พึงมีจากสาธิตนิพนธ์ นี้ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ ผู้มีส่วนร่วมทุกท่าน ตลอดทั้งผู้รวบรวมและเรียบเรียงเอกสารต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยอ้างถึงในการทำสาธิตนิพนธ์นี้

ความสำเร็จและความภาคภูมิใจอันเกิดจากสาธิตนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นผลมาจากการช่วยเหลือและเป็นกำลังใจจากผู้อยู่เบื้องหลังทุกคน จึงทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาจนสำเร็จสมความปรารถนาด้วยดี คุณค่าสาธิตนิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา และครู อาจารย์ทุกท่านที่สั่งสอนอบรมผู้วิจัยมาโดยตลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ปัญหา.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
ข้อคำถามการวิจัย	10
ขอบข่ายอ้างอิงของการวิจัย	10
ขอบเขตของการวิจัย	12
นิยามคำศัพท์เฉพาะ	12
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	12
ส่วนที่ 1 การจัดการศึกษาระดับอนุบาล	13
ความหมายและความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย	13
แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	15
แนวคิดการจัดเกี่ยวกับหลักสูตรปฐมวัย.....	17
การจัดการศึกษาปฐมวัยกับทฤษฎีพัฒนาการและทฤษฎีการเรียนรู้ ..	21
ส่วนที่ 2 การจัดการศึกษาระดับเอกชน.....	24
ประวัติความเป็นมาในการจัดตั้งโรงเรียนเอกชน.....	24
การจัดการโรงเรียนอนุบาล.....	26
ส่วนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
งานวิจัยในประเทศ.....	53
งานวิจัยต่างประเทศ.....	55
3 การดำเนินการวิจัย.....	58
ขั้นตอนในการวิจัย	58
ระเบียบวิธีวิจัย	59
แผนแบบของการวิจัย	59

บทที่	หน้า
ประชากรและการเลือกตัวอย่าง	60
ตัวแปรที่ศึกษา.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	61
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	66
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัด เพชรบุรี	68
ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะและแนวทางการจัดการศึกษาโรงเรียน อนุบาล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี.....	74
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	77
สรุปผลการวิจัย.....	77
อภิปรายผล	78
ข้อเสนอแนะ.....	82
บรรณานุกรม	83
ภาคผนวก.....	90
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย	91
ภาคผนวก ข หนังสือขอตกลงเครื่องมือและขอเก็บรวบรวมข้อมูล	94
ภาคผนวก ค หนังสือขอเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม.....	99
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	102
ประวัติผู้วิจัย	108

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนนักเรียนก่อนประถมศึกษา โรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2544-2546	8
2	โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546	31
3	ประชากรและการเลือกตัวอย่าง	60
4	จำนวนร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	67
5	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการจัดการศึกษาของ โรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี รวมทุกด้าน	69
6	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการจัดการศึกษาของ โรงเรียนอนุบาล เอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการบริหารวิชาการ	70
7	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการจัดการศึกษาของ โรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการบริหาร งบประมาณ	71
8	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการจัดการศึกษาของ โรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการบริหารงานบุคคล	72
9	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการจัดการศึกษาของ โรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการบริหารงานทั่วไป	73

บทที่ 1

บทนำ

การพัฒนาคนเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ให้สามารถแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจกับนานาอารยประเทศได้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของไทยหลายยุคหลายสมัย จึงมักมุ่งเน้นที่จะพัฒนาคุณภาพของคนเป็นหลัก

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้กรอบทิศทางการพัฒนาประเทศ ในระยะปานกลาง ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ระยะยาว และมีการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8(พ.ศ. 2540-พ.ศ.2544) ในด้านแนวคิดที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” ในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างระบบบริหารจัดการภายในที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกระดับ อันจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนที่มี “คน” เป็นศูนย์กลางได้อย่างแท้จริง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับนี้มุ่งเน้น การสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ที่เปิดโอกาสให้คนไทยทุกคนสามารถคิดเป็น ทำเป็น มีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต รู้เท่าทันโลก เพื่อพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง สามารถสั่งสมทุนทางปัญญา รักษาและต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า การพัฒนาคนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาตั้งแต่วัยเด็ก ตามนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0 – 5 ปี) พ.ศ.2545-2549 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ให้ความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยว่า¹

“การพัฒนาคุณภาพมนุษย์ที่ยั่งยืน และป้องกันปัญหาสังคมในระยะยาว จำเป็นต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่ปฐมวัย โดยเน้นครอบครัวเป็นแกนหลักและชุมชนเป็นรากฐานที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการพัฒนาเลี้ยงเด็กทุกชั้นตอน”

โดยให้ความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. การพัฒนามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่อยู่ในครรภ์ ช่วงปฐมวัย และต่อเนื่องตลอดชีวิต

¹ สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย, นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) พ.ศ. 2545- 2549 (กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค,2544) ,1.

2. หลักวิชาและการวิจัยได้แสดงว่าปัจจัยแวดล้อมและการเลี้ยงดูที่เหมาะสม สามารถเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและประสิทธิภาพการทำงานของสมองมนุษย์ได้ เวลาที่สำคัญและจำเป็นที่สุดใน การพัฒนาสมอง คือ ในช่วง 5 ปีแรก ของชีวิต

3. การพัฒนามนุษย์ที่ยั่งยืนและป้องกันปัญหาสังคมในระยะยาว จำเป็นต้องเริ่ม พัฒนาตั้งแต่ปฐมวัย โดยเน้นให้ครอบครัวเป็นแกนหลักและชุมชนเป็นรากฐานที่มีส่วนร่วมอย่าง แท้จริงในการพัฒนาเลี้ยงดูเด็กทุกขั้นตอน

4. แนวคิดในการพัฒนาเด็กเพื่อให้มีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล นับตั้งแต่ปฏิสนธิ จวบจนเจริญวัย จำเป็นต้องมีการตื่นตัวและผนึกกำลังกันทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมกัน ส่งเสริมครอบครัวให้พ่อแม่มีความรักและความรู้ สามารถเลี้ยงดูบุตรหลานได้ถูกวิธี

5. ผู้ดูแลเด็ก ครู รวมถึงเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเด็ก ปฐมวัยให้เจริญเติบโตพัฒนาไปในทางที่พึงประสงค์ บุคคลเหล่านี้ต้องมีหลักวิชาและทักษะที่ ถูกต้องใน การเลี้ยงดูเด็ก²

จากแนวนโยบายของรัฐบาลซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกหน่วยในชุมชนให้มีส่วนร่วม ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยเน้นความสำคัญไปที่ครอบครัว โรงเรียนและครูเป็นสำคัญ ซึ่งทุกหน่วย ต้องมีการสานสัมพันธ์กัน โดยนำความคิดเห็นของผู้ปกครองมาปรับปรุงพัฒนางาน และสร้าง ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของโรงเรียนและ ความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนเป็นสำคัญ

สำหรับในประเทศไทยแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยระยะเริ่มแรก เริ่มมีมา ตั้งแต่สมัยก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง ปี พ.ศ. 2475 โดยเรียกว่าชั้นมูลศึกษาซึ่งมุ่งสอนเด็กก่อน ระดับประถมศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมเด็กเล็กก่อนขึ้นระดับประถมศึกษา แต่ยังไม่ให้ความสำคัญ มากนัก ยังมีแต่เฉพาะโรงเรียนเอกชนเท่านั้นที่เปิดสอนระดับนี้ อย่างไรก็ตามได้มีแนวคิด ของ เฟดเดอริค โฟรเบล (Froebel) และมาเรีย มอนเตสซอรี (Maria Montessori) เข้ามาตั้งแต่ สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องจากพระองค์ได้เคยเสด็จประพาสทวีปยุโรป และโปรดเกล้าให้ผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาและดูงานต่างประเทศ และนอกจากนั้นยังมีพวกมิชชัน นารีเข้ามามีบทบาทสำคัญในการศึกษาของไทย³ ต่อมาภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองรัฐบาล เริ่มเล็งเห็นความสำคัญและกำหนดชั้นมูลศึกษาเข้าอยู่ในแผนการศึกษาแห่งชาติ แต่ไม่ได้กำหนด

² เรื่องเดียวกัน,4.

³ ยาวพา เดชะคุปต์, การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ก ,2542),

ความมุ่งหมายให้เตรียมความพร้อมแก่เด็ก แต่มุ่งให้เด็กอ่านออกเขียนได้ และมีความพร้อมที่จะเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาเป็นสำคัญ

การจัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐบาลในยุคปัจจุบัน มีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างไปจากยุคก่อน โดย มุ่งเน้นเพื่อการพัฒนาบุคคลให้เหมาะสมกับวัย กล่าวคือ การศึกษาในช่วงปฐมวัยเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นการอบรมดูแลและพัฒนาความพร้อมของเด็กเพื่อการเรียนรู้ในขั้นต่อไป⁴ โดยนโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) พ.ศ. 2545 -2549 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและมีคุณภาพ โดยให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดบริการให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและผู้รับบริการ ยุทธศาสตร์ ดังนี้⁵

1. การพัฒนาเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ใช้หลักการ บ้านเป็นฐานในการเลี้ยงดู (Home-based approach) ซึ่งบุคคลสำคัญ คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัว
2. เด็กอายุ 3-5 ปี ใช้สถานพัฒนาเด็กหรือรูปแบบอื่นที่เป็นทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย โดยให้ผู้ดูแลเด็ก ฯลฯ มีลักษณะเป็น “มีอาชีพ” และร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว
3. การพัฒนาเด็กอายุ 0-5 ปี ที่ดีและมีคุณภาพต้องมีระบบการส่งต่อ เพื่อเชื่อมโยงจากบ้านไปศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยและโรงเรียน
4. การพัฒนาความรู้และทักษะแก่ผู้เกี่ยวข้องกับเด็กอายุ 0-5 ปี
5. สร้างความพร้อมให้ชุมชนและท้องถิ่นสามารถดำเนินการจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ
6. สังคมร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างครบวงจร ตั้งแต่การวางแผน ปฏิบัติการ ใฝ่ระวัง ตรวจสอบ และประเมินผล
7. เมื่อชุมชนและท้องถิ่นมีความเข้มแข็งพอ ทั้งด้านเศรษฐกิจและความรู้ ความสามารถ ให้รัฐกระจายความรับผิดชอบไปยังชุมชนท้องถิ่นดำเนินการเต็มที่ในทุกด้าน รัฐจำกัดบทบาทของตนเองให้เป็นผู้กำหนดนโยบาย รูปแบบ การตรวจสอบมาตรฐาน การประเมินผลและการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสกลุ่มต่าง ๆ

⁴ ยาวพา เดชะคุปต์ , การศึกษาปฐมวัย (กรุงเทพฯ ฯ: สำนักพิมพ์แม็ก ,2542), 48.

⁵ สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย, นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) พ.ศ. 2545- 2549 (กรุงเทพฯ ฯ : พริกหวานกราฟฟิค,2544) ,12.

จากยุทธศาสตร์ข้างต้น การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจึงเน้นการประสานสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีต่างประเทศ ที่มักจะพูดถึงกันอยู่เสมอว่า โรงเรียนควรมีการจัดการศึกษาโดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ แนวคิดดังกล่าวเกิดจากการนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องของรวมเข้าด้วยกัน อาทิ ขั้นตอนการพัฒนาจิตและสังคม (Psychosocial Stages) ของ อีริก อีริคสัน (Erik Erikson)⁶ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Theory) ของฌอง เปียเจต์ (Jean Piaget) ทฤษฎีมนุษยนิยม (Humanistic Theories) ที่ว่าด้วยความต้องการจำเป็นของมนุษย์ (Theory of Human Motivation) ของ อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) เป็นต้น การจัดการศึกษาแนวใหม่จึงมีการบูรณาการทฤษฎีทั้งหลายเข้าด้วยกัน และสร้างกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะกับวัยและความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กรายบุคคลและรายกลุ่ม และประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง และการสังเกตพฤติกรรม เพื่อการปรับปรุงแนวทางการสอนครั้งต่อไป

แต่ไม่ว่าแต่ละโรงเรียนจะจัดการศึกษาอย่างไร ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลาน เข้าในแต่ละโรงเรียนย่อมมีเหตุผลและมุมมองที่แตกต่างกันออกไป ผู้ปกครองที่เลือกโรงเรียนอนุบาลให้บุตรส่วนใหญ่ การหาข้อมูลโรงเรียนอนุบาล ส่วนใหญ่จะมาจากสื่อต่าง ๆ รวมถึงการบอกต่อปากต่อปาก และการเข้าเยี่ยมชมโรงเรียนก่อนตัดสินใจ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ปัญหา

รัฐบาลสนับสนุนให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามาโดยตลอด และได้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนขึ้นในปี พ.ศ. 2515 มีฐานะเป็นหน่วยงานหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีหน้าที่ควบคุมดูแลรับผิดชอบโรงเรียนราษฎร์ให้ได้มาตรฐานทัดเทียมกับโรงเรียนรัฐ และให้เรียกว่า “โรงเรียนเอกชน” แทนคำว่า “โรงเรียนราษฎร์” และได้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 ซึ่งมีผลบังคับใช้จนถึงปัจจุบัน โดยรัฐบาลได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะสนับสนุนช่วยเหลือให้นักเรียนโรงเรียนเอกชนในรูปแบบการอุดหนุนการศึกษาและส่งเสริมทางการเงินแก่โรงเรียนเอกชนเป็นรายหัวให้แก่โรงเรียนเอกชนที่จัดตั้งขึ้นก่อนปี พ.ศ. 2517 ในอัตราไม่เกินร้อยละ 40 ของค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนภาครัฐ ในปัจจุบันโรงเรียนเอกชนจึงมีบทบาทมากยิ่งขึ้นในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา และมีบุคคลทั่วไปได้สนใจดำเนินการธุรกิจการจัดการศึกษาเพิ่มมากขึ้น และบางพื้นที่ที่มีโรงเรียน

⁶ H. Erikson, *Identity and the life cycle : selected papers* Psychological issues monographs , Vol 1. (New York : International University Pres, 1967), 25.

เอกชนจำนวนมาก โรงเรียนเหล่านี้จะใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ในการสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครองเพื่อตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนของตนเอง แต่การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ยังประสบปัญหามากมายดังนี้⁷

1. ด้านนโยบาย โรงเรียนเอกชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเท่าที่ควร อาทิ การแก้ไขกฎระเบียบต่าง ๆ นอกจากนี้รัฐบาลยังได้เข้ามาจัดการศึกษาในลักษณะที่เป็นการแข่งขันกับโรงเรียนเอกชนที่ดำเนินการอยู่ก่อนแล้วโดยตรง โดยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในอัตราที่ต่ำกว่า และยังขาดมาตรการให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมสถานศึกษาที่เหมาะสม ทำให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเอกชนมีความแตกต่างกันมาก ไม่ว่าคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเอกชนด้วยกันเองหรือคุณภาพสถานศึกษาเอกชนกับสถานศึกษาของรัฐ นอกจากนี้โรงเรียนเอกชนยังไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนทางด้านวิชาการเท่าที่ควร

2. ด้านความเสมอภาคทางการศึกษาของเด็กในชนบทและในเมือง ในปัจจุบันยังคงเป็นความจริงว่าความเสมอภาคทางการศึกษาของนักเรียนในเมืองและชนบทยังมีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการกระจายของสถานศึกษา และมาตรฐานของสถานศึกษา คุณภาพมาตรฐานการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งความแตกต่างนั้นนอกจากโรงเรียนของรัฐบาลแล้ว ยังปรากฏให้เห็นในโรงเรียนเอกชนด้วย

3. ด้านผลกระทบจากการดำเนินงานของภาครัฐ ที่ทำให้นักเรียนโรงเรียนเอกชน ต้องรับนักเรียนที่เหลือจากการเข้าเรียนโรงเรียนของรัฐบาล แม้ว่าตลอดเวลาที่ผ่านมโรงเรียนเอกชนได้พยายามและประสบความสำเร็จอย่างมากในการพัฒนานักเรียนที่เหลือจากโรงเรียนรัฐบาล ด้วยการหมั่นอบรมสั่งสอนและฝึกจนเป็นผลให้นักเรียนเหล่านี้ผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไม่ต่างจากผลผลิตจากโรงเรียนรัฐ รวมถึงการที่โรงเรียนของรัฐได้ขยายตัวมากขึ้นทั้งการขยายห้องเรียนและการจัดตั้งโรงเรียนทำให้โรงเรียนเอกชนมีนักเรียนน้อยลงและมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย

4. ด้านภาระค่าใช้จ่าย รัฐได้กำหนดให้ใช้เพดานค่าเล่าเรียนลอยตัว แต่โรงเรียนเอกชนไม่ได้รับอนุญาตให้จัดเก็บค่าใช้จ่ายใด ๆ นอกเหนือจากที่รัฐบาลกำหนด ทั้งที่ค่าใช้จ่ายดังกล่าวควรได้รับพิจารณาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษา เช่น การกำหนดให้เก็บค่ารับ-ส่งนักเรียน หรือค่าอาหารกลางวันในอัตราที่ไม่สะท้อนถึงความเป็นจริงในการดำเนินการ และนอกจากนั้นยังไม่อนุญาตให้เก็บค่าใช้จ่ายใดๆ ในกรณีที่โรงเรียนจัดให้มีการสอนเสริมเพื่อประโยชน์

⁷ สุชาติ อังสุจินดา, การใช้ยุทธศาสตร์เชิงรุก ในการจัดการเพื่อจุดมุ่งใจผู้ปกครองนำเด็ก ประถมศึกษาเข้าในโรงเรียนเอกชน (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544), 4-8.

ของนักเรียนโดยตรง เช่น การสอนว่ายน้ำ คอมพิวเตอร์ ดนตรี ฯลฯ การอนุญาตให้โรงเรียน เอกชนกู้เงินเพื่อจัดซื้อรถรับ-ส่ง นักเรียน แต่กำหนดหลักเกณฑ์การค้ำประกันที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการ กู้ของโรงเรียน การไม่อนุญาตให้นำอาคาร อุปกรณ์การเรียนไปใช้บริการทางวิชาการแก่บุคคลอื่น ๆ นอกจากเวลาเปิดเรียนปกติ นอกจากนั้นต้องรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ทางการศึกษา และการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์อื่น ๆ โดยไม่สามารถผลักภาระนี้ไปยังผู้บริโภคได้ โรงเรียน เอกชนยังต้องเสียค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ ในอัตราที่สูงมากแตกต่างจากธุรกิจหรืออุตสาหกรรมที่ ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากรัฐบาล โรงเรียนเอกชนยังต้องรับภาระภาษีโรงเรียนในอัตราที่สูง ตามการพัฒนาและการปรับปรุงอาคารสถานที่ทั้ง ๆ ที่การพัฒนาและการปรับปรุงนั้น เป็นไปเพื่อ ประโยชน์ของนักเรียนโดยแท้ การดำเนินการกองทุนสงเคราะห์โรงเรียนเอกชนมีขอบเขต ดำเนินงาน ที่จำกัด และยากแก่การปฏิบัติ ไม่สามารถทำให้เงินในกองทุนสงเคราะห์เพิ่มจำนวนขึ้นได้เท่าที่ควร จากปัญหาดังกล่าว เมื่อวิเคราะห์เทียบกับโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัด เพชรบุรี พบว่าประสบปัญหาคล้ายคลึงกัน โดยแต่ละโรงเรียนมีปัญหาที่เล็กน้อยแตกต่างกันไป ดังนี้

ปัญหาที่หนึ่ง นักเรียนระดับอนุบาลของโรงเรียนเอกชนมีจำนวนที่ลดลง จากข้อมูลปี การศึกษา 2544 – 2546 พบว่าจำนวนนักเรียนของโรงเรียนเอกชนทั้ง 10 แห่ง มีจำนวนเด็กที่ลดลง ทั้งที่โรงเรียนทุกโรงเรียนยังมีศักยภาพเพียงพอที่จะรับนักเรียนได้เพิ่มมากกว่าปัจจุบัน

(แสดงรายละเอียดในตารางที่ 1)

ปัญหาที่สอง โรงเรียนเอกชนบางโรงเรียนได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาลโดยได้รับ เงินอุดหนุนรายหัว โดยไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน และบางแห่งได้รับเงินอุดหนุนรายหัวแต่ เรียกเก็บค่าธรรมเนียมบางส่วน ซึ่งทำให้โรงเรียนเอกชนประสบปัญหาความไม่เท่าเทียมกันทางด้านการจัดการ บางแห่งประสบปัญหาการจัดการให้คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น เพราะไม่ได้รับเงิน อุดหนุนจากหน่วยงานรัฐบาลและหน่วยงานเอกชนอื่น ๆ จึงต้องเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนที่ สูงกว่าโรงเรียนเอกชนรายอื่น โดยผู้วิจัยได้แบ่งโรงเรียนเอกชนออกเป็น 3 ประเภท คือ

(1) โรงเรียนที่ตั้งก่อนปี พ.ศ.2517 ได้รับเงินอุดหนุนรัฐบาลเต็มจำนวนจากการเป็นโรงเรียน มูลนิธิพุทธศาสนา จึงไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน มี 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนปริยัติรังสรรค์ และ โรงเรียนสุวรรณรังษฤษฎีวิทยาลัย

⁸ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ,2537),25.

(2) โรงเรียนที่ตั้งก่อนปี พ.ศ. 2517 ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลบางส่วน และบางแห่งได้รับเงินอุดหนุนเพิ่มเติมจากหน่วยงานเอกชนทำให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนในอัตราที่ลดลง มี 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนอนุบาลเทพศึกษา โรงเรียนอนุบาลศึกษาปัญญา โรงเรียนเปรมฤดี โรงเรียนอนุบาลแสงมิตร ที่ได้รับการสนับสนุนมูลนิธิแสงมิตรส่งเสริมการศึกษา และโรงเรียนอรุณประดิษฐ์ ที่ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิสภาคริสตจักรแห่งประเทศไทย

(3) โรงเรียนที่ตั้งหลังปี พ.ศ. 2517 ไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล และเรียกค่าธรรมเนียมเต็มจำนวน มี 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนอนุบาลบันไดอัสสุ โรงเรียนอนุบาลศศิมา และ โรงเรียนเซนต์โยเซฟ เพชรบุรี

ปัญหาที่สาม นโยบายของรัฐบาลตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และตามนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ที่เน้นการเตรียมความพร้อมของเด็ก และเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child center) ยังไม่แพร่หลายในหมู่ผู้ปกครองในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ที่ส่วนใหญ่ยังเน้นค่านิยมแบบเดิมที่ให้เด็กอนุบาลเก่งด้านวิชาการ ต้องการให้เด็กอ่านหนังสือออกและเขียนหนังสือได้เมื่อจบชั้นอนุบาล ทำให้โรงเรียนเอกชนที่เน้นการเตรียมความพร้อม และเน้นการพัฒนาการของเด็กตามนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบันยังไม่เป็นที่นิยมมากนัก

จากปัญหาทั้งสามข้อของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาเด็กนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนมีจำนวนที่น้อยลงทุกปีเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด รองลงมาคือปัญหาด้านการบริหารการเงินของโรงเรียนเอกชน หากปล่อยให้โรงเรียนมีปัญหาเช่นนี้ ย่อมกระทบถึงการจัดการและการดำเนินการของโรงเรียน ทำให้โรงเรียนเอกชนขาดทุน ซึ่งส่งผลไปยังการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ คาดว่าจะทำให้ทราบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับอนุบาล ที่มีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจำนวนนักเรียนก่อนประถมศึกษา โรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ในปีการศึกษา 2544-2546 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนนักเรียนก่อนประถมศึกษา โรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
ปีการศึกษา 2544-2546

	รายชื่อโรงเรียน	2544		2545		2546	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	ปริยัติรังสรรค์ ¹	880	23.02	960	25.24	960	25.59
2	สุวรรณรังษฤษฎวิทยาลัย ¹	950	24.86	879	23.11	854	22.77
3	อรุณประดิษฐ์ ²	334	8.74	343	9.02	360	9.60
4	อนุบาลศึกษาปัญญา ²	82	2.15	73	1.92	82	2.19
5	อนุบาลแสงมิตร ²	888	23.23	903	23.74	875	23.33
6	เปรมฤดี ²	81	2.12	85	2.24	93	2.48
7	อนุบาลเทพศึกษา ²	60	1.57	40	1.05	45	1.20
8	อนุบาลบันไดอัส ³	154	4.03	168	4.42	154	4.11
9	อนุบาลศศิมา ³	59	1.54	43	1.13	59	1.57
10	เซนต์โยเซฟเพชรบุรี ³	334	8.74	309	8.13	269	7.17
		3,822	100	3,803	100	3,751	100

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546),33.

หมายเหตุ 1. โรงเรียนที่ตั้งก่อนปี พ.ศ. 2517 ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเต็มจำนวน ไม่มี
ค่าธรรมเนียมการเรียน

2. โรงเรียนที่ตั้งก่อนปี พ.ศ. 2517 ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลและหน่วยงานเอกชน
บางส่วน คิดค่าธรรมเนียมไม่เต็มจำนวน

3. โรงเรียนที่ตั้งหลังปี พ.ศ.2517 ไม่ได้รับเงินอุดหนุน เก็บค่าธรรมเนียมเต็มจำนวน

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่าจำนวนของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ทั้งหมด 10 โรงเรียน ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีอัตราที่ลดลง จากจำนวน 3,822 คนในปี 2544 ลดลงมาเป็น 3,803 คนในปี 2545 และลดลงมาอีก เป็น 3,751 คนในปี 2546 และสัดส่วนของโรงเรียนที่ตั้งก่อนปี พ.ศ.2517 ได้รับเงินอุดหนุนเต็มจำนวนจากรัฐบาลและไม่คิดค่าธรรมเนียมการเรียนมีสัดส่วนที่มากถึงประมาณร้อยละ 50 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด หรือ 1,814 คน ในปีการศึกษา 2546 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีการได้เปรียบเชิงแข่งขันจากโรงเรียนทั้งหมด ขณะที่โรงเรียนที่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมรายอื่น ๆ จำนวน 8 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 1,937 คน ในจำนวนโรงเรียนที่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมเหล่านี้ยังมีอีก 5 โรงเรียนที่ตั้งก่อน ปี พ.ศ.2517 ได้รับการอุดหนุนบางส่วนจากรัฐบาล และบางแห่งได้รับเงินอุดหนุนเพิ่มเติมจากหน่วยงานเอกชนทำให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมได้ราคาสูงกว่าโรงเรียนที่ตั้งหลังปี พ.ศ. 2517 โรงเรียนที่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมเหล่านี้ อยู่ในภาวะที่ต้องแข่งขันกันอย่างสูง โดยเฉพาะโรงเรียนอนุบาลขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนไม่ถึง 100 คน ที่มีอยู่ 4 โรงเรียนจากจำนวนทั้งหมด 10 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้ มีศักยภาพเพียงพอที่จะรับนักเรียนเพิ่มขึ้นได้ถึง 200 คน แต่ในช่วงตลอดเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2544 ถึงปีการศึกษา 2546 โรงเรียนขนาดเล็กก็ยังไม่อาจดำเนินการได้ตามประสงค์

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการดำเนินงาน การวิจัยครั้งนี้จึงต้องการสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครอง เพราะผู้ปกครองเป็นผู้ตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน หากโรงเรียนไม่สนองตอบกับความต้องการของผู้ปกครอง โรงเรียนก็ไม่อาจดำเนินการอยู่ได้ เพราะเป้าหมายหลักของโรงเรียน คือการมีเด็กนักเรียนที่มากขึ้น ซึ่งนำมาซึ่งกำไรในการประกอบกิจการ ความคิดเห็นของผู้ปกครองจะทำให้โรงเรียนสามารถใช้เป็นแนวทาง ในการปรับปรุงกิจการ และแก้ไขข้อบกพร่อง และพัฒนาคุณภาพให้แก่โรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความสำคัญของปัญหา จึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อทราบการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนใน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อทราบแนวทางในการจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ข้อคำถามการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการแสวงหาคำตอบการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดข้อคำถามของการวิจัยไว้ ดังนี้

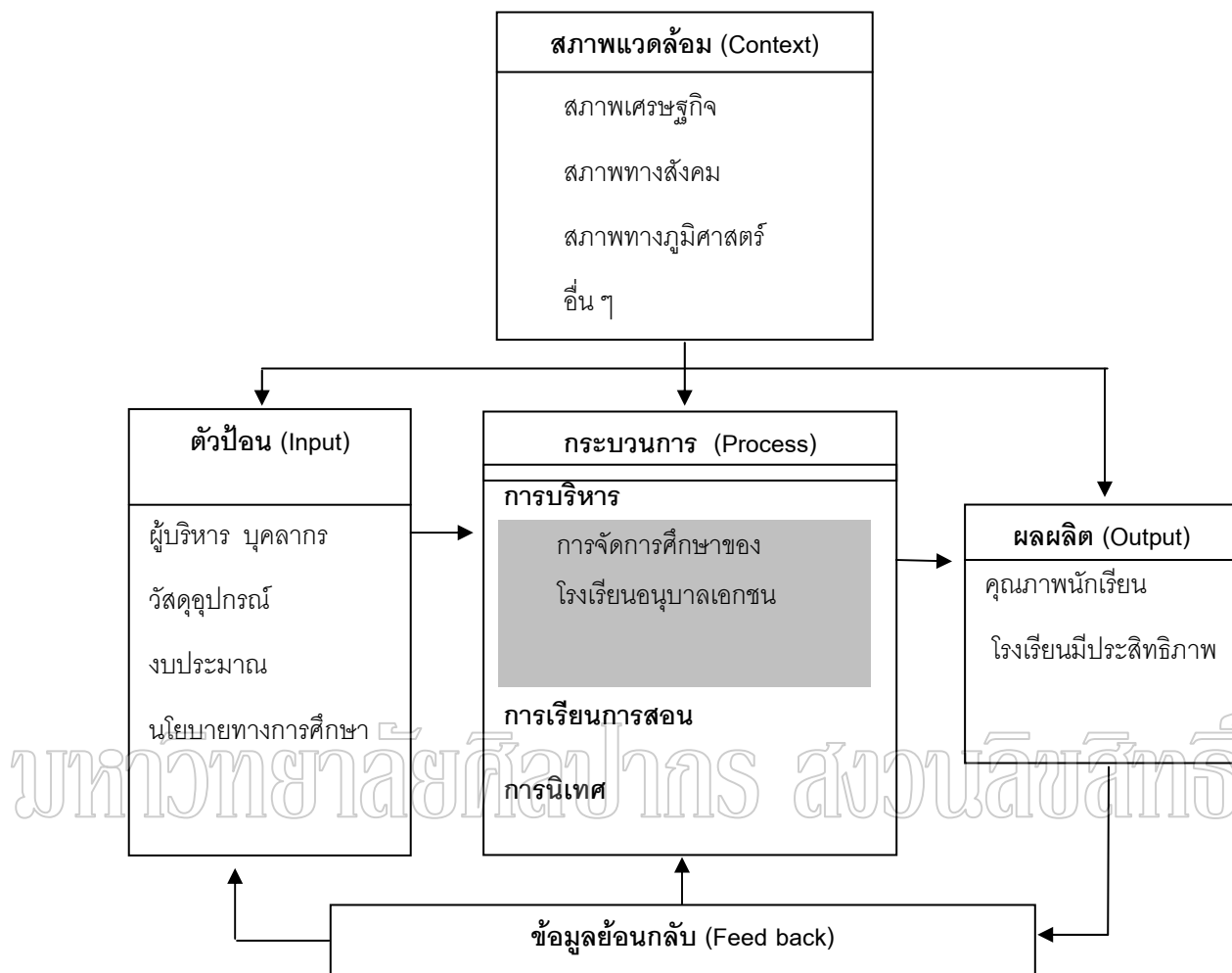
1. การจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรีอยู่ในระดับใด
2. แนวทางการจัดการศึกษาระดับอนุบาลว่าควรดำเนินการอย่างไร

ขอบข่ายอ้างอิงของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการบริหารจัดการโรงเรียนที่มีการบริหารในเชิงระบบซึ่งเดเนียล แคทซ์ และ โรเบิร์ต คาห์น⁹ ที่ได้กล่าวไว้ในทฤษฎีเชิงระบบ (Systems Approach) ว่าการบริหาร เป็นความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ตัวป้อน (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และผลย้อนกลับ (Feedback) และ สภาพแวดล้อม (Context) ตัวป้อน ได้แก่ คน ได้แก่ ผู้บริหาร บุคลากร ครู วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ นโยบายทางการศึกษา และตัวป้อนจะนำไปสู่กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการนิเทศ และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ส่วนสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบภายนอก เช่น สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ ผลผลิต ด้านการบริหารงาน สมรรถนะผลของผู้เรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนจะเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา ด้านของผลย้อนกลับจะเป็นตัวควบคุมเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์

การวิจัยในครั้งนี้ได้มุ่งประเด็นการจัดการโรงเรียนอนุบาลที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นและมีส่วนสำคัญต่อการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียน ทางด้านกระบวนการ ตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการที่มีขอบข่ายและภารกิจการบริหารและการจัดการสถานศึกษา

⁹ Daniel Katz and Robert L. Kahn, The Social Psychology of Organizations, 2nd ed. (New York : John Wiley & Son, 1978), 20.

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายอ้างอิงของการวิจัย

ที่มา : Daniel Katz and Robert L. Kahn, *The Social Psychology of Organizations*, 2nd ed.

(New York : John Wiley & Son, 1978), 20.

: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (โรงพิมพ์ ร.ส.พ : กรุงเทพฯ, 2546), 32-77.

ขอบเขตของการวิจัย

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนได้มีเกณฑ์กำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเพื่อให้โรงเรียนที่มีการสอนระดับอนุบาลนำไปใช้เป็นแนวทาง นอกจากนี้ยังมีแนวทางจากคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นนิติบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีขอบข่ายและภารกิจการบริหารและการจัดการสถานศึกษา 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและ การบริหารทั่วไป ผู้วิจัยได้นำมาประกอบเป็นขอบเขตการอ้างอิงของการวิจัย ดังแผนภูมิ ที่ 2

การจัดการศึกษาระดับอนุบาล
1. การบริหารวิชาการ
2. การบริหารงบประมาณ
3. การบริหารงานบุคคล
4. การบริหารงานทั่วไป

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ร.ส.พ.,2546),32-77.

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของศัพท์เฉพาะในการวิจัย ดังนี้

การจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน หมายถึง การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย อายุตั้งแต่ 0-5 ปี เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยมีการดำเนินการจัดการบริหารโรงเรียน 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ของโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่มีเอกชนเป็นเจ้าของ

จังหวัดเพชรบุรี หมายถึง สถานศึกษาเอกชนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต 1 อำเภอเมือง ได้แก่ โรงเรียนเอกชน 10 โรงเรียน

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอนุบาล เอกชนในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาเพื่อศึกษาสาระสำคัญเป็น 3 ส่วน ดังนี้ การจัดการศึกษาระดับอนุบาล การจัดการศึกษาเอกชน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาระดับอนุบาล

1. ความหมายและความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย

การพัฒนาคนเป็นสิ่งที่สำคัญต่ออนาคตของชาติและเป็นเรื่องที่ถูกฝ่ายต้องร่วมกันดำเนินการ อย่างจริงจัง ตั้งแต่ปฏิสนธิ จนถึงวัยก่อนเข้าเรียนระดับปฐมศึกษา ซึ่งอยู่ในวัย 0-5 ปี เด็กในวัย 0-2 ปี ควรจะได้รับการเลี้ยงดูจากครอบครัวอย่างใกล้ชิด เพราะเป็นช่วงที่มีพัฒนาการอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ซึ่งนำไปสู่รากฐานของการพัฒนาทางสติปัญญา จิตใจและบุคลิกภาพ ตลอดจนนิสัยพื้นฐานต่าง ๆ โดยการพัฒนาดังกล่าวจะต่อเนื่องมาจนถึงวัยเข้าเรียน อายุ 3-5 ปี ซึ่งเป็นระดับการศึกษาที่ได้รับระยะต้นของชีวิต เป็นการจัดการศึกษาเพื่อปูพื้นฐานชีวิตที่ดีให้แก่เด็กให้มีโอกาสได้รับการเสริมสร้างพัฒนาการ ทั้งทางด้าน ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระดับประถมศึกษา และเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาในระดับต่อไป รวมทั้งการเตรียมตัวที่จะเป็นคนไทยที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต¹

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจึงมีความสำคัญมากเพื่อเป็นการวางรากฐานอนาคตสำหรับเด็กในทุก ๆ ด้าน ตามความหมายของ คาร์เตอร์ วี กู๊ด "การจัดการศึกษาปฐมวัย" หมายถึง โครงการหรือหลักสูตรที่จัดสำหรับเด็กในโรงเรียนเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล หรือชั้นประถมปีที่ 1-ชั้นประถมปีที่ 3²

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับประถมศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2541),3.

²C.V. Good, Dictionary of Education (New York : McGraw-Hill Book.,1945), 200.

ฮิมส์ (Hymes) กล่าวว่า "การจัดการศึกษาปฐมวัย" หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง³

เยาวพา เดชะคุปต์ กล่าวว่า "การจัดการศึกษาปฐมวัย" หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาสมองการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มีชื่อเรียกต่างกันไปหลายชื่อ ซึ่งแต่ละโปรแกรมก็มีวิธีการและลักษณะ ในการจัดกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่าง ๆ กัน⁴

ราศรี ทองสวัสดิ์ มีความคิดเห็นว่าการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย คือ ความพร้อมในการเรียนของนักเรียนระดับปฐมวัย ซึ่งมีองค์ประกอบคือ ความพร้อมทางด้านร่างกาย ความพร้อมทางด้านสติปัญญา ความพร้อมทางอารมณ์⁵

ในปี 2546 สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้มีการกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้โรงเรียนที่มีการสอนระดับอนุบาลนำไปใช้เป็นแนวทาง โดยมีสาระสำคัญ ครอบคลุมเนื้อหาต่าง ๆ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย
3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข
5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัวชุมชนและสถาบันการศึกษาในการพัฒนาเด็ก⁶

³ Dell Hymes, The Use of Anthropology: Critical, Political, Personal In Rethinking Anthropology (Ann Arbor : U of Michigan P, 1969), 65.

⁴ เยาวพา เดชะคุปต์, การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ก ,2542), 14.

⁵ ราศรี ทองสวัสดิ์, การจัดศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา (กรุงเทพฯ : หนึ่งจัดการพิมพ์, 2529), ก.

จุดมุ่งหมายและหลักการดังกล่าวเป็นที่มาของหลักการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้พร้อมที่จะดำเนินชีวิตในภายหน้าขึ้นอยู่กับการวางรากฐานขั้นต้นให้แก่เด็กในระยะเวลาที่เด็กกำลังพัฒนา ดังนั้น การจัดการศึกษาก่อนวัยเรียนจึงมุ่งการอบรมเลี้ยงดูเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแตกต่างไปจากการจัดการศึกษาในระดับอื่น โดยมุ่งเน้นให้เด็กได้ฝึกความพร้อมทุก ๆ ด้าน เพื่อเตรียมตัวเข้าเรียนในชั้นประถมต่อไป มิใช่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอนการอ่าน เขียนเรียนเลข ดังที่โรงเรียนอนุบาลหลายแห่งกระทำอยู่ในขณะนี้ ซึ่งผลการวิจัยก็ได้ยืนยันแล้วว่า การสอนเพื่อการอ่านออกเขียนได้เป็นจุดมุ่งหมายที่ทำให้เด็กต้องเบื่อหน่าย เพราะต้องไปเรียนซ้ำอีกเมื่อเรียนชั้นประถมปีที่ 1

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด ควรเป็นการจัดเพื่อพัฒนาเด็กทุก ๆ ด้านไปพร้อม ๆ กัน และควรส่งเสริมให้บ้านและโรงเรียนได้มีการร่วมมือในการส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กในวัยดังกล่าวไปพร้อม ๆ กันด้วย

2. แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาของเด็กปฐมวัยมีความสำคัญเริ่มมาตั้งแต่สมัยกรีก โรมัน ในศตวรรษที่ 3 นักปรัชญาชาวกรีก พลาโต (Plato) และ อริสโตเติล (Aristotle) ได้เห็นความสำคัญในการศึกษาของเด็กก่อนวัยเรียน โดยพลาโตมองวัตถุประสงค์ของการศึกษากว่าเป็นการเตรียมบุคคลากรเพื่อ การทหาร และรับใช้ประเทศชาติ พลาโตเชื่อว่ารัฐควรให้การดูแลเด็กตั้งแต่ก่อนวัยเรียน แนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมโดยอริสโตเติล ซึ่งให้ความเห็นว่าเด็กอายุก่อน 7 ขวบควรได้รับการเลี้ยงดูจากทางบ้านโดยมารดาของเด็กหรือพยาบาลอย่างใกล้ชิด และการให้การศึกษาโดยครูอย่างเป็นทางการจะเริ่มภายหลังที่เด็กมีอายุมากกว่า 7 ขวบ⁶ ต่อมา ในปี ค.ศ. 1483 – 1546 มาร์ติน ลูเธอร์ (Martin Luther) นักการศาสนาในโปรเตสแตนต์ มีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนว่า รัฐจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบและให้การสนับสนุนต่อการศึกษาสถาบันครอบครัวและผู้ปกครองเป็นสถาบัน การศึกษาที่สำคัญที่สุดของเด็ก⁸ ในศตวรรษต่อมา ปี ค.ศ. 1592- 1670 จอห์น เอมอส โคเมนีอุส (John Amos Comenius) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า เด็กทุกคน

⁶ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานบริหารคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, เอกสารประกอบการสัมมนา ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เรื่อง พัฒนาการการจัดการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2546), 4.

⁷ Joe L. Frost and John B. Kissinger, *The Young Child and The Education Process* (New York : Holt, Rinehart and Winston Inc., 1979), 17 .

⁸ เรื่องเดียวกัน, 16.

จะต้องได้รับการศึกษา โดยมีความเห็นว่าการศึกษาให้แก่เด็กก่อนวัยเรียนควรเน้นความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากที่สุด จึงได้เขียนหนังสือเล่มแรกที่เป็นรูปภาพขึ้น การศึกษาจะเป็นไปตามความสนใจของเด็ก ไม่มีการบังคับ โดยแนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนและยอมรับต่อมาในภายหลังอย่างกว้างขวาง⁹

ในปี ค.ศ. 1712 -1778 รุสโซ (Jean Jacques Reuseau) นักปรัชญาชาวฝรั่งเศส ได้เริ่มต้นศึกษาจากธรรมชาติของเด็ก โดยการจัดการศึกษาต้องสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รุสโซเชื่อว่า ผู้ที่จะเลี้ยงดูเด็กได้ดีที่สุด คือ แม่ หัวใจของการศึกษา คือ ชีวิตครอบครัว แนวคิดของรุสโซจึงเป็นแนวคิดสำคัญของนักการศึกษาในยุคปัจจุบันที่เน้นให้เด็กมีกิจกรรมการเรียนรู้ตามธรรมชาติ ไม่เน้นความจำ เน้นคุณค่าของเด็ก การเรียนรู้ของเด็กจึงเกิดจากประสบการณ์¹⁰ แนวคิดในช่วงเวลาเดียวกันของนักการศึกษาชาวสวิส เปสตาลอซซี (Johann Pestalozzi 1746 -1827) ที่เชื่อว่า ความรักเป็นสิ่งพื้นฐานและจำเป็นสำหรับเด็กเล็กในการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย และสติปัญญา เปสตาลอซซีเชื่อในความแตกต่างระหว่างบุคคลไม่ว่าจะเป็นด้านความสนใจ ความต้องการ หรือความสามารถในการเรียนรู้ โดยเขาเป็นต้นแบบในการคิดเรื่องการเตรียมความพร้อม และการสร้างประสบการณ์ให้แก่เด็ก ซึ่งเป็นแนวคิดที่ได้รับการสานต่อโดย มอนเตสซอร์รี่ และ เปียเจต์¹¹ ที่จะกล่าวถึงต่อไป

ปี ค.ศ. 1782- 1852 เฟร็อบเอล (Friedrich Froebel) ซึ่งถือได้ว่าเป็น บิดาแห่งการอนุบาลศึกษา ผู้วางรากฐานการสอนที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child Center) เป็นผู้ริเริ่มงานการศึกษาในระดับอนุบาลอย่างจริงจัง โดยได้รับแนวความคิดจากรุสโซ และ เปสตาลอซซี ที่เชื่อว่าควรส่งเสริมให้เด็กมีการพัฒนาทางธรรมชาติ และต้องมีการกระตุ้นให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างเสรีโดยกิจกรรมการเล่น และการสร้างประสบการณ์เรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งเป็นหลักการของการจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในปัจจุบัน¹²

⁹ เรื่องเดียวกัน,17.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน,17 -18.

¹¹ Melodic A. Mccarthy and John B. Huston , Fundamental of Early Childhood Education (Columbus : Winhurrop Publisher., 1980), 6.

¹² เรื่องเดียวกัน, 6-7.

3. แนวคิดการจัดเกี่ยวกับหลักสูตรปฐมวัย

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเด็กและทฤษฎีการเรียนรู้ที่กล่าวถึงในหัวข้อข้างต้นนำมาสู่แนวคิดในการจัดการศึกษาปฐมวัยในปัจจุบัน ซึ่งได้มีการบูรณาการทฤษฎีทั้งหลายเข้าด้วยกันและสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยซึ่งแนวคิดที่โรงเรียนอนุบาลส่วนใหญ่ใช้มีดังนี้¹³

(1) การจัดการศึกษาแบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo – Humanist Education) แนวคิดนี้เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมและการศึกษาในวัยต้น ๆ ของชีวิต มีอิทธิพลเป็นอย่างยิ่งต่อความเฉลียวฉลาด คุณธรรมและความสุขของคนเรา โดยเชื่อว่าความเก่ง ความฉลาด ซึ่งเป็นศักยภาพที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ แต่มนุษย์ดึงศักยภาพดังกล่าวออกมาใช้แค่ 5 – 10 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ทั้ง ๆ ที่มนุษย์สามารถพัฒนาศักยภาพตัวเองได้สูงที่สุดมากกว่านี้ และเชื่อว่าความเป็นคนที่สมบูรณ์นั้นเกิดจากศักยภาพที่สำคัญ 4 ด้านคือ ร่างกาย (physical) จิตใจ (mental) ความมีน้ำใจ (spiritual) วิชาการ (academic) ทั้ง 4 ด้าน คือ หลักการสู่ความเป็นคนที่สมบูรณ์ การศึกษาที่ดีจะต้องจัดให้ครบทั้งหมดนี้¹⁴

(2) การศึกษาวอลดอร์ฟ (Waldorf Education) เป้าหมายของการศึกษาวอลดอร์ฟคือ ช่วยให้มนุษย์บรรลุศักยภาพสูงสุดที่ตนมีและสามารถกำหนดความมุ่งหมายและแนวทางแก่ชีวิตของตนได้อย่างมีอิสระตามกำลังความสามารถของตน แต่มนุษย์จะบรรลุศักยภาพสูงสุดของตนไม่ได้ ถ้าเขายังไม่มีโอกาสได้สัมผัสหรือค้นพบส่วนต่างๆ หลายส่วนในตนเอง ด้วยเหตุนี้การศึกษาวอลดอร์ฟจึงเน้นการศึกษาเรื่องมนุษย์และความเชื่อมโยงของมนุษย์กับโลกและจักรวาล สอนให้มนุษย์รู้จักจุดยืนที่สมดุลของตนในโลก เน้นความสำคัญของการสร้าง สมดุลใน 3 มิติทางที่บุคคลสัมพันธ์กับโลก คือ ผ่านกิจกรรมทางกาย ผ่านอารมณ์ความรู้สึก และผ่านการคิด การศึกษาวอลดอร์ฟจึงมุ่งพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่มีบุคลิกภาพที่สมดุลกลมกลืน และให้เด็กได้ใช้พลังทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ด้านศิลปะ และด้านการปฏิบัติอย่างพอเหมาะ¹⁵

(3) การจัดการศึกษาแบบมอนเตสซอรี สรุปหลักการของการสอนได้ 5 ประเด็น คือ ประการแรก เด็กจะต้องได้รับการยอมรับนับถือ (Respect for the child) เพราะเด็กแต่ละคนมี

¹³ สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย, นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) พ.ศ. 2545- 2549 (กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค, 2544), 15.

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, 15-19.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, 20-23.

ลักษณะเฉพาะของเขา การจัดการศึกษาให้แก่เด็ก ควรจะเหมาะสมกับเด็กแต่ละคน ประการที่สองเด็กมีจิตที่ซึมซาบได้ (The Absorbent Mind) เด็กคือผู้ให้การศึกษาแก่ตนเอง ใช้จิตในการแสวงหาความรู้ เด็กซึมซาบข้อมูลต่างๆ เข้าไปในจิตของตนเองได้ พัฒนาการของจิตที่ซึมซาบได้มี 2 ระดับ คือ อายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 3 ปี เป็นช่วงที่จิตซึมซาบโดยไม่รู้สึกรู้ตัว (Unconscious absorbent mind) อายุ 3 – 6 ปี เป็นช่วงที่จิตซึมซาบโดยรู้สึกรู้ตัว (conscious absorbent mind) โดยเลือกสิ่งที่น่าสนใจจากสิ่งแวดล้อม และพัฒนาประสาทสัมผัสต่างๆ ประการที่สาม ช่วงเวลาหลักของชีวิต (Sensitive Periods) วัย 3 – 6 ปี ช่วงเวลานี้เด็กจะรับรู้ได้ไวและเรียนรู้ทักษะเฉพาะอย่างได้ดี ถึงแม้เด็กจะอยู่ในช่วงเวลาหลักเหมือนกัน จังหวะเวลาของเด็กแต่ละคนจะแตกต่างกันหรือผู้ปกครองจำเป็นจะต้องหาช่วงเวลาของเด็กจัดให้เด็กประสบความสำเร็จได้สูงสุด ประการที่สี่ การเตรียมสิ่งแวดล้อม (The Prepared Environment) จุดมุ่งหมายเพียงเพื่อให้เด็กมีอิสระจากการควบคุมของผู้ใหญ่เป็นสถานที่ที่เด็กจะได้ทำสิ่งต่างๆ เพื่อตนเอง ห้องเรียนในอุดมคติของมอนเตสซอรี คือเด็กเป็นศูนย์กลางและมีส่วนร่วมในการเรียน ห้องเรียนจะต้องเป็นที่ที่เด็กสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ เล่นอุปกรณ์ที่วางไว้อย่างมีจุดมุ่งหมายและให้การศึกษาแก่ตนเอง อิสระเป็นลักษณะที่สำคัญของการเตรียมสิ่งแวดล้อม เมื่อเด็กมีอิสระภายในสิ่งแวดล้อม เลือกทำอุปกรณ์ด้วยตนเอง เขาจะซึมซาบสิ่งต่าง ๆ จากตรงนั้น ประการที่ห้า การศึกษาด้วยตนเอง (Self - or Auto Education) เด็กสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากการที่เด็กมีอิสระในสิ่งแวดล้อมที่จัดเตรียมไว้อย่างสมบูรณ์ เด็กมีสิทธิ์ที่จะเรียนรู้ระเบียบวินัยของชีวิต ได้มีโอกาสแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองสามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้¹⁶

(4) การจัดการศึกษาด้วยหลักสูตรไฮ / สโคป (High/Scope Curriculum) โดยในระยะเริ่มต้นของการพัฒนาหลักสูตรนี้ใช้ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา (Cognitive Theory) ของเปียเจต์ (Piaget) เป็นพื้นฐาน แต่ต่อมามีการผสมผสานทฤษฎีและแนวคิดอื่นๆ เช่น ทฤษฎีของอีริกสัน (Erikson) ในเรื่องการให้โอกาสเด็กเป็นผู้ริเริ่มการเล่นหรือ กิจกรรมต่างๆ อย่างอิสระ และไวโกตสกี (Vygotsky) ในเรื่องปฏิสัมพันธ์และการใช้ภาษา หลักสูตรไฮ/สโคปเน้นความสำคัญของการเรียนรู้แบบลงมือกระทำผ่านมุมประสบการณ์หรือศูนย์การเรียนรู้ที่หลากหลายด้วยวัสดุอุปกรณ์และกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก ครูใช้การสอนกลุ่มย่อยเพื่อกระตุ้นพัฒนาการใช้คำถาม การสนับสนุนและการขยายการเรียนรู้ของเด็ก ๆ ไปพร้อมๆ กับการเพิ่มพูนทักษะการสื่อสาร ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญมากในการศึกษาแนวนี้ เพราะต้องปฏิบัติต่อลูกของ

¹⁶ Joyothi R. Mcmin , A Look at Montessori (Texas :Texas Child Care, 1985),10-17.

ตนว่าเป็นผู้เรียนรู้ที่สามารถและกระตือรือร้นโดยทั้งครูและผู้ปกครองมีฐานะเป็นเพื่อนร่วมงาน ที่ต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน¹⁷

(5) การจัดการศึกษาแบบเรกจิโอ เอมิเลีย(Reggio Emilia Approach) วิธีการมองเด็ก (The image of the children) เด็กในสายตาของครูที่เรกจิโอคือผู้ที่เต็มไปด้วยความสมบูรณ์แข็งแรงและพลังเด็กมีลักษณะที่เป็นตัวของตัวเองมีศักยภาพและความสามารถในตนเอง มีความปรารถนาที่จะเติบโตและงอกงาม ความอยากรู้อยากเห็น ความสามารถที่เป็นที่น่าพิศวง และความปรารถนาที่จะสัมพันธ์และสื่อสารกับผู้อื่นซึ่งปรากฏขึ้นมาตั้งแต่แรกเกิดและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเพื่อความอยู่รอดและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับเผ่าพันธุ์ที่ตนถือกำเนิดมา ครูจะต้องรับรู้ถึงศักยภาพของเด็กอย่างถ่องแท้ เพื่อสร้างงานและสิ่งแวดล้อมที่ให้ได้มีประสบการณ์ที่จะสนองตอบต่อศักยภาพของเด็กอย่างเหมาะสม ครูเรกจิโอมองว่าโรงเรียนสำหรับเด็ก ๆ เป็นที่บูรณาการสิ่งมีชีวิตที่หลากหลาย เป็นสถานที่ใช้ชีวิตร่วมกันและมีสัมพันธ์ภาพร่วมกันระหว่างผู้ใหญ่และเด็กที่หลากหลายและแตกต่าง ดังนั้น การดำเนินการจึงคำนึงถึงองค์ประกอบทั้ง 3 คือ เด็ก ครอบครัว และครูการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จึงมุ่งจัดโรงเรียนที่ให้ความรู้สึกรอบอุ้มและเป็นมิตรสำหรับทุกคน¹⁸

(6) การสอนแบบโครงการ (The Project Approach) การสอนแบบโครงการ คือ การสืบค้นหาข้อมูลอย่างลึกตามหัวเรื่องที่เด็กสนใจควรแก่การเรียนรู้ โดยปกติการสืบค้นจะทำโดยเด็กกลุ่มเล็ก ๆ ที่อยู่ในชั้นเรียน หรือเด็กทั้งชั้นร่วมกัน หรือบางโอกาสอาจเป็นเพียงเด็กคนใดคนหนึ่งเท่านั้น จุดเด่นของโครงการคือความพยายามที่จะค้นหาคำตอบจากคำถามที่เกี่ยวกับหัวเรื่องไม่ว่าคำถามนั้นจะมาจากเด็ก จากครูหรือจากเด็กและครูร่วมกันก็ตาม จุดประสงค์ของโครงการคือการเรียนรู้เกี่ยวกับหัวเรื่อง มากกว่าการเสาะแสวงหาคำตอบที่ถูกต้องเพื่อตอบคำถามที่ครูเป็นผู้ถาม ประโยชน์ของการศึกษาแบบโครงการ คือ ช่วยให้เด็กมีโอกาสที่จะประยุกต์ใช้ทักษะที่มีอยู่ และเพิ่มความชำนาญในทักษะนั้นยิ่งขึ้น แสดงให้เห็นถึงความสามารถและความถนัดของเด็ก แสดงให้เห็นแรงจูงใจภายใน และความสนใจที่เกิดจากตัวเด็กในงานและกิจกรรมที่ทำ ส่งเสริมให้เด็กรู้จัก

¹⁷ สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย, นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) พ.ศ. 2545- 2549 (กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2544), 53-57.

¹⁸ L. Gandini, "Fundamental of The Reggio Emilia Approach to Early Childhood Education," *Young Children The Journal of The National Association for The Education* 26,4 (1993):10.

ตัดสินใจว่าควรทำอะไร และผู้ใหญ่ยอมรับในความต้องการของเด็ก โดยที่เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ และเด็กเป็นผู้ตัดสินใจลงมือทำด้วยตัวเอง¹⁹

(7) การสอนภาษาโดยองค์รวม(Whole Language Approach) เกิดจากความพยายามของนักการศึกษาและนักภาษาศาสตร์ ซึ่งมองเห็นปัญหาการเรียนรู้ภาษาของเด็ก ซึ่งเกิดจากการสอนที่ครูมุ่งเน้นสาระทางภาษาเป็นหลัก ทำให้การเรียนการสอนที่ครูมุ่งเน้นสาระทางภาษา ทำให้การเรียนการสอนไม่น่าสนใจ ไม่เป็นไปตามธรรมชาติคือไม่เหมาะกับวัย พบว่าการสอนภาษาแบบเดิม ไม่เน้นความสำคัญของประสบการณ์และภาษาที่เด็กใช้ในชีวิตจริง จึงไม่ได้ให้โอกาสเด็กเรียนรู้ภาษาและใช้ภาษาเพื่อสื่อสารอย่างมีความหมายเท่าที่ควร บรรยายภาคการเรียนภาษาในชั้นเรียนมีลักษณะเป็นการร่วมมือกันระหว่างครูและเด็ก ๆ ตั้งแต่การวางแผน คือ การคิดด้วยกันว่าจะทำอะไร ทำเมื่อไร ทำอย่างไร จำเป็นต้องใช้วัสดุอุปกรณ์อะไร จะหาสิ่งที่ต้องการมาได้อย่างไร ใครจะช่วยทำงานในส่วนใด การวางแผนจะมีทั้งแผนระยะยาว เพื่อวางกรอบความคิดกว้างๆ และแผนระยะสั้น ซึ่งเด็กและครูจะใช้ความคิดพูดคุยปรึกษากันเพื่อหารายละเอียดและขั้นตอนในการทำกิจกรรมบทบาทของครูจะเป็นผู้หาวิธีการที่จะเชื่อมโยงประสบการณ์ที่เด็กมีอยู่เดิมให้สัมพันธ์กับกิจกรรมที่จัดขึ้น ซึ่งอาจเป็นการเล่าเรื่องที่เด็กเคยพบเห็น ขณะฟังเรื่องจากหนังสือที่ครูเลือกมาอ่านให้ฟัง ซึ่งครูไม่จำเป็นต้องสอนให้เด็กอ่านออก การเขียนก็เช่นกัน เด็กไม่ควรถูกบังคับให้เขียนด้วยพยัญชนะ คำประโยคตามที่ครูสั่ง แต่ในบรรยายภาคการสอนแนวใหม่นี้ เด็กจะแสดงความต้องการให้ครูเห็นว่า เขาต้องการเขียนสิ่งที่มีความหมายสิ่งที่เขาอยากบอกให้ผู้อื่นเข้าใจ การเขียนในระยะแรกจึงเป็นการที่เด็กสร้างความคิด ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ของเด็กและความต้องการสื่อความหมายให้ผู้อื่นทราบ ครูจะคอย ๆ ส่งเสริมความคิดความต้องการเขียนหนังสือของเด็ก โดยไม่ตำหนิให้เด็กแก้ไขสิ่งที่เขียนผิดในทันที แต่จะแนะนำให้เด็กสังเกตจากตัวอย่างต่างๆ ที่เด็กพบเห็นได้บ่อย ๆ การสังเกตจะช่วยให้เด็กปรับการเขียนให้ถูกต้องได้ ครูต้องมีบทบาทในการเฝ้าดูเด็ก (Kid – watcher) เพื่อประเมินความสามารถและเรียนรู้ และจัดประสบการณ์ที่เอื้ออำนวยการพัฒนาภาษาของเด็กด้วยตัวครูเองตลอดเวลา²⁰

จากแนวคิดการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น ถือเป็นแนวทางที่โรงเรียนอนุบาลนำไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับหลักสูตรของโรงเรียน โดยส่วนใหญ่มีการผสมผสานแนวคิดทั้งหลายเข้าด้วยกัน

¹⁹ L. Katz and S.Chard, Engaging Children's Minds : The Project Approach (New Jersey: Ablex, 1995),1-5.

²⁰ J. Newman, Whole Language Theory in Use (New Hampshire : Heinemen Education Book , 1985) ,1- 20.

มิได้เพียงยึดแนวใดแนวหนึ่ง ซึ่งแนวความคิดทั้งหมดนี้มีแนวทางเดียวกัน คือ การยึดเด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และให้เด็กเรียนรู้ และแสดงออกโดยผ่านประสบการณ์ ด้วยกิจกรรมการเล่นอย่างเป็นระบบ โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง กระตุ้น ส่งเสริม เสริมสร้างพัฒนาการเด็ก ครูจะประเมินผลงานเด็กด้วยการสังเกต และครูยังมีหน้าประสานความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เพื่อช่วยเหลือด้านการพัฒนาการของเด็กให้เป็นไปอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ แนวคิดทั้งหมดนี้ยังให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียนที่จะต้องเป็นไปอย่างเหมาะสม

4. การจัดการศึกษาปฐมวัยกับทฤษฎีพัฒนาการและทฤษฎีการเรียนรู้

การจัดการศึกษาปฐมวัยในปัจจุบัน จึงมีการพัฒนาแนวคิดมาจากความต้องการพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ ที่เป็นศาสตร์แห่งการเปลี่ยนแปลงด้านวุฒิภาวะของระบบต่างๆ และต่อตัวเด็กที่เพิ่มความสามารถในการกระทำสิ่งต่างๆ จากสิ่งง่ายไปสู่สิ่งที่ยากขึ้น รวมทั้งการเพิ่มทักษะใหม่ๆ และความสามารถในการปรับตัวของเด็ก นักจิตวิทยาได้แบ่งการพัฒนาการออกเป็น (1) การพัฒนาทางด้านร่างกาย (2) การพัฒนาการทางด้านอารมณ์ (3) พัฒนาการทางด้านสังคม (4) การพัฒนาการทางด้านสติปัญญา²¹

การพัฒนาการเด็กมาจากทฤษฎีพัฒนาการของเด็กหลายทฤษฎี ทฤษฎีที่สำคัญคือ ทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ที่กล่าวถึงพัฒนาการของเด็กว่าเด็กจะพัฒนาไปตามลำดับขั้นของพัฒนาการทางเพศ และเชื่อว่าพัฒนาการในแต่ละขั้นจะผ่านไปได้ดี ต้องอาศัยการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นลำดับ ซึ่งถ้าเด็กขาดการตอบสนองในขั้นใดขั้นหนึ่งอย่างถูกต้อง ก็จะทำให้เกิดการชะงัก (Fixation) ในพัฒนาการขั้นต่อไป²² ทฤษฎีต่อมาที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน คือ ทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของอีริก อีริกสัน (Erik Erikson) ที่ ความสำคัญของวัยเด็กว่าเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ถ้าสภาพแวดล้อมที่เด็กประสบอยู่ทำให้เด็กมีความสุข เขาจะมองโลกในแง่ดี สถานภาพทั้งหลายทั้งทางบ้านและโรงเรียนควรมีส่วนช่วยให้เด็กได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ทั้งนี้ เพื่อเป็นการปูพื้นฐาน

²¹ สุชาติ อังศุจินดา, การใช้ยุทธศาสตร์เชิงรุก ในการจัดการเพื่อส่งเสริมผู้ปกครองนำเด็กประถมศึกษาเข้าในโรงเรียนเอกชน (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544), 21.

²² เยาวพา เดชะคุปต์, การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ก, 2542), 24.

บุคลิกภาพที่เหมาะสมให้กับเด็ก²³ ส่วนทฤษฎีแนวคิดอื่น ๆ ต่อมา คือ ทฤษฎีวิวัฒนาการ (Normative – Maturation theory) ของอาร์โนลด์ จี เซล (Arnold Gesell) ที่คิดว่า “ความพร้อม” ที่เป็นเรื่องของ “ธรรมชาติ” พ่อแม่จึงควรให้เด็กพร้อมและได้มีอิสระในการเลือกเรียน เลือกลงเล่น ตามความสามารถและความสนใจ อย่างบังคับเด็ก หรือเร่งให้เด็กเรียนก่อนที่เด็กจะพร้อม เพราะจะเกิดผลเสียกับเด็กในเวลาต่อมา ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive – Transactional Theory) ก็เป็นทฤษฎีที่มีส่วนสำคัญต่อการจัดการอนุบาลเช่นกัน บุคคลสำคัญในแนวคิดนี้ คือ จังค์ เปียเจต์ (Jean Piaget Theory of Cognitive Development) ทฤษฎีในกลุ่มนี้จะคิดถึงตัวเด็กในแง่ที่ตรงข้ามกับทฤษฎีพฤติกรรมนิยม คือ คิดว่าเด็กจะถูกสร้างขึ้นจากการมีส่วนร่วมสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้เขาเป็นบุคคลที่กระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น ขณะที่ทฤษฎีมนุษยนิยม (Humanistic Theory) ทฤษฎีจะเน้นที่ “ตัวบุคคล” และ “ความสามารถส่วนบุคคล” นักจิตวิทยาและนักปรัชญาตามแนวนี้จะเชื่อว่าเด็กจะมีลักษณะเฉพาะที่ไม่เหมือนกับผู้ใหญ่ และจะเน้นการพัฒนาบุคคลในแง่ของความเป็นมนุษย์ ซึ่งได้แก่ความสามารถขั้นสูงของชีวิต นักจิตวิทยาและนักปรัชญาที่ศึกษาตามทฤษฎีนี้ที่สำคัญได้แก่ อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) กอร์ดอน อัลลพอร์ต (Gordon Allport) คาร์ล อาร์ โรเจอร์ส (Carl R. Rogers) และโรลโลเมย์ (Rollo May) นักจิตวิทยาคนสำคัญอีกคนหนึ่ง คือ อัลเฟรด แอดเลอร์ (Alfred Adler) เป็นนักจิตวิทยาคนแรกที่มีการเข้าใจถึงตัวตนของมนุษย์ (Ego Psychologist) ได้คิดทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล ที่คำนึงถึง ตัวบุคคล (Person) ในแง่ที่เป็นพื้นฐานของการคงอยู่ทางสังคม มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจิตวิทยาสังคม เป็นอย่างมากในความคิดของแอดเลอร์มอง “บุคคล” ในแง่ของ ความคิด ความรู้ รักสิ่งมีชีวิตที่มีเป้าหมาย และการมีส่วนร่วมในสังคม²⁴

ด้านทฤษฎีการเรียนรู้ที่ประยุกต์ใช้เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยมีมากมายหลายกลุ่ม เช่น ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกของ พาฟลอฟ อีวาน เพโตรวิช พาฟลอฟ (Evan Petrovich Pavlov) ที่เชื่อว่า “กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ คือการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus – S) กับปฏิกิริยาตอบสนอง (Response – R) เชื่อว่า “การเรียนรู้ของสิ่งมีชีวิต เกิดจากการวางเงื่อนไข (Conditioning) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน ควรสร้างเงื่อนไขเพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกรับชอบที่จะเรียนและลบพฤติกรรมที่วางเงื่อนไข (Extinction) ซึ่งครูจะทำได้ โดยพยายามทำให้สิ่งเร้าเพียงลดน้อยลงจนไม่อยู่ในระดับที่เด็กจะเกิดการตอบสนอง และพฤติกรรมที่ไม่ต้องการลดน้อยลงจนหายไป ประกอบกับการทำซ้ำหรือดูบ่อย ๆ และให้ ครูผู้สอนควรกระตุ้นให้เด็กเกิด

²³ เรื่องเดียวกัน, 25.

²⁴ เรื่องเดียวกัน, 25-33.

ความเข้าใจว่าเงื่อนไขหนึ่ง ๆ ที่สร้างขึ้นนั้น สามารถก่อให้เกิดผลตอบสนองหลาย ๆ อย่าง โดยควรวหาวิธีการหลาย ๆ วิธี ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดของเด็กให้กว้างขึ้น ซึ่งคล้ายคลึงกับทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Edward L. Thorndike) ที่ให้นักเรียนเรียนรู้โดยอาศัยการลองผิดลองถูก (Trial and Error) จนกว่าจะพบรูปแบบที่ดีที่สุดและการจัดสิ่งเร้าที่จะกระตุ้นให้เด็กเกิดการตอบสนอง โดยการสร้างแรงจูงใจ การให้รางวัล เพื่อให้เด็กเกิดความพอใจในการเรียน จัดหาอุปกรณ์ที่น่าสนใจ เหมาะแก่การเรียนรู้ เพื่อให้เด็กพอใจในการเรียน และฝึกปฏิบัติหรือทำแบบฝึกหัดบ่อย ๆ แต่ไม่ควรกระทำนาน ๆ จนเด็กรู้สึกจำเจจนเกิดความเบื่อหน่าย ขณะที่ ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ (Skinner) ก็ใช้วิธีการใกล้เคียงกันในการจัดการศึกษาปฐมวัย คือ การใช้การเสริมแรง (Reinforcement) ทุกขั้นตอน โดยการชมเชย หรือให้แรงจูงใจ ทั้งนี้ เพราะเด็กในวัยนี้ต้องการให้ผู้ชื่นชมใจตน และลดการเสริมแรงพฤติกรรมนั้นก็จะทำให้พฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนานั้นหายไป²⁵

ทฤษฎีการเรียนรู้ส่วนใหญ่จึงเน้นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก ทฤษฎีของนักจิตวิทยาภคกลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt – Field Theory) ก็เช่นกัน ที่ให้ครูผู้สอนควรจัดสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัว เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความคิด เพราะทฤษฎีของนักจิตวิทยาภคกลุ่มนี้จะเน้นการส่งเสริมความคิดของเด็กเป็นสำคัญ ใช้กิจกรรมหลาย ๆ ชนิด เช่น นิทาน เหตุการณ์ เน้นให้เด็กเห็นค่าหรือประโยชน์มากกว่าการสะกดคำและสามารถนำไปประยุกต์ได้ในชีวิตประจำวันได้เน้นความเข้าใจมากกว่าการท่องจำ โดยหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ นำความรู้ไปใช้ได้จริง เช่นเดียวกับ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเปียเจต์ (Piaget' s Cognitive Theory) โดยจันต์ เปียเจต์ (Jean Piaget) ซึ่งเป็นนักคิดคนสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่เน้นว่าหลักสูตรสำหรับเด็กควรเน้นการให้โอกาสจัดกระทำ (Manipulation) กับวัตถุต่างๆ เพราะเด็กในวัยนี้จะเรียนรู้โดยอาศัยประสาทสัมผัสรับรู้ และการเคลื่อนไหว (Sensory – Motor) เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมที่ควรจัดให้กับเด็กปฐมวัย ควรเน้นให้เด็กได้พัฒนาประสาทสัมผัสให้มากที่สุด มีโอกาสจัดท่า หรือลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ บลูม (Bloom B.S.)²⁶ นักจิตวิทยาชาวสหรัฐอเมริกา มีส่วนที่คล้ายกับทฤษฎีของเปียเจต์อยู่มาก เขาเชื่อว่าการเรียนรู้ของเด็กเกิดจากขบวนการทำงานภายใต้อินทรีย์ (Organism) บรูเนอร์เน้นความสำคัญของ

²⁵ เรื่องเดียวกัน, 49-60.

²⁶ B.s Bloom, Human Characteristics and School Learning (N.Y. : Mcgraw-Hill Book, 1976),28.

สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมแวดล้อม ซึ่งมีผลต่อความมั่งคั่งทางสติปัญญาของเด็ก โดยสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการค้นพบ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) และเน้นความพร้อม (Readiness) แนวคิดที่สำคัญประการหนึ่งเกี่ยวกับความพร้อม ก็คือ การที่คนเราจะเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นจะต้องใช้หลักสูตรให้เหมาะสมกับระดับความพร้อมของผู้เรียน เด็กแต่ละคนมีลักษณะสำคัญประการหนึ่งก็คือ จะเกิดความรู้ความคิดรวบยอดหรือการคิดต่อสิ่งรอบๆ ตัว ด้วยการจัดระเบียบโครงร่างต่างๆ ขึ้นมาด้วยตนเอง ด้วยเหตุนี้ ถ้าหากครูได้เข้าใจธรรมชาติของการสร้างความคิดรวบยอดต่อสิ่งรอบๆ ตัวของเด็ก ก็ย่อมจะเป็นพื้นฐานสำคัญเบื้องต้นที่ครูจะนำมาใช้ในการเริ่มสอนความรู้ใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับความคิดข้างต้นได้²⁷

การจัดการศึกษาระดับเอกชน

1. ประวัติความเป็นมาในการจัดตั้งโรงเรียนเอกชน

การศึกษาเอกชนมีการพัฒนาการมายาวนานตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ในสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช โดยบาทหลวงฝรั่งเศสในสมัยนั้นได้เข้ามาขอจัดตั้งโรงเรียนขึ้นหลายแห่งและบางแห่งได้ทรงจัดสรรงบประมาณช่วยสร้างโบสถ์และที่พักด้วยในเวลาเดียวกัน นอกจากนั้นทรงให้พระโหราธิบดีแต่งตำราภาษาไทยเล่มแรกขึ้นชื่อหนังสือจินตมณี ในสมัยนี้ยังมีการจัดตั้งโรงเรียนสอนภาษาจีนขึ้นโดยเรียนที่ศาลเจ้า สอนโดยผู้ดูแลศาลเจ้า²⁸ การจัดการเรียนการสอนโดยเอกชนดำเนินการ เรื่อยมาจนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ที่มีการตั้งโรงเรียนราษฎร์ แห่งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2395 ซึ่งเป็นโรงเรียนของนางมัททูน (Mrs.Mattoon) มีชชั้นนารีชาวอเมริกัน การศึกษาเอกชนก็ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและปัจจุบันโรงเรียนเอกชนมีบทบาทสำคัญในการช่วยลดภาระของรัฐ ในการจัดการศึกษาให้กับประชาชนปัจจุบันโรงเรียนเอกชนบางแห่งเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีคุณภาพสูงและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ขณะเดียวกันบางแห่งการจัดการเรียนการสอนยังอยู่ในระดับที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพ

ในสภาวะปัจจุบันโรงเรียนเอกชนเป็นองค์กรทางการศึกษาที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาภายใต้การกำกับของรัฐ ตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้บทบาทปฏิบัติของ

²⁷ เยาวพา เดชะคุปต์, การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย, 60-67.

²⁸ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, วันการศึกษาเอกชน, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ : ที.พี. พริน, 2537), 33.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาของเอกชนอย่างมาก เห็นได้จากบัญญัติในมาตรา 81 ที่กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชน จัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม และรัฐบาลยังได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษามุ่งสนับสนุนให้เอกชน องค์กรวิชาชีพและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาเอกชนมี อิสระในการบริหารการจัดการอย่างมีคุณภาพ โดยเน้นบทบาทของรัฐในการส่งเสริมและสนับสนุนและจะนำระบบคูปองการศึกษามาใช้เพื่ออุดหนุนการศึกษาเอกชน การดำเนินกิจการของโรงเรียนเอกชนจะต้องมุ่งเน้นคุณภาพเป็นหลัก คือ จะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการคือผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน ผู้รับบริการ มีความพึงพอใจสอดคล้องกับแนวนโยบายและแผน รวมทั้งหลักสูตรที่กำหนดในเรื่องดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญ และออกระเบียบว่าด้วยการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2536 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดการศึกษาเอกชนที่เน้นคุณภาพเป็นหลัก

แม้ว่าภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในปัจจุบันจะมีผลกระทบให้นักเรียนมีอัตราการลาออกกลางคันของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น สถานศึกษาเอกชนขาดสภาพคล่องทางการเงินและรัฐต้องกำหนดมาตรการควบคุมค่าใช้จ่ายทำให้มีผลกระทบโดยตรงต่อความอยู่รอดของโรงเรียนเอกชน แต่แรงผลักดันด้านอื่น ๆ จะเป็นพลังเสริมและเปิดโอกาสให้เอกชนมีเส้นทางของการจัดการศึกษาที่สดใสขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ร่าง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ และเงื่อนไขของธนาคารพัฒนาเอเชีย กระทรวงศึกษาธิการต้องมีหลักประกันการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของรัฐ ที่จะไม่ทำให้การศึกษาภาคเอกชนต้องล้มเลิกกิจการ เป็นการเปิดโอกาสให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง แต่สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงและเป็นเงื่อนไขตรงกันของกระแสผลักดันคือ "คุณภาพการศึกษา" โดยเน้นให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นหลักประกันว่าประชาชนจะได้รับการ ศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทัดเทียมและเสมอภาค ไม่ว่ารัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเอกชนจัดการศึกษา และสามารถจัดการเรียนการสอนตรงตามความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย(Stakeholders) ซึ่งได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องดังกล่าวมีความพึงพอใจ ถ้าโรงเรียนเอกชนตระหนักและพัฒนาสู่แนวทางดังกล่าวก็เชื่อมั่นได้ว่าการศึกษาเอกชนจะก้าวอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป²⁹

²⁹ สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ , สภาวะการศึกษาเอกชน : วิกฤตและโอกาส [online], accessed 1998. Available from <http://www.moe.go.th/main2/article/advice.html>

2. การจัดการโรงเรียนอนุบาล

รุ่ง แก้วแดง กล่าวว่ การบริหารโรงเรียนเอกชนให้มีคุณภาพดีนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โรงเรียนที่จะประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพคือ โรงเรียนที่มีการบริหารอย่างมีหลักเกณฑ์ ควรเน้นในเรื่อง ดังนี้

(1) เรื่องการจัดลำดับความสำคัญของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกำหนดงานให้ชัดเจน และกำหนดลำดับความสำคัญของงาน เช่น กำหนดงานโรงเรียน 6 งาน คือ งานวิชาการ งานกิจกรรมนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานสัมพันธ์ชุมชน เมื่อกำหนดงานแล้วจะต้องกำหนดลำดับความสำคัญของงานว่า จะทำอะไรเป็นสิ่งแรก และทำโดยสม่าเสมอ ซึ่งถือว่าเป็นจุดเน้นของโรงเรียน โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จจะให้ความสำคัญกับงานวิชาการเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ กิจกรรมนักเรียนหรือจะเรียกว่าเป็นงานส่งเสริมการเรียนการสอน

(2) เรื่องกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกำหนดหน้าที่ของบุคคลแต่ละด้านให้ชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานอย่างมีเป้าหมายการดำเนินงานมีประสิทธิภาพไม่ซ้ำซ้อน ก้าวถอยกัน³⁰

การบริหารงานโรงเรียน จึงหมายถึง การสั่งการ ควบคุม ดูแล กิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บริหารทางการศึกษาแก่เยาวชน โรงเรียนควรเน้นการบริหารงานวิชาการ กิจกรรมนักเรียน งานบุคคล ธุรการ-การเงิน อาคารสถานที่ และงานสัมพันธ์กับชุมชน งานที่ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียน คือ งานวิชาการ อันดับรองลงมาคือ งานกิจกรรมนักเรียน และเมื่อได้กำหนดงานเรียบร้อยแล้ว สิ่งที่จะทำให้งานบรรลุเป้าประสงค์ได้นั้นก็คือ การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคคลแต่ละด้านให้ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน ทั้งนี้เมื่อผนวกทั้ง 2 ประการเข้าด้วยกันแล้ว ย่อมจะทำให้การดำเนินงานไปอย่างมีเป้าหมายและมีประสิทธิภาพยิ่ง³¹

พนัส หันนาคินทร ได้กล่าวถึง หน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารมีดังนี้

³⁰ รุ่ง แก้วแดง, การบริหารโรงเรียนเอกชน (กรุงเทพฯ : วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษา เอกชน, 2537), 3.

³¹ เรื่องเดียวกัน, 3.

1. งานวิชาการ ประกอบด้วย งานเกี่ยวกับตัวครู งานเกี่ยวกับตัวนักเรียน งานด้านการจัดการเครื่องมืออุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา และงานด้านเกี่ยวกับบุคลากรการสอน

2. งานด้านธุรการ ประกอบด้วย งานด้านการเงิน งบประมาณ ค่าธรรมเนียมการเรียน งานด้านการติดต่อกับองค์กรภายนอก งานด้านอาคารสถานที่ งานด้านการบริการต่าง ๆ และงานด้านการปกครอง ควบคุมบุคลากรที่เกี่ยวกับการสอน

3. งานด้านกิจการนักเรียน ประกอบด้วย งานด้านการควบคุมดูแลและความประพฤติระเบียบวินัยของนักเรียน งานด้านแนะแนว งานด้านบริการอาหารกลางวัน งานบริการด้านสุขภาพ และงานด้านบริการรักษาความปลอดภัย³²

ลีปพนธ์ เกตุทัต ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ต้องมีความสอดคล้อง ความหลากหลายและความยืดหยุ่นโดยมีแนวทางดังนี้ (1) ต้องสอดคล้องกับท้องถิ่น (2) ต้องสอดคล้องกับศาสนาและวัฒนธรรมเดิม (3) ต้องนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ (4) การจัดการเรียนเน้นการปฏิบัติจริง (5) ต้องมุ่งสร้างอุปนิสัยที่ดี (6) ต้องประกันคุณภาพได้ว่าผู้จบการศึกษาต้องมีทักษะหลากหลาย มีจริยธรรม (6) หลักสูตรต้องบรรจุเนื้อหาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (7) ห้องเรียนยุคโลกาภิวัตน์ต้องมีห้องพุทธศาสนา หรือห้องจริยศึกษา³³

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดหลักการเพื่อเป็นคู่มือบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งจะต่อนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วยหลักการ 6 ประการ ดังนี้ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า โดยหลักธรรมาภิบาลดังกล่าวได้ถูกนำมาบูรณาการเข้ากับการดำเนินการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาได้แก่งานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป โดยมีเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่งและมีความสุข โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา ไว้ 4 ด้าน คือ

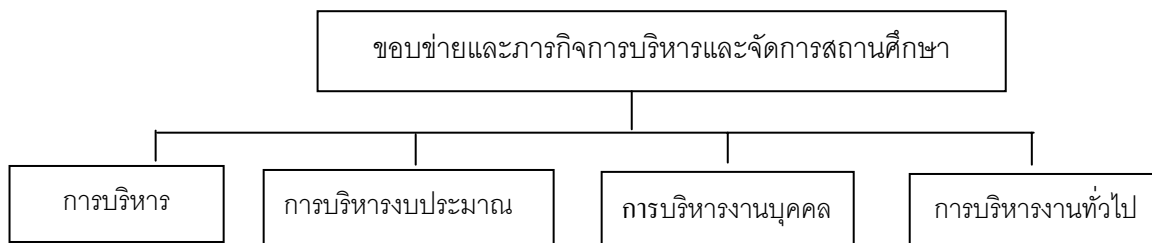
- 1) การบริหารวิชาการ
- 2) การบริหารงบประมาณ

³² พันธุ์ หันนาคินทร์, หลักการบริหารโรงเรียน (กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช ,2529),68-69.

³³ ลีปพนธ์ เกตุทัต, การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : สู่ความก้าวหน้าและความมั่นคงในชาติ (ม.ป.ท., 2539), 19.

3) การบริหารงานบุคคล

4) การบริหารทั่วไป³⁴

แผนภูมิที่ 3 ขอข่ายการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ ,สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,2546),31.

2.1 การบริหารวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาตาม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการโดยอิสระ คล่องตัว และรวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ³⁵ องค์ประกอบหลักของงานด้านวิชาการประกอบด้วย งานด้านหลักสูตร ซึ่งเป็นตัวกำหนดกิจกรรมในห้องเรียนและเป็นแนวทางให้ครูทำกิจกรรมให้เป็นไปตามความต้องการของเด็กและบรรลุปเป้าหมายที่วางไว้ การจัดการหลักสูตรสำหรับเด็กอนุบาลควรจัดให้ครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยคำนึงถึงวัยและความสามารถของบุคคล เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข³⁶

³⁴ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ร.ส.พ, 2546) ,31.

³⁵ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ร.ส.พ.,2546),33.

³⁶ กรมวิชาการ, หลักสูตรก่อนประถมศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540),31.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดวัตถุประสงค์ด้านการบริหารวิชาการไว้เพื่อวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น

2) เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาตนเอง และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

3) เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาการเรียนรู้สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

4) เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นอย่างกว้างขวาง³⁷

ในด้านของหลักสูตรอนุบาลกระทรวงศึกษาได้มีนโยบายพัฒนาหลักสูตรอย่างจริงจัง เมื่อปี พ.ศ. 2536 และ กรมวิชาการได้จัดทำแนวการจัดประสบการณ์และพัฒนาหลักสูตรก่อน ประถมศึกษา พ.ศ. 2540 และต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 จึงได้มีการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ขึ้น โดยกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรปฐมวัย ให้มีมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้³⁸

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์
3. มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
4. มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และรักความเป็นไทย

³⁷ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2546) ,31.

³⁸ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานบริหารคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, เอกสารประกอบการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เรื่อง พัฒนาการการจัดการศึกษาปฐมวัย (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,2546) ,26.

8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมใน
ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย

11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

การจัดหลักสูตรของเด็กในวัย 3-5 ปีนี้ ควรจะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก
บุคคลและสถานที่แวดล้อมรอบตัวเด็ก ธรรมชาติรอบตัวเด็ก และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กที่เด็กมีโอกาส
ใกล้ชิดหรือมีปฏิสัมพันธ์และเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ ไม่เน้นเนื้อหาและการท่องจำ แต่จะเป็นการจัด
ประสบการณ์เพื่อสร้างทักษะแก่เด็ก เช่น ทักษะด้านกรเคลื่อนไหว ทักษะด้านสังคม ทักษะการคิด
ทักษะการใช้ภาษา เป็นต้น และปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
รักการเรียนรู้ รักธรรมชาติ มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นต้น³⁹

เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามหลักการและจุดมุ่งหมายหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
พ.ศ. 2546 ได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตรไว้ ดังนี้

ตารางที่ 2 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546

ช่วงอายุ	ต่ำกว่า 3 ปี	
	อายุ 3-5 ปี	
สาระการเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
	<ul style="list-style-type: none"> • ด้านร่างกาย • ด้านอารมณ์และจิตใจ • ด้านสังคม • ด้านสติปัญญา 	<ul style="list-style-type: none"> • เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก • เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่ แวดล้อม • ธรรมชาติรอบตัว • สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก
ระยะเวลาเรียน	ขึ้นอยู่กับอายุเด็กที่เริ่มเข้ารับกรอบรมเลี้ยงดูและรับการศึกษา	

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานบริหารคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, เอกสาร
ประกอบการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เรื่อง พัฒนาการการจัดการศึกษาปฐมวัย (กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2546) ,26.

³⁹ เรื่องเดียวกัน, 30.

1. การจัดชั้นหรือกลุ่มเด็ก ให้ยึดอายุเป็นหลักแต่อาจเรียกชื่อแตกต่างกันไปตามหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล

2. ระยะเวลาเรียน ใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1-3 ปีการศึกษา โดยประมาณ ทั้งนี้ ขึ้นกับอายุของเด็กที่เริ่มเข้ารับการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา

3. สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ประสบการณ์สำคัญและสาระการเรียนรู้ ทั้งสองส่วนใช้เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนามนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ โดยประสบการณ์สำคัญจะช่วยอธิบายสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ครอบคลุมพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ซึ่งได้แก่การเคลื่อนไหว การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อ การรักษาสุขภาพ และการรักษาความปลอดภัย ด้านอารมณ์และจิตใจที่ดี ด้านสังคม และด้านสติปัญญาที่สนับสนุนให้เด็กได้รับรู้ เรียนรู้ สิ่งต่าง ๆ รอบตัว ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้านการคิด การใช้ภาษา การสังเกตการจำแนก การเปรียบเทียบ จำนวน มิติสัมพันธ์และเวลา

ในด้านสาระการเรียนรู้ผู้สอนสามารถกำหนดเนื้อหาให้เหมาะกับวัย และความสนใจ อาจยืดหยุ่นได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก⁴⁰

การจัดประสบการณ์ของเด็กอนุบาลมีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย แต่ต้อง มีจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับพัฒนาการ คือ เหมาะกับอายุ วุฒิภาวะ ระดับพัฒนาการ และ ลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก หลักการจัดประสบการณ์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ได้ กำหนดหลักการประสบการณ์ไว้ ดังนี้⁴¹

1. จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง
2. เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
3. จัดให้เด็กรับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต
4. จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์
6. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน, 31.

⁴¹ เรื่องเดียวกัน, 35.

2.2. การบริหารงบประมาณ

แนวคิดในการการบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความคล่องตัว ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหาร งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดการผลประโยชน์ทางการศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้ จากบริการมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน⁴² การบริหาร งบประมาณของสถานศึกษาจึงจัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงบประมาณมีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส และตรวจสอบได้
- 2) เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ
- 3) เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอ และมี ประสิทธิภาพ⁴³

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวสรุปได้ว่าโรงเรียนจะต้องมีการบริหารรายรับและรายจ่าย ของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ชำระค่าธรรมเนียมการ เรียนนี้

ประภาพรรณ เอี่ยมสุภชาติ⁴⁴ กล่าวถึงระเบียบค่าธรรมเนียมการเรียน ระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นของโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ.2521 ไว้ และกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศระเบียบว่าด้วยการเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาของการจัด ศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษาไว้ 2 ประเภท ได้แก่

ค่าธรรมเนียมการเรียน หมายความว่า ค่าเล่าเรียนรวมกับค่าลงทะเบียนแรกเข้า ค่าบำรุงห้องสมุด ค่าบำรุงกีฬา ค่าเวชภัณฑ์ ค่าบำรุงการกุศล ค่าบำรุงโรงเรียน

ค่าธรรมเนียมอื่น หมายความว่า ค่าเครื่องใช้ประจำตัวนักเรียน ค่ากระดาษสอบ ค่ารถรับส่ง ค่ากินอยู่ประจำ ค่าซักฟอกและอื่นๆ

โดยโรงเรียนราษฎร์ที่อยู่ภายใต้ข้อบังคับของระเบียบนี้จะเรียนเก็บค่าธรรมเนียมการ เรียนได้ภายในขอบเขตของมาตรฐาน และอัตราที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และห้ามมิให้โรงเรียน

⁴² กระทรวงศึกษาธิการ , สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,2546),39.

⁴³ เรื่องเดียวกัน , 40.

⁴⁴ ประภาพรรณ เอี่ยมสุภชาติ, ฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา (กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2528), 91-96.

เก็บเงินใดๆ จากนักเรียนหรือผู้ปกครองนอกเหนือไปจากที่ได้รับอนุญาตไว้แล้วแต่ในกรณีที่โรงเรียนมีความจำเป็นก็ให้ขออนุญาตต่อเลขาธิการเป็นราย ๆ ไป โรงเรียนที่เปิดเรียนปีละ 3 ภาค สามารถเก็บเงินค่าธรรมเนียมการเรียนได้ปีละ 3 ครั้ง ครั้งละเท่า ๆ กัน ส่วนโรงเรียนที่เปิดเรียนปีละ 2 ภาคให้เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนได้ปีละ 2 ครั้ง ครั้งละเท่า ๆ กัน โดยครั้งแรกให้เก็บได้ตั้งแต่วันเปิดภาคเรียนในเดือนพฤษภาคม ครั้งที่สองตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน เป็นต้นไป

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 ได้บัญญัติไว้ในส่วนของการอุดหนุนและส่งเสริมโรงเรียนเอกชน ให้กระทำได้ ดังนี้⁴⁵(1) จัดส่งครูไปช่วยสอนที่โรงเรียน (2) ให้อุปกรณ์การศึกษา (3) ให้เงินอุดหนุน (4) ให้เข้าทรัพย์สินของกระทรวงศึกษา (5) อุดหนุนและส่งเสริมด้วยประการอื่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้ดำเนินการอุดหนุน และส่งเสริมด้านการเงินแก่โรงเรียนเอกชนเป็นรายหัวแก่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาที่จัดตั้งขึ้นก่อนปี พ.ศ. 2517 และให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมในอัตราไม่เกินร้อยละ 40 ของค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนภาครัฐ โดยสามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากรายหัวไม่เกินร้อยละ 60 ของค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนภาครัฐ และมีการให้เงินอุดหนุนรายหัวในอัตราร้อยละ 60 และ ร้อยละ 100 สำหรับโรงเรียนที่มีเงื่อนไขพิเศษ เช่น โรงเรียนเอกชนการกุศล โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนให้เด็กยากจน เด็กด้อยโอกาส โรงเรียนตามพระราชประสงค์ และโรงเรียนของวัดในพุทธศาสนา โดยไม่ให้โรงเรียนเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน

นวลอนงค์ นวลเขียว⁴⁶ ได้กล่าวไว้ในการวิจัยว่า ผู้ปกครองระดับการศึกษาอย่างน้อยปริญญาตรีเห็นว่าโรงเรียนที่ไม่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐน่าจะมีความพร้อมทางด้านบุคลากร อุปกรณ์การสอน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนดี ครูและผู้บริหารเอาใจใส่นักเรียน ดีกว่าโรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐ ส่วนผู้ปกครองที่เลือกโรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐจะเลือกโรงเรียนประเภทนี้ เพราะเหมาะสมกับกำลังทรัพย์ของตน

2.3 การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจสำคัญที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อ

⁴⁵ สุชาติ อังศุจินดา, การใช้ยุทธศาสตร์เชิงรุก ในการจัดการเพื่อมุ่งใจผู้ปกครองนำเด็ก ประถมศึกษาเข้าในโรงเรียนเอกชน (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544),3.

⁴⁶ นวลอนงค์ นวลเขียว, การศึกษาเหตุผลการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียน เอกชนสายสามัญ ในจังหวัดปทุมธานี (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ,2537), 54-55.

ตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสรภาพได้ กฎหมายระเบียบ ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญและกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน เป็นสำคัญ⁴⁷

จากขอบข่ายและภารกิจในการบริหารและจัดการสถานศึกษาด้านการบริหารงานบุคคลที่กำหนดภารกิจและจุดมุ่งหมายให้บุคลากรในโรงเรียน ดำเนินงานไปตามแนวทางที่วางไว้ บุคลากรในโรงเรียนจึงเป็นปัจจัยนำเข้าไปที่สำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานของสถานศึกษาปฐมวัย ทั้งนี้ เพราะการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ รวมทั้งการจัดการบริการด้านต่าง ๆ ให้แก่เด็ก จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรทางการศึกษาซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ครู ครูพี่เลี้ยง เจ้าหน้าที่อื่น ๆ ในโรงเรียน โดยบุคคลเหล่านี้ ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและทักษะที่เหมาะสม มีความเข้าใจในงานและประสานงานกับผู้อื่นในองค์กรได้เป็นอย่างดี⁴⁸ ที่จะทำให้กระบวนการสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา โดยการจัดการเรียนอนุบาลมีบุคลากรหลัก 2 ประเภท คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

2.3.1 ผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลประกอบไปด้วยเจ้าของโรงเรียน ผู้จัดการโรงเรียนและครูใหญ่ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการ ดูแลบุคลากรและเด็กในสถานศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษา พ.ศ 2542 ไว้ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ การบริหารการศึกษา

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาบุคลากร ผู้เรียนและชุมชน

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติงานได้เกิดผลจริง

⁴⁷ กระทรวงศึกษาธิการ , สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ร.ส.พ.,2546) ,51.

⁴⁸ K.Read and J. Patterson, The Nursery School and Kindergarten : Human Relationship and Learning (New York : Holt, Rinchart and Winston,1980), 67.

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มี
คุณภาพสูงขึ้นเป็นลำดับ

มาตรฐานที่ 6 ปฏิบัติงานขององค์กรโดยเน้นผลถาวร

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 10 แสวงหาข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

มาตรฐานที่ 11 เป็นผู้นำและสร้างผู้นำ

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสในการพัฒนาในทุกสถานการณ์

จากมาตรฐานผู้บริหารที่คุรุสภากำหนด ผู้บริหารควรมีคุณสมบัติอื่น ๆ ที่เหมาะสม อาทิ รักเด็ก ให้ความอบอุ่นแก่เด็ก เมตตากรุณา อารมณ์ดี ใจเย็น อดทน ยิ้มแย้มแจ่มใส สุขภาพดี แต่งกายดี วาจาสุภาพไพเราะ กิริยามารยาทดี กิริยามารยาทดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี นอกจากนั้นยังควรที่จะมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กตามขั้นการพัฒนาต่าง ๆ อบรมครูและส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง รวมถึงการติดต่อกับผู้ปกครองของเด็กเพื่อช่วยให้พ่อแม่และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจเด็กของตนเองได้ดีขึ้น⁴⁹ สรุปได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจะต้องมีบทบาทหน้าที่ครบทั้ง 3 ด้าน คือ เป็นครูของครู เป็นครูของเด็ก และเป็นครูของพ่อแม่ผู้ปกครองเด็ก จึงจะเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จได้

2.3.2 ครูผู้สอน

ครูผู้สอนถือเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งในโรงเรียน เพราะเป็นคนที่ใกล้ชิดกับเด็ก เป็นตัวแทนของพ่อแม่ ในขณะที่เด็กอยู่ที่โรงเรียน ดังนั้น เด็กอนุบาลจะมีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลินใจ พร้อมทั้งจะเรียนรู้ และพัฒนาการดีจะขึ้นอยู่กับครูผู้สอนเป็น ว่ากระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2539 ได้กำหนดเกณฑ์ไว้ 11 ข้อ และเพื่อให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ การศึกษาแห่งชาติ 2542 จึงได้มีการเพิ่มเกณฑ์ข้อที่ 12 ไว้ ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ

⁴⁹ เยาวพา เดชะคุปต์ , การศึกษาปฐมวัย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ก ,2542),121-124.

ผู้เรียน
มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงผลที่จะเกิดขึ้นกับ

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติให้เกิดผลจริง

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่

ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสในการพัฒนาผู้เรียนได้ทุกสถานการณ์

การจัดครูเข้าสอนในระดับชั้นอนุบาล จำเป็นต้องเลือกสรรครูที่มีคุณสมบัติ
เหมาะสมในด้านต่างๆ เพราะอาชีพครูมีทักษะและคุณสมบัติที่แตกต่างจากอาชีพอื่น เพราะ ต้องเป็น
ทั้งนักวิชาการ ต้องเป็นผู้มีคุณธรรม เป็นทั้งนักวิจัยและนักประเมินผล รวมถึงการเป็นผู้ให้บริการ

และผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมนอกครูจึงเป็นศูนย์กลางของการศึกษา ที่เป็นแบบอย่างแก่นักเรียน ครูจึง
จำเป็นที่จะต้องมีความดี คุณลักษณะที่ดี อาทิ มีบุคลิกภาพดี วาจาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส อารมณ์ดี รักเด็ก
ใจเย็น มีความเป็นระเบียบ สะอาด ขยัน อดทน ยุติธรรม สุขภาพดี และรู้ธรรมชาติของเด็ก เช่น
ไม่ชอบอยู่หนึ่ง มีความสนใจระยะสั้น เป็นต้น รู้ความต้องการของเด็ก ที่ต้องการความรัก ความปลอดภัย
การยอมรับว่าตนเองเป็นคนสำคัญ ต้องการการแนะนำเอาใจใส่ให้กำลังใจ อยากรู้ อยากเห็น
ต้องการเลียนแบบผู้ใหญ่ ต้องการความอบอุ่นและการแสดงความรักอย่างจริงใจ เมื่อครูรู้ธรรมชาติ
และความต้องการของเด็ก จะทำให้ครูสามารถจัดกิจกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ที่เหมาะสมกับการ
พัฒนาการของเด็กได้⁵⁰

บริเวอ์ (Jo Ann Brewer) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของครูที่จะสอนเด็กว่า
ควรมีคุณสมบัติ ดังนี้ (1) ครูจำเป็นจะต้องเป็นบุคคลที่มีสุขภาพแข็งแรง (2) มีอารมณ์มั่นคงและ
ควบคุมอารมณ์ของตนเอง (3) มีความมั่นใจและเป็นที่ยอมรับสำหรับบุคคลอื่น (4) เต็มไปด้วยความรู้
มีความคิดเป็นของตนเอง และมีอิสระด้านความคิด (5) มีความพยายามและมีความรับผิดชอบ (6) มี

⁵⁰ เยาวพา เดชะคุปต์ , การศึกษาปฐมวัย (กรุงเทพฯ ฯ: สำนักพิมพ์แม็ก ,2542), 110-114.

ความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ต้องให้ผู้ใดคอยกระตุ้น (7) ไวต่อความรู้สึกของเด็ก (sensitive) (8) ไม่ยึดติดกับความคิดของตนเป็นใหญ่ ยอมรับการเรียนรู้จากเด็ก (9) ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี (10) มีประสบการณ์ในด้านการสอนในโรงเรียนอนุบาลมาก่อน (11) สำเร็จการศึกษาในระดับวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย เอกอเนบาล หรือ เทียบเท่า (12) มีความรู้ทั้ง คณิตศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และศิลปะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก (13) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้⁵¹

เพื่อให้ครูสามารถดูแลเด็กได้อย่างทั่วถึงและใกล้ชิดเด็ก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงได้เสนออัตราส่วนที่เหมาะสมของครูในระดับปฐมวัยไว้ ดังนี้⁵²

อายุ 0-1 ขวบ อัตราส่วนของผู้ดูแลเด็กหรือครูต่อจำนวนเด็กนักเรียนควรเป็น 1: 2-4

อายุ 1-2 ขวบ อัตราส่วนของผู้ดูแลเด็กหรือครูต่อจำนวนเด็กนักเรียนควรเป็น 1: 3-5

อายุ 2-3 ขวบ อัตราส่วนของผู้ดูแลเด็กหรือครูต่อจำนวนเด็กนักเรียนควรเป็น 1: 5-8

อายุ 3-4 ขวบ อัตราส่วนของผู้ดูแลเด็กหรือครูต่อจำนวนเด็กนักเรียนควรเป็น 1: 10 - 15

อายุ 4-6 ขวบ อัตราส่วนของผู้ดูแลเด็กหรือครูต่อจำนวนเด็กนักเรียนควรเป็น 1: 15 - 20

2.4 การบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการบริหารองค์กร ให้งานบริหารด้านอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน มีคุณภาพและตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก

⁵¹ Jo Ann Brewer, Preschool Through Primary Grades, 2 nd ed. (New York : A Simon & Schuster Company, 1995), 505.

⁵² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2542) ,352.

โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล⁵³ การบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนอนุบาลมีภารกิจหลัก 3 ด้าน คือ งานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน งานบริการนักเรียน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง ดังนี้

2.4.1 งานด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

การจัดสภาพแวดล้อม หมายถึง สภาพภายในห้องเรียน นอกห้องเรียน ตลอดจนบริเวณโรงเรียนซึ่งมีความสำคัญกับเด็กมาก เนื่องจากเด็กต้องสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลาและพร้อมที่จะสนใจสิ่งแวดล้อมต่างๆอย่างไม่หยุดยั้ง บลูม (Bloom B.S.)⁵⁴ ได้กล่าวไว้ถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมว่า วัยเด็กจะเป็นช่วงที่มีดารพัฒนาการเรียนรู้มากที่สุด และหากได้รับการส่งเสริมจากสภาพแวดล้อมที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทั้งในเรื่องทั่ว ๆ ไปและเรื่องเฉพาะได้เป็นอย่างดี ดังนั้น การจัดการสภาพแวดล้อมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อชีวิตมาก⁵⁵ โดยสามารถแบ่งการจัดการสภาพแวดล้อมทางการเรียนออกเป็น 2 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน และสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

1. สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ห้องเรียนเป็นสถานที่ครูและนักเรียนจะต้องทำงานร่วมกัน อยู่รวมกัน ควรจัดสภาพให้เหมาะสมกับกิจกรรมศึกษาระดับนี้ ซึ่ง เบญจา แสงมลิ กล่าวไว้ว่า "การจัดมุมในห้องเรียนสำคัญต่อเด็กมาก ทำให้เด็กอยากมาโรงเรียนเพราะอยากเล่นเครื่องเล่น และทำให้เด็กเรียนรู้จากสิ่งของเหล่านี้"⁵⁶ และประภาพรรณ เขี่ยมสุภาษิต กล่าวไว้ว่า "การจัดการสภาพแวดล้อมในห้องเรียนควรจะต้องจัดเพื่อให้สนองพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ และกิจกรรมต่างๆควรให้สนองความตื่นตัวทางร่างกายและสติปัญญาของเด็ก"⁵⁷

⁵³ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,2546) ,31.

⁵⁴ B.S . Bloom, Human Characteristics and School Learning (N.Y. : McGraw-Hill Book, 1976),29.

⁵⁵ H.M. Walsh, *Introducing The Young Child of The Social World* (New York : Macmillan Publishing Company ,1980), Preface VII .

⁵⁶ เบญจา แสงมลิ, *สื่อเพื่อจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย* (กรุงเทพฯ : ยูไนเต็ดโปรดักชั่น.,2527),1-6.

⁵⁷ ประภาพรรณ เขี่ยมสุภาษิต, *ฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา* (กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2528),536-537.

กรมสามัญศึกษา ได้กล่าวถึงการจัดห้องเรียนโดยสรุปได้ดังนี้ การจัดห้องเรียนจะเป็นสิ่งหนึ่งที่ชักจูงเด็กให้สนใจและกระตือรือร้นอยากเรียนโดยไม่เบื่อหน่ายบทเรียน ส่วนความกว้างขวางโอโถงของห้องนั้นขึ้นอยู่กับอัตรภาพของโรงเรียน การจัดห้องเรียนต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- (1) ความมีระเบียบของการจัด
- (2) ความสะอาดในห้องเรียนเมื่อเสร็จกิจกรรม
- (3) ความร่วมมือของนักเรียน⁵⁸

2. สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนนี้มีความสำคัญสำหรับเด็กชั้นอนุบาลศึกษามาก ซึ่ง ราศี ทองสวัสดิ์ กล่าวว่า "การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน ได้แก่ การจัดเล่นภายนอกห้องเรียนเพื่อการพัฒนาของร่างกาย และฝึกพัฒนาการประสาทสัมผัสระหว่างตากับมือ"⁵⁹ ส่วน จินตนา หมูผึ้ง กล่าวว่า "เด็กๆมิได้พอใจแต่ภายในห้องเรียนเท่านั้น เขาต้องการที่จะออกไปเล่นกลางแจ้ง เช่น การออกไปวิ่งแข่ง ดังนั้นครูต้องหาวัสดุเครื่องเล่นเพื่อเป็นการออกกำลังกายของเด็ก"⁶⁰

สรุปได้ว่าการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนเน้นการเล่นอิสระ โดยครูจะต้องอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการเล่นและดูแลความปลอดภัยให้แก่เด็กอย่างใกล้ชิด

2.4.2 การจัดสภาพแวดล้อมอาคารและสถานที่

กรมวิชาการ กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา มีความสำคัญต่อเด็กเนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว ดังนั้น การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็กจึงมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็กมาก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จึงจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็ก

⁵⁸ กรมสามัญศึกษา, หนังสือชุดคู่มือครูการสอนชั้นอนุบาล (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2528), 33-34.

⁵⁹ ราศี ทองสวัสดิ์, การจัดศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา (กรุงเทพฯ : หนึ่งเจ็ดการพิมพ์ 2529), 8.

⁶⁰ จินตนา หมูผึ้ง, การอนุบาลศึกษา (กรุงเทพฯ : ทัพย์อักษรการพิมพ์.2525), 10 .

การจัดสภาพแวดล้อมจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- (1) ความสะอาด ความปลอดภัย
- (2) ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น
- (3) ความสะดวกในการทำกิจกรรม
- (4) ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำห้องส้วม

สนามเด็กเล่น ฯลฯ

- (5) ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อและเครื่อง

เล่น

- (6) บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่างๆ⁶¹

1. สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

หลักสำคัญในการจัดต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด

เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของเด็กเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น มั่นใจ และมีความสุข สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กำหนดมาตรฐานไว้ว่าห้องเรียนแต่ละห้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 35 ตารางเมตร เป็นห้องโล่งที่ไม่มีเสาหรือสิ่งกีดขวาง อากาศถ่ายเทสะดวก โดยเมื่อรวมเนื้อที่หน้าต่าง, ประตูและช่องลมแล้วต้องไม่น้อยกว่า 20 % ของเนื้อที่ห้อง แสงสว่างภายในมีความเข้มไม่น้อยกว่า 200 ลักส์ สม่่าเสมอทั้งห้อง สำหรับทางเข้าออกของห้องหากมีสองทาง แต่ละทางกว้างไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร ถ้ามีเพียงทางเดียวต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.60 เมตร นอกจากนี้ห้องเรียนดังกล่าวแล้ว โรงเรียนต้องจัดให้มีห้องประกอบอื่นๆ ด้วย ได้แก่ ห้องบริการ ที่รับประทานอาหาร ห้องเตรียมอาหาร ห้องพยาบาล ห้องนอน ห้องน้ำ และห้องส้วม ครุภัณฑ์ประจำห้องเรียนต้องประกอบด้วยโต๊ะนักเรียนสูงจากพื้นขอบโต๊ะ 45-50 เซนติเมตร เก้าอี้สูง 25-30 เซนติเมตร กระดานสำหรับครูสูงจากพื้นถึงขอบล่าง 60 เซนติเมตร แผ่นป้ายติดผลงาน ตู้หรือชั้นเก็บอุปกรณ์การเรียน ของเล่น เครื่องใช้ประจำตัวนักเรียน โต๊ะ เก้าอี้ สำหรับครูทำงาน โดยมีความสูงใกล้เคียงของนักเรียน⁶² การแบ่งพื้นที่ต้องเหมาะสมกับการประกอบกิจกรรมตามหลักสูตร ดังนี้

⁶¹ กรมวิชาการ, คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช 2540 (อายุ3-6 ปี) (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540),101-107.

⁶² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, การจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็ก ระดับก่อนประถมศึกษา (กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2531), 112.

(1) พื้นที่อำนวยความสะดวกเพื่อเด็กและครู

ก) ที่แสดงผลงานของเด็ก อาจจัดเป็นแผ่นป้าย หรือที่แขวนผลงาน

ข) ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็ก อาจจัดทำเป็นกล่อง หรือจัดใส่

แฟ้มรายบุคคล

ค) ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก อาจทำเป็นช่องตามจำนวนเด็ก

ง) ที่เก็บเครื่องใช้ของครู เช่น อุปกรณ์การสอน ของส่วนตัวครู ฯลฯ

จ) ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ

(2) พื้นที่ปฏิบัติการกรรมการและการเคลื่อนไหว ต้องกำหนดให้ชัดเจน ควร
มีพื้นที่ที่เด็กสามารถจะทำงานได้ด้วยตนเองและทำกิจกรรมด้วยกันในกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ เด็ก
สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น

(3) พื้นที่จัดมุมประสบการณ์หรือมุมเล่น สามารถจัดได้ตามความ
เหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียน จัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน เช่น มุมบล็อก
อยู่ห่างจากมุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติอยู่ติดกับมุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์อยู่ใกล้มุมศิลปะ ฯลฯ ที่
สำคัญจะต้องมีของเล่น วัสดุอุปกรณ์ในมุมอย่างเพียงพอต่อการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นในมุม
ประสบการณ์อย่างเสรีมักถูกกำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้โอกาสได้เล่นอย่างเสรี
ประมาณวันละ 60 นาที การจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ ครูควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

ก) ให้ห้องเรียนควรมีมุมประสบการณ์อย่างน้อย 3-5 มุม

ข) ควรได้มีการผลัดเปลี่ยนสื่อของเล่นตามมุมบ้าง ตามความสนใจ

ของเด็ก

ค) ควรจัดให้มีประสบการณ์ที่เด็กได้เรียนรู้ไปแล้วปรากฏอยู่ในมุม
ประสบการณ์ เช่น เด็กเรียนรู้เรื่องผีเสื้อ ครูอาจจัดให้มีการเลี้ยงตัวหนอน หรือมีผีเสื้อตัวฟ้าใส่กล่องไว้
ให้เด็กดูใน มุมธรรมชาติศึกษาหรือมุมวิทยาศาสตร์ ฯลฯ

ง) ควรเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดมุมประสบการณ์ ทั้งนี้
เพื่อจูงใจให้เด็กรู้สึกเป็นเจ้าของ อยากเรียนรู้ อยากเข้าเล่น

จ) ควรเสริมสร้างวินัยให้กับเด็ก โดยมีข้อตกลงร่วมกันว่าเมื่อเล่น
เสร็จแล้วจะต้องจัดเก็บอุปกรณ์ทุกอย่างเข้าที่ให้เรียบร้อย

ตัวอย่างมุมประสบการณ์ที่ควรจัด มีดังนี้ (1) มุมบล็อก มุมบล็อก
เป็นมุมที่ควรจัดให้อยู่ห่างจากมุมที่ต้องการความสงบ เช่น มุมหนังสือ ทั้งนี้ เพราะเสียงจากการเล่น
ก่อก้อนบล็อก อาจทำลายสมาธิเด็กที่อยู่ในมุมหนังสือได้ นอกจากนี้ยังควรอยู่ห่างจากทางเดินผ่าน
หรือทางเข้าออกของห้อง เพื่อไม่ให้กีดขวางทางเดินหรือเกิดอันตรายจากการเดินสะดุดไม้บล็อกได้

การจัดเก็บไม้บล็อกเหล่านี้ ควรจัดวางไว้ในระดับที่เด็กสามารถหยิบมาเล่น หรือ นำเก็บด้วยตนเอง ได้อย่างสะดวก ปลอดภัย และควรได้ฝึกให้เด็กหัดจัดเก็บเป็นหมวดหมู่เพื่อความเป็นระเบียบ สวยงาม (2) มุมหนังสือ ควรมีที่เียบสงบ และได้ทำกิจกรรมสงบๆ ตามลำพัง หรือเป็น ควรจัดห่างจากมุมที่มีเสียง เช่น มุมบล็อก มุมบทบาทสมมุติ ฯลฯ และควรจัดบรรยากาศสูงใจให้เด็กได้เข้าไปใช้ เพื่อเด็กจะได้คุ้นเคยกับตัวหนังสือ และปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก (3) มุมบทบาทสมมุติ เป็น มุมที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กมีโอกาสได้นำเอาประสบการณ์ที่ได้รับจากบ้านหรือชุมชนมาเล่นแสดง บทบาทสมมุติ เลียนแบบบุคคลต่างๆ ตามจินตนาการของตน เช่น พ่อแม่ในมุมบ้าน เป็นหมดในมุม หมอ เป็นพ่อค้าแม่ค้าในมุมร้านค้า ฯลฯ การเล่นดังกล่าวเป็นการปลูกฝังความสำนึกถึงบทบาททาง สังคมที่เด็กได้พบเห็นในชีวิตจริง อาจจัดให้เป็นสถานที่ต่างๆ นอกเหนือจากการจัดเป็นบ้าน โดย สังเกตการเล่นและความสนใจของเด็กว่ามีการเปลี่ยนแปลงบทบาทการเล่นจากบทบาทเดิมไปสู่ รูปแบบการเล่นอื่นหรือไม่ อุปกรณ์ที่นำมาจัดก็ควรเปลี่ยนไปตามความสนใจของเด็กเช่นกันดังนั้น มุม บทบาทสมมุติจึงอาจจัดเป็นบ้าน ร้านอาหาร ร้านขายของ ร้านเสริมสวย โรงพยาบาล เป็นต้น ใน ขณะเดียวกัน อุปกรณ์ที่นำมาจัดให้เด็กต้องไม่เป็นอันตราย และมีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น (4) มุมวิทยาศาสตร์ หรือมุมธรรมชาติศึกษา เป็นมุมประสบการณ์ที่ครูจัดรวบรวมสิ่งของต่างๆ หรือ สิ่งที่มีในธรรมชาติมาให้เด็กได้สำรวจ สังเกต ทดลอง ค้นพบด้วยตนเองซึ่งเป็นการช่วยพัฒนาทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้กับเด็ก ไม่ควรจะต้องแสดงของสิ่งเดียวกันตลอดปี แต่ควรที่จะ ปรับเปลี่ยนให้นำสนใจ (5) มุมศิลปะ มุมศิลปะเป็นมุมหนึ่งที่เด็กต้องใช้สมาธิในการทำงาน จึงควร จัดให้อยู่ในบริเวณมุมที่ต้องการความสงบเช่นกัน อาจจัดเป็นโต๊ะสำหรับให้เด็กทำงานศิลปะ โดยมีผ้า พลาสติก หรือกระดาษปูกันเลอะเทอะก่อนทำงาน และจัดวางอุปกรณ์ทำงานศิลปะไว้บนโต๊ะ หรือจัด ให้มีกระดานขาหยั่งสำหรับเด็กวาดภาพ

2. สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาณา บริเวณรอบๆ โรงเรียน รวมทั้งจัดสนามเด็กเล่น พร้อมเครื่องเล่นสนาม จัดระวางรักษาความปลอดภัย ภายในบริเวณโรงเรียนและบริเวณรอบนอกโรงเรียน ดูแลรักษาความสะอาด ต้นไม้ให้ความร่มรื่นรอบๆ บริเวณโรงเรียน จัดที่ติดข่าวประชาสัมพันธ์ผู้ปกครอง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อการ เรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กำหนดไว้ว่า บริเวณ โรงเรียนต้องเป็นที่ดินผืนเดียวติดต่อกันไม่น้อยกว่า 90 ตารางวา ไม่เป็นที่ลุ่ม หรือมีสิ่งอันอาจ ก่อให้เกิดอันตรายแก่นักเรียน มีรั้วแสดงบริเวณอย่างเป็นทางการ อาคารเรียนที่มีห้องเรียนเกินกว่า 2 ห้องติดต่อกัน ต้องมีช่องทางเดินหรือระเบียงทางเดินที่กว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร หากระเบียงมี

ม้านั่งต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร อาคารเรียนมีฝ้าเพดานใต้หลังคา ระยะความสูงจากพื้นดินไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร สำหรับอาคารตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไป บันไดต้องแบ่งเป็น 2 ช่วง ช่วงหนึ่งสูงไม่เกิน 2.00 เมตร ความกว้างของบันไดแต่ละช่วงไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร บันไดทุกชั้นต้องมีราวและลูกกรงสูงไม่ต่ำกว่า 90 เซนติเมตร รวมทั้งมีราวเตี้ยสำหรับนักเรียนเกาะขึ้นบันไดด้วย ที่รับประทานอาหาร ต้องมีโต๊ะสูงจากพื้นถึงขอบ 45-50 เซนติเมตร เก้าอี้หรือม้านั่ง 25-30 เซนติเมตร และอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับรับประทานอาหาร⁶³

บริเวณสนามเด็กเล่นต้องจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตร คือ ควรมีพื้นผิวหลายประเภท เช่น ดินทราย หญ้า พื้นสำหรับเล่นของเล่นที่มีล้อ รวมทั้งที่ร่ม ที่โล่งแจ้ง พื้นดินสำหรับชุด ที่เล่นน้ำ บ่อทราย พร้อมอุปกรณ์ประกอบการเล่น เครื่องเล่นสนามสำหรับปีนป่าย ทรงตัว ฯลฯ ทั้งนี้ต้องไม่ติดกับบริเวณที่มีอันตราย ต้องหมั่นตรวจตราเครื่องเล่นให้อยู่ในสภาพแข็งแรงปลอดภัยอยู่เสมอและหมั่นดูแลเรื่องความสะอาด ที่นั่งเล่นพักผ่อน จัดที่นั่งไว้ได้ต้นไม้ร่มเงา อาจใช้กิจกรรมกลุ่มย่อยๆ หรือ กิจกรรมที่ต้องการความสงบ หรืออาจจัดเป็นลานนิทรรศการให้ความรู้แก่เด็กและผู้ปกครอง⁶⁴

หลักการจัดบริเวณและเนื้อที่ จะต้องอาศัยหลัก คือ (1) จัดบริเวณอย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงความสะดวกของการเคลื่อนที่ไปรอบๆ มีพื้นที่ว่างเพียงพอต่อการตอบสนองในการทำกิจกรรมต่าง ๆ (2) จัดบริเวณให้ยืดหยุ่นได้ในสภาพการณ์ที่ต่างกันออกไป (3) มีความสะดวกในการจราจรและคำนึงถึงความปลอดภัยในแต่ละเนื้อที่ที่มีทางเชื่อมติดกัน เพื่อความสะดวกในการเคลื่อนที่จากบริเวณหนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง (4) คำนึงถึงสุขภาพและความปลอดภัย (5) ต้องสวยงามน่าสนใจ แวดล้อมด้วยธรรมชาติตกแต่งด้วยต้นไม้ใหญ่ เพื่อให้ได้ร่มเงา ไม้พุ่ม ไม้ดอก ไม้ใบ บริเวณสวยงามเป็นการปลูกฝังด้านความรักธรรมชาติและสร้างเสริมความรื่นรมย์ทางจิตใจให้แก่เด็ก⁶⁵

2.4.2 งานบริการนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้ให้ความหมายว่า งานบริการนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของงานกิจกรรมนักเรียน ซึ่งจัดบริการให้นักเรียนวัยอนุบาลควรมีจุดประสงค์เพื่อ

⁶³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, การจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็ก ระดับก่อนประถมศึกษา (กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2531), 113.

⁶⁴ เรื่องเดียวกัน, 114 .

⁶⁵ สุชาติ อังศุจินดา, การใช้ยุทธศาสตร์เชิงรุก ในการจัดการเพื่อจุดมุ่งใจผู้ปกครองนำเด็กประถมศึกษา เข้าในโรงเรียนเอกชน (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544), 43.

เพื่ออำนวยความสะดวก ปลอดภัย และให้มีผลเต็มที่ต่อการเพิ่มพูนความสมบูรณ์และประสบการณ์ชีวิตโดยตรงแก่นักเรียนเป็นอย่างดีและทั่วถึงนอกจากกิจกรรมการเรียนการสอน⁶⁶

โรงเรียนควรจะจัดบริการในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การจัดบริการสุขภาพอนามัย

การจัดบริการสุขภาพอนามัยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาที่มุ่งหมายเพื่อพัฒนาให้นักเรียนเจริญเติบโตทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังที่ โบรวเนล (Brownell) กล่าวว่า การจัดสุขภาพอนามัยแก่นักเรียนและผู้ปกครองเป็นการส่งเสริมการเฝ้าระวังรักษาสุขภาพ วางโครงการช่วยเหลือเด็กพิการ ป้องกันและควบคุมโรคภัยไข้เจ็บ และการให้การปฐมพยาบาลแก่นักเรียนที่เจ็บป่วยฉุกเฉินประจำวันซึ่ง โรงเรียนควรจัดบริการสุขภาพอนามัยให้กับนักเรียนในรูปแบบต่างๆ เช่น บริการตรวจสุขภาพบริการวัคซีนป้องกันโรคระบาด เป็นต้น⁶⁷

2. การบริการรักษาความปลอดภัย

ในโรงเรียนเด็กมักจะมีปัญหาด้านสุขภาพ โดยเฉพาะนักเรียนที่เป็นเด็กเล็กมักจะได้รับบาดเจ็บที่เกิดจากอุบัติเหตุเสียเป็นส่วนใหญ่ ในแต่ละวันมีนักเรียนที่ประสบเหตุอยู่เสมอทั้งที่ร้ายแรงและไม่ร้ายแรง ทั้งนี้ก็เนื่องจากโรงเรียนเป็นที่รวมของเด็กๆ จำนวนมากที่มาอยู่รวมกันเป็นระยะเวลาจนถึง 7-8 ชั่วโมง ซึ่งเด็กแต่ละคนก็ยังอยู่ในวัยที่ยังนิ่งเฉยไม่ได้ ต้องลุกต้องนั่ง ต้องวิ่งไปโน่นมานี่ ต้องกระโดด ปีนป่าย ต่อสู้ อีกทั้งอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น เช่น อุบัติเหตุจากปลั๊กไฟ สิ่งที่มีอันตรายต่างๆ ควรเก็บให้พ้นมือเด็ก โรงเรียนควรให้สวัสดิศึกษา และแนะนำให้เด็กสามารถทำได้ถูกต้อง เช่น การใช้เก้าอี้เข้าทันที เก็บของเล่นเข้าที่เมื่อเลิกเล่นแล้ว ถ้าไม่ระมัดระวังอาจเกิดอันตรายบาดเจ็บได้ ซึ่งเป็นไปโดยธรรมชาติ และนอกจากนี้วัยเด็กยังเป็นวัยที่อาจช่วยเหลือตนเองได้ไม่มากนัก ทั้งในด้านร่างกายกำลังใจ และกำลังสมอง ดังนั้นอุบัติเหตุจึงเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวางแผนอย่างเต็มที่เพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยของนักเรียนในอาคารเรียน ความ

⁶⁶ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตร การอบรมผู้บริหารและครู โรงเรียนเอกชน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2536),19.

⁶⁷ บุญเพ็ญ ภักดีจิต, “ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับอนุบาลของโรงเรียนแสงทวีปวิทยา “(วิทยานิพนธ์ศึกษาศาตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538), 30.

ปลอดภัยของนักเรียน และอาคารเรียน และในสนามเด็กเล่น สำหรับพื้นที่โดยรอบของโรงเรียนก็นับว่าอยู่ภายใต้การเอาใจใส่ดูแลของผู้บริหารโรงเรียนอีกด้วย

ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงควรได้จัดการบริการด้านการรักษาความปลอดภัยในด้านต่างๆ ดังนี้

- (1) บริเวณอาคารและภายในบริเวณอาคาร
- (2) สนามเด็กเล่น
- (3) การจราจรภายในและภายนอกโรงเรียน
- (4) ระบบการติดต่อสื่อสารภายใน
- (5) จัดยามหน้าประตูโรงเรียน

3. การจัดบริการแนะแนว

งานบริการแนะแนวนั้นเป็นงานหนึ่งที่อยู่ในงานกิจการนักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นงานที่สำคัญมาก ดังนั้นโรงเรียนจึงควรจัดบริการแนะแนวขึ้น การทำงานแนะแนวนี้จะประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรจะได้จัดบริการแนะแนวผู้ปกครองหรือเรื่องราวต่างๆ ดังนี้⁶⁸

- (1) ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในเรื่องของพัฒนาการของเด็ก
- (2) ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับข้อคิดเห็นอันจะช่วยให้เด็กมีความ

เจริญก้าวหน้าไปสู่การมีศักยภาพสูงสุด

- (3) จัดให้บริการสารสนเทศต่างๆ แก่ผู้ปกครอง
- (4) บริการรวบรวมข้อมูลและให้ข้อมูลต่างๆ ที่ถูกต้องแก่ผู้ปกครอง

4. การจัดบริการโภชนาการ

พื้นฐานของการมีพัฒนาการด้านร่างกายที่ดีนั้น นอกเหนือจากการออกกำลังกายและการพักผ่อนแล้วก็คือ การได้รับปริมาณสารอาหารที่ครบถ้วนเพื่อให้อวัยวะทุกส่วน โดยเฉพาะสมองได้เจริญเติบโตอย่างปกติ จากการศึกษาภาวะทางโภชนาการพบว่า⁶⁹

วัยทารก เซลล์สมองเจริญร้อยละ 63 ของผู้ใหญ่

⁶⁸ ดวงใจ ตระกูลการช่าง, “ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดบริการนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลแยมสะอาด” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538), 34.

⁶⁹ อัญญาณี เลขะกุล และ ดวงสมร สุยะสุนานนท์, หลักสูตรอบรมผู้บริหารและครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2536), 165.

อายุ 1 ปี	เซลล์สมองเจริญร้อยละ 83-86 ของผู้ใหญ่
อายุ 3 ปี	เซลล์สมองเจริญร้อยละ 90 ของผู้ใหญ่
อายุ 6 ปี	เซลล์สมองเจริญสมบูรณ์เต็มที่เท่าผู้ใหญ่

ฉะนั้นเรื่องของอาหารเป็นสิ่งที่ควรได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี

เพราะถ้าหากเด็กได้รับสารอาหารไม่เพียงพอในระยะนี้จะทำให้การเจริญเติบโตของสมองเป็นไปอย่างล่าช้าซึ่งจะส่งผลให้การเพิ่มพูนความสามารถทางสติปัญญาเป็นไปได้น้อย คือ จะเรียนรู้ เข้าใจ จดจำสิ่งต่างๆ ได้น้อยกว่าเด็กที่สมองเจริญเติบโตตามปกติ ถึงแม้จะได้รับประสบการณ์หรือสิ่งเร้าเช่นเดียวกันและมีเวลาเรียนรู้เท่ากัน นอกจากนี้จะสังเกตได้ว่าเด็กที่ขาดอาหารจะมีอาการหิวโหย อ่อนเพลีย ทำให้ขาดสมาธิ ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน จากความสำคัญดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรเอาใจใส่และให้ความสนใจต่ออาหารที่จัดให้แก่เด็กด้วย ซึ่งมีใช้เพียงแต่เด็กอิมท้องเท่านั้น ดังที่ ยูวดี กาญจนวิษุติ⁷⁰ ได้ให้หลักการจัดบริการอาหารในสถานศึกษาระดับอนุบาลไว้ว่าต้องมีประโยชน์ ประหยัด และปลอดภัย ซึ่งอาหารที่มีประโยชน์ ประหยัด และปลอดภัยนั้น จะหมายถึงการเลือกประกอบอาหารที่มีประโยชน์ต่อความเจริญเติบโตของเด็กโดยการยึดอาหารหลัก 5 หมู่ที่มีในท้องถิ่น นอกจากนั้นต้องสามารถจัดรายการอาหารได้อย่างประหยัดเงิน เวลา แรงงาน รวมทั้งอาหารที่จัดต้องมีความปลอดภัยในการบริโภค คือไม่เป็นพิษหรือเป็นอันตรายต่อร่างกาย วราภรณ์ รักวิชัย⁷¹ กล่าวว่า เด็กอนุบาลเป็นวัยที่ต้องการอาหารถูกสัดส่วนและปริมาณเพียงพอ ดังนั้นนอกจากจะจัดอาหารที่มีคุณค่า คือมีสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่แล้วควรให้เด็กได้รับประทานอาหารในปริมาณที่เพียงพอกับความต้องการของร่างกายด้วยและที่สำคัญในเรื่องความสะอาด ก็ควรเน้นให้มาก เพราะแม้ว่าอาหารจะดี มีประโยชน์เพียงใดหากไม่สะอาดก็ทำให้เกิดโรคได้ เช่น อูจจาระร่วง ฯลฯ

ปราณี แก้วเจริญ⁷² กล่าวถึงหลักการจัดอาหารให้เด็กอนุบาลในเรื่องส่วนของการกำหนดรายการอาหารว่า สิ่งที่ควรคำนึงถึงประการหนึ่งคือความต้องการของเด็ก โดยได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณสมบัติของอาหารที่เด็กชอบว่ามี ดังต่อไปนี้

⁷⁰ ยูวดี กาญจนวิษุติ, การจัดการศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา (กรุงเทพฯ : หนึ่งเจ็ดการพิมพ์, 2529), 618.

⁷¹ วราภรณ์ รักวิชัย, การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย (กรุงเทพฯ : แสงศิลป์การพิมพ์, 2535), 61-65.

⁷² ปราณี แก้วเจริญ, โภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัย (นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช, 2533), 160-161.

- (1) รูปร่างและขนาด เด็กชอบอาหารที่แตกต่างกันหลายรูปแบบ ตักรับประทานง่าย ชอบอาหารที่เป็นชิ้นเล็กๆ รูปไข่ รูปเหลี่ยม หรืออาหารที่ตัดเป็นชิ้นเสียบไม้
- (2) สี เด็กชอบทานอาหารที่มีสีต่างๆ เช่น สีเหลืองของฟักทอง สีแดงของมะเขือเทศ สีเขียวของผัก ดังนั้นถ้าเป็นรายการอาหารมากกว่า 1 รายการ ควรจัดรายการใหม่สีที่เข้ากันได้ไม่ซ้ำกันเกินไป
- (3) ลักษณะเนื้อ ลักษณะเนื้อของอาหารมีหลายลักษณะ เช่น อ่อนนุ่ม กรอบ เหลวข้น และเนื่องจากเด็กไม่ชอบความซ้ำซาก ดังนั้นในรายการอาหารเดียวกันควรจัดให้มีอาหารหลายลักษณะ
- (4) รสชาติ เด็กชอบทานอาหารที่มีรสอ่อนและมีรสออกหวานมากกว่า เปรี้ยว หรือเค็ม
- (5) กลิ่น เด็กไม่ชอบอาหารที่มีกลิ่นฉุน เช่น หัวหอม ต้นหอม แต่ควรใส่ให้เด็กได้รับประทานบ้างเพื่อให้เคยชิน
- (6) อุณหภูมิ ภูมิอากาศและอุณหภูมิของอาหารมีอิทธิพลต่อความรู้สึกอยากอาหารของเด็ก ฉะนั้นเวลาอากาศร้อนจัดควรจัดอาหารจำพวกผัก ผลไม้ เครื่องดื่มเย็นๆ ถ้าเป็นช่วงที่มีอากาศหนาวควรหาอาหารหรือเครื่องดื่มอุ่นๆ
- โดยสรุปก็คือ นอกจากการจัดอาหารที่มีคุณค่าและปริมาณที่เหมาะสมแล้ว ควรมีรูปร่างลักษณะและสีที่น่ารับประทาน กลิ่นไม่ฉุน รสไม่จัด ตักรับประทานได้สะดวก ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่ออาหาร และที่สำคัญอย่าจัดให้ซ้ำติดต่อกันนานๆแม้เด็กจะชอบก็ตาม เพราะเด็กจะเกิดความรู้สึกเบื่อและไม่อยากรับประทานอาหารชนิดนั้นอีกเลย
- สถานศึกษาจะต้องจัดอาหารเลี้ยงเด็ก 3 มื้อใน 1 วัน อาหารว่างตอนเช้า อาหารกลางวัน และอาหารว่างตอนบ่าย
- บุญเยี่ยม จิตรดอน⁷³ ได้เสนอรายการอาหารแต่ละมื้อเพื่อเป็นตัวอย่างไว้ ดังนี้
- อาหารว่างตอนเช้า อาจจัดเป็นพวกผลไม้ เช่น กัลวลย ส้ม ฯลฯ หรือน้ำผลไม้ เช่น น้ำส้มคั้น น้ำอ้อย ฯลฯ หรือนม เช่น นมถั่วเหลือง
- อาหารกลางวัน ควรเป็นประเภทอาหารหนัก เช่น ข้าวผัด ก๋วยเตี๋ยว ข้าวและกับข้าว พร้อมด้วยขนมหวาน

⁷³ บุญเยี่ยม จิตรดอน, บทบาทของครูและผู้เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย (นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533), 347.

อาหารตอนบ่าย อาจเป็นพวกขนม ผลไม้ หรือของว่าง เช่น สาคูไส้หมู ข้าวเหนียวปากหม้อ หรือข้าวต้มผัด ฯลฯ

จึงสรุปได้ว่า อาหารเป็นสิ่งจะเป็นสำหรับร่างกาย โดยเฉพาะเด็กระดับอนุบาลจะต้องการอาหารสำหรับการเจริญเติบโตเพราะเข้าวัยที่ร่างกายกำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว รวมทั้งความเจริญเติบโตทางด้านสมอง จึงต้องการอาหารที่มีคุณค่าและเพียงพอต่อความต้องการของร่างกายของเขา อาหารสำหรับเด็กจะประกอบด้วยอาหารเสริม อาจเป็นช่วงเช้าหรือบ่าย และอาหารหลัก ได้แก่ อาหารกลางวัน อาหารเหล่านี้ต้องเป็นอาหารที่มีคุณค่า

2.4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และเป็นองค์การในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชน ดังนั้นโรงเรียนกับชุมชนจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด จะต้องพึ่งพาอาศัยกันทั้งสองฝ่ายเพื่อประโยชน์ร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนให้กับเด็กทุกคน ชุมชนที่เป็นจุดเริ่มต้นของเด็กก็คือบ้านหรือครอบครัว ซึ่งบ้านและโรงเรียนจะเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อการอบรมเลี้ยงดูเป็นอย่างมาก เพราะในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กที่จะเป็นทิศทางเดียวกันนั้น ผู้ปกครองและครูจะต้องประสานงานกัน มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ต้องทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับเด็กร่วมกัน จึงทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กำหนดให้งานชุมชนสัมพันธ์เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการรับรองมาตรฐานโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา โดยโรงเรียนจะต้องมีการสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เหมาะกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ระดับการศึกษา และชุมชน⁷⁴

สำหรับสถานศึกษาระดับอนุบาล งานสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง วรรณาท รักสกุลไทย ได้สรุปไว้ ดังนี้⁷⁵

(1) ช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยเฉพาะกับสถาบันครอบครัว เพราะความศรัทธาและความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐานของผู้ปกครองที่มีต่อสถาบันศึกษาระดับอนุบาลจะเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้ารับบริการ

⁷⁴ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตร การอบรมผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2536),45-46.

⁷⁵ วรรณาท รักสกุลไทย, การบริหารงานชุมชนสัมพันธ์ (นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537),172.

(2) ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดแก่สถานศึกษาระดับอนุบาล ทำให้ครอบครัวและชุมชนยอมรับและมีความศรัทธาต่อองค์กร อันจะนำไปสู่ประสิทธิผลของการบริหารโดยภาพรวมได้ในที่สุด

(3) ช่วยให้สถาบันครอบครัวและชุมชนได้รับบริการทางวิชาการต่างๆที่เป็นประโยชน์ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต นำความเจริญไปสู่สังคมและประเทศชาติต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้กล่าวถึงความสำคัญและคุณค่าของสายสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนไว้ว่า เด็กมีความผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว พวกเขาต้องการความรักความอบอุ่นจากครอบครัวเป็นอันดับแรก ดังนั้นพ่อแม่จึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อชีวิตของเด็กเป็นอย่างมาก จนสามารถกล่าวได้ว่าพ่อแม่คือครูคนแรกของลูก ซึ่งความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียน ในการประสานสัมพันธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กนั้น จะต้องดำเนินบนรากฐานของความเข้าใจที่ดีต่อกัน เพราะการไปโรงเรียนของเด็กวัยอนุบาลนี้เป็นเรื่องละเอียดอ่อนและสำคัญมากด้วย ถือเป็นการปูพื้นฐานการศึกษาเบื้องต้นแก่ชีวิตทั้งยังเป็นสภาวะที่เด็กต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมจากบ้านและคนใกล้ชิดไปสู่สถานที่แปลกใหม่ คนแปลกหน้า และกิจวัตรประจำวันที่ไม่เหมือนเดิม โรงเรียนต้องพัฒนาและหาวิธีการทำงานร่วมกับผู้ปกครองให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาที่สนองความต้องการของเด็กได้อย่างเหมาะสม ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองและครู นอกจากจะส่งผลโดยตรงต่อการอบรมเลี้ยงดูแล้วยังเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเสริมสร้างการพัฒนาการทุกด้านของเด็ก เพราะทั้งสองฝ่ายต่างมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ที่ต้องการเห็นเด็กเติบโต มีความสุข มีลักษณะที่พึงประสงค์⁷⁶ ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนจะเป็นกระบวนการสองทางคือ จากบ้านไปยังโรงเรียน และจากโรงเรียนไปยังบ้าน ซึ่งโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ดังมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข่าวสารประจำสัปดาห์ ครูอาจจะแจ้งข่าวสารของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบโดยใช้จดหมายที่สั้น กระทัดรัด น่าสนใจ และให้ความรู้สึกอบอุ่นเป็นมิตร เพื่อกระตุ้นผู้ปกครองให้อ่านและรู้สึกว่าจะจดหมายนั้นจะงมาที่ผู้ปกครองโดยตรง และตรงไหนที่ครูต้องการจะเน้นควรขีดเส้นใต้ไว้
2. ข่าวสารสำหรับผู้ปกครองโดยทั่วไปประเภทรายสัปดาห์จะประกอบด้วยเนื้อหาส่วนสำคัญ 4 ส่วน ซึ่งสถานศึกษาสามารถดัดแปลงได้ตามความเหมาะสม⁷⁷

⁷⁶ พัชรี สอนแก้ว, การแนะแนวผู้ปกครองเด็กปฐมวัย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดวงกมล, 2536), 50.

⁷⁷ วรรณาท รักสกุลไทย, การบริหารงานชุมชนสัมพันธ์ (นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537), 188.

นั้น

- (1) รายละเอียดของเนื้อหาและกิจกรรมที่เด็กจะได้รับและเรียนรู้ในสัปดาห์
- (2) กิจกรรมเสนอแนะทุกประเภท "เล่นกับลูก" เช่น การร้องเพลง วาดภาพ หรือเล่นนิทาน เป็นต้น
- (3) รายการเมนูอาหารประจำสัปดาห์ เพื่อให้ผู้ปกครองรับทราบและสามารถพูดคุยสนทนากับลูก พร้อมทั้งติดตามตรวจสอบคุณภาพโภชนาการได้
- (4) ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง เพื่อให้สถานศึกษา รับทราบปรับปรุง หรือปฏิบัติ
- (5) จุลสาร การพิมพ์สารเพื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไป หรือสรุปกิจกรรมที่ผ่านมาหรือที่เกิดขึ้นในอดีต ซึ่งจะช่วยให้ผู้ปกครองทราบข่าวคราวความเคลื่อนไหวของสถานศึกษา อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งนิยมแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ
 - ส่วนที่ 1 ส่วนของบรรณาธิการ เป็นการกล่าวทักทายและชี้แจงเรื่องราวต่างๆที่ต้องการเน้น
 - ส่วนที่ 2 เรื่องราวของเด็กๆ ซึ่งมักจะเป็นการเล่าสู่ถึงพฤติกรรมที่น่ายกย่องชื่นใจ เพื่อให้ผู้ปกครองติดตาม
 - ส่วนที่ 3 บทความความรู้ จะเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาเด็ก หรืออื่นๆ ที่น่ารู้
 - ส่วนที่ 4 เบ็ดเตล็ด อาจจะเป็นคอลัมน์เล่นกับลูก เพื่อส่งเสริมสายสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว คอลัมน์ร่วมสนุกจากผู้อ่าน อาจเป็นการทักทายปัญหา การต่อเติมภาพ หรืออื่นๆ

3. แผ่นป้ายนิเทศ จะเป็นการแสดงข้อมูล ข่าวสาร วันสำคัญ ให้ผู้ปกครองรับทราบที่โรงเรียน โดยอาจทำได้ 3 ลักษณะคือ

- (1) สถานศึกษาแสดงข้อมูล ข่าวสาร แก่ผู้ปกครองและชุมชนฝ่ายเดียว
- (2) ผู้ปกครองร่วมกับสถานศึกษาแสดงข้อมูลข่าวสารร่วมกัน
- (3) ผู้ปกครองแสดงข้อมูลข่าวสารฝ่ายเดียว

แผ่นป้ายนิเทศมีเนื้อหาสาระประกอบด้วย ⁷⁸(ก) ข้อความยินดี แผ่นต้อนรับ (ข) ปรัชญา คำขวัญ หรือเป้าหมายสถานศึกษา (ค) ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก (ง) รายการประสบการณ์และกิจกรรมในสัปดาห์ที่เด็ก ๆ จะได้เรียนรู้ (จ) ภาพถ่ายกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา (ฉ) ปฏิทินกิจกรรมที่ต้องการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม (ช) ข่าวกิจกรรมและกำหนดการต่าง ๆ ในชุมชน (ซ) ความรู้หรือเรื่องน่ารู้จากหนังสือต่าง ๆ (ฌ) ความคิดเห็นของผู้ปกครอง โดยการเว้นที่ว่างไว้ให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น

4. การเยี่ยมบ้านเด็ก เป็นกิจกรรมที่สำคัญกิจกรรมหนึ่งที่จะช่วยให้ครูทราบความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเด็ก และเข้าใจพฤติกรรมของเด็กมากยิ่งขึ้น วรรณาท รักสกุลไทย ได้ให้ข้อควรคำนึงถึง ดังนี้ ⁷⁹

- (1) มีการนัดหมายผู้ปกครองล่วงหน้าด้วยตนเองหรือจดหมาย
- (2) ไปเยี่ยมบ้านตามเวลานัดหมาย
- (3) พยายามสร้างบรรยากาศที่ดีและเป็นกันเองมากที่สุด
- (4) ใช้เวลาพูดคุยแต่พอเหมาะ แต่ให้เกิดประโยชน์
- (5) ถ้าเป็นการพูดคุยถึงปัญหาเด็ก ไม่ควรให้เด็กร่วมฟังด้วย
- (6) ศึกษามารยาทของแขกที่ดี ไม่พูดความลับของครอบครัว
- (7) ลากลับด้วยท่าทีที่ประทับใจ

5. กิจกรรมวันเปิดบ้าน เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนในต่างประเทศนิยมมาก เป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเตรียมการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองมาสังเกตการณ์และร่วมกิจกรรมกับเด็ก โดยมีการตกแต่งห้องเรียนด้วยผลงานของเด็ก มีการร้องเพลง ท่องคำคล้องจองและทำท่าทางประกอบเพลงสั้นๆ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมเล่นกับลูกๆ เช่น ปั้นดินน้ำมัน เล่นเกมการศึกษา หรือเล่นต่อบล็อกด้วยกัน มีบรรยากาศอบอุ่นเป็นกันเอง ซึ่งครูต้องพร้อมที่จะสนทนาและตอบคำถามของผู้ปกครองด้วย

โคราเลค (Koralek) กล่าวว่าคุณภาพของสถานศึกษานั้นจะต้องนำพาพ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนพัฒนา รับผิดชอบ และตัดสินใจเกี่ยวกับเด็กของตน ดังนั้นการเชิญพ่อแม่

⁷⁸ สุชาติ อังศุจินดา, “การใช้ยุทธศาสตร์เชิงรุก ในการจัดการเพื่อจูงใจผู้ปกครองนำเด็ก ประถมศึกษาเข้าในโรงเรียนเอกชน” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544), 36.

⁷⁹ วรรณาท รักสกุลไทย, การบริหารงานชุมชนสัมพันธ์ (นนทบุรี : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537), 197.

หรือผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหนึ่งที่บุคลากรในสถานศึกษาและพ่อแม่ ผู้ปกครอง มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้และทำงานร่วมกัน เพื่อให้เด็กในความรับผิดชอบของทุกคนได้รับประโยชน์มากที่สุด⁸⁰

1. การประชุมพิเศษผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในเรื่องการจัดประสบการณ์ กิจกรรมเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กอนุบาล และแนวนโยบายต่างๆ ของโรงเรียนรวมทั้งช่วยผู้ปกครองในการเตรียมลูกก่อนเข้าเรียน ซึ่งการจัดประชุมพิเศษผู้ปกครองสามารถทำได้หลายรูปแบบตามที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้เสนอไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้⁸¹

(1) การประชุมพิเศษรวม เป็นการจัดประชุมพิเศษร่วมกันในหอประชุมใหญ่ตามกำหนดการประชุมพิเศษที่โรงเรียนต้องการชี้แจงและแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ มีการพาชมน้องเรียนและให้ผู้ปกครองทดลองเล่นอุปกรณ์ต่างๆ ในห้องเรียน

(2) การประชุมพิเศษตามห้องเรียน รูปแบบนี้จะแยกผู้ปกครองไปตามห้องเรียนแต่ก่อนที่จะเชิญผู้ปกครองไปตามห้องเรียนควรมีการชี้แจงรวมเสียก่อน และแนะนำครูประจำชั้นของลูกต่อจากนั้นแบ่งกลุ่มผู้ปกครองไปตามครูประจำชั้นเพื่อพาชมน้องเรียน ชี้แจงตารางกิจกรรมประจำวันที่จัดให้กับเด็ก

(3) การประชุมพิเศษเป็นรายห้อง โดยทางโรงเรียนจะเชิญผู้ปกครองมาร่วมฟังแนวนโยบายและการจัดประสบการณ์การเตรียมความพร้อมของโรงเรียนเพียงครั้งละ 1-2 ห้องเรียนเท่านั้น

ในการประชุมพิเศษดังกล่าว โรงเรียนบางแห่งอาจกำหนดวันประชุมพิเศษไว้ถึง 3 ครั้งเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ปกครองในการที่จะมาเข้าร่วมประชุมพิเศษ

จากกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ดังกล่าวข้างต้น เป็นกิจกรรมที่สามารถช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนหรือชุมชนกับโรงเรียนได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามต้องขึ้นอยู่กับสภาพและความเหมาะสมของโรงเรียนด้วย

⁸⁰ เรื่องเดียวกัน, 199.

⁸¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตร การอบรมผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2536), 248-250.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

โสภิตอนงค์ บุญช่วย ได้ศึกษาเรื่องสภาพการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร พบว่าการจัดการเรียนการสอนยังเน้นเนื้อหาวิชามากกว่าการเตรียมความพร้อมโดยใช้แนวการจัดประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดทำขึ้นเอง เครื่องเล่นมีจำนวนไม่เพียงพอแก่นักเรียน ครูไม่มีเวลาและทดสอบเครื่องมือในการจัดและการประเมินผล ส่วนการจัดกิจกรรมนักเรียนและบริการต่าง ๆ อาคาร สถานที่ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โรงเรียนจัดทำได้ดี ผู้ปกครองมีความเห็นว่าโรงเรียนจัดการเรียนการสอนในด้านต่างๆ ได้ตามความต้องการของผู้ปกครอง แต่ขอให้โรงเรียนจัดเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนมากขึ้น⁸²

กุลกานต์ เล็กสกุล ได้ศึกษาเรื่อง "ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่พิจารณาโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้บ้านเป็นลำดับแรก และผู้ปกครองเลือกโรงเรียนที่เน้นการเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มากกว่าโรงเรียนที่เน้นให้เด็กอ่านเขียน ทำเลข นอกจากนั้น ผู้ปกครองคำนึงถึงอัตราค่าของครูสอน ตลอดจนถึงตัวผู้สอนมากกว่าผู้บริหาร หรือพี่เลี้ยงเด็ก นอกจากนี้ผู้ปกครองยังพิจารณาโรงเรียนที่มีการบริการอาหารกลางวัน อาหารว่าง และนมให้เด็ก โดยเน้นให้เด็กได้รับอาหารที่เพียงพอและมีคุณค่าทางโภชนาการและปลอดภัยจากสารเจือปน การจัดการศึกษาอนุบาลจึงควรให้สอดคล้องกับความคิดเห็นและความต้องการของผู้ปกครอง โดยมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อม ทั้งสี่ด้าน ความรับผิดชอบ กล้าแสดงออก มีระเบียบวินัย รู้จักรับผิดชอบ และช่วยเหลือตนเองได้ เพื่อช่วยพัฒนาเด็กให้พร้อมที่จะเรียนในระดับต่อไป⁸³

ศุภร วัฒนพฤกษา ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียน วัฒนพฤกษา แผนกอนุบาล ต่อการจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ การวิจัยพบว่าการดำเนินการ

⁸² โสภิตอนงค์ บุญช่วย, การศึกษาที่ดีควรเริ่มตั้งแต่ปฐมวัย, 13, อ้างถึงใน นวลอนงค์ นวลเขียว, การศึกษาเหตุผลการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสายสามัญ ในจังหวัดปทุมธานี (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ , 2537), 25.

⁸³ กุลกานต์ เล็กสกุล, "ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2535), 23.

จัดการเรียนการสอนควรเน้นด้านวิชาการ รวมทั้งเรื่องลายมือและความถูกต้องในการอ่าน เขียน สื่อการเรียนการสอนควรมีหลากหลาย และเห็นด้วยที่โรงเรียนจัดสอนคอมพิวเตอร์ โดยต้องการให้สอนในชั้นอนุบาลปีที่ 2 และ 3 ด้านอาคารเรียนมีความแข็งแรง ปลอดภัย ห้องเรียนสะอาด การถ่ายเทอากาศและแสงสว่างเพียงพอ การดูแลเอาใจใส่ ตลอดจนการใช้คำพูดและการปฏิบัติของครูอยู่ในเกณฑ์ดี นักเรียนส่วนใหญ่ชอบอาหารที่โรงเรียนจัดให้ รอบบริเวณโรงเรียนควรปลูกต้นไม้ใหญ่ และจัดหาเครื่องเล่นให้มีปริมาณเพียงพอกับจำนวนนักเรียน ครูต้องเป็นผู้มีคุณธรรม มีประสบการณ์ หรือจบทางด้านอนุบาลโดยเฉพาะ อีกทั้งอาหารควรมีคุณค่าตามหลักโภชนาการ⁸⁴

เชาวรัตน์ โทณผลิน ได้ศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาล เขตจตุจักร ในส่วนของค่าธรรมเนียมการเรียน ผู้ปกครองจะพิจารณาอัตราค่าธรรมเนียมการเรียนที่เหมาะสมเป็นข้อพิจารณาประการแรก และโรงเรียนไม่ควรมีการเก็บเงินพิเศษอื่นๆเพิ่มอีก⁸⁵

สุวิมล เพ็ชรสุข ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนมากที่สุด คือ 1) ปัจจัยเกี่ยวกับตัวครู ได้แก่ ครูให้การบ้านสม่ำเสมอ และสามารถฝึกให้เด็กช่วยเหลือตัวเองได้ 2) ปัจจัยเกี่ยวกับที่ตั้งของโรงเรียน ได้แก่ การรับส่งสะดวกและอยู่ใกล้บ้าน 3) ปัจจัยเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินพัฒนาการของนักเรียน ได้แก่ การแจ้งการประเมินผลพัฒนาการให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ 4) ปัจจัยเกี่ยวกับการสอน ได้แก่ การเน้นให้เด็กเตรียมความพร้อม ส่งเสริมให้อ่านออก เขียนได้ คำนวณได้ 5) ปัจจัยเกี่ยวกับความปลอดภัย ได้แก่ มีการรับส่งอย่างปลอดภัยและมีครูดูแลใกล้ชิด⁸⁶

มนต์ชิตา นุปผาคำ ได้ศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งสรุปความเห็นของผู้ปกครองได้ว่าการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียนมักจะเป็นการแนะนำกันปากต่อปาก และการส่งบุตรหลานเข้าเรียนขึ้นกับคุณภาพการจัดการศึกษาที่

⁸⁴ ศุภร วัฒนพุกษา, “ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดมนพุกษา แผนกอนุบาลต่อการจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538),28.

⁸⁵ เชาวรัตน์ โทณผลิน, “ปัจจัยที่ผู้ปกครองนักเรียนตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540),34.

⁸⁶ สุวิมล เพ็ชรสุข, “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนสำหรับให้บุตรหลานเข้าเรียน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540),45.

ตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองและเด็ก ไม่ใช่การโฆษณา แต่กลยุทธ์ที่ใช้ส่งเสริมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเป็นอย่างมาก คือ การติดต่อกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ โดยการสนับสนุนกิจกรรมที่นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วม โรงเรียนอำนวยความสะดวกในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและข่าวสารของโรงเรียน รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน⁸⁷

สุชาติ อังศุจินดา ได้ศึกษายุทธศาสตร์เชิงรุกในการจัดการ เพื่อจูงใจผู้ปกครองนำเด็กก่อนประถมศึกษาเข้าโรงเรียนเอกชน โดยได้ศึกษาที่ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า บุคลากรที่จัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาล จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้สูงและมีประสบการณ์สูง และถ้าเป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน หรือได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา ก็จะเป็นสิ่งที่ดีมากขึ้นที่ทำให้ผู้ปกครองตัดสินใจเลือกง่ายขึ้น เพราะ สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องหมายของคุณภาพการศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เครื่องแบบนักเรียน และกิจกรรมการเรียนการสอน ก็มีผลสำคัญต่อยุทธศาสตร์ของโรงเรียน แต่ทุกอย่างจะต้องสอดคล้องกับการพัฒนาการเด็ก ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้โรงเรียนที่ได้รับความนิยมยังให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองซึ่งถือเป็นการบริการอย่างหนึ่ง ทางด้านราคาหรือค่าธรรมเนียมการเรียนนั้น พบว่า ผู้ปกครองที่รับราชการ ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว และมีการศึกษาระดับปริญญาตรี ไม่ได้สนใจในเรื่องราคานัก เมื่อเทียบกับความสนใจทางด้านสภาพแวดล้อมโรงเรียน กิจกรรมพัฒนาการ สื่อการสอน ความปลอดภัย บริการดี⁸⁸

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ฟิสก์ (Fisk) ได้วิจัยเกี่ยวกับรูปแบบงานการบริหารสำหรับผู้ทำหน้าที่การบริหารบุคคลของโรงเรียนในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา พบว่า 1) การบริหารบุคคลในโรงเรียนยังล่าช้ากว่าการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานอื่น 2) ผู้รับผิดชอบการบริหารงานบุคคล มีพื้นฐานความรู้ด้านงานวิชาการสูง แต่ไม่มีความพร้อมในด้านทักษะการบริหารงานบุคคล จึงควรได้รับการอบรมด้านนี้เป็นพิเศษ

⁸⁷ มนต์ชิตา บุปผาคำ, “กลยุทธ์การตลาดของโรงเรียนเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544), 32.

⁸⁸ สุชาติ อังศุจินดา, “การใช้ยุทธศาสตร์เชิงรุก ในการจัดการเพื่อจูงใจผู้ปกครองนำเด็กก่อนประถมศึกษาเข้าในโรงเรียนเอกชน”, 45.

เบคอน และ อิชिकाว่า (Bacon and Ichikawa) ได้ศึกษาถึงการเรียนรู้ระดับอนุบาลในประเทศญี่ปุ่นจะต่างจากประเทศอื่น เพราะญี่ปุ่นเน้นการเรียนรู้แบบการอยู่ร่วมกันในสังคม เด็กเล็กจะถูกส่งเข้าโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมเหมือนบ้าน เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เรียกระบบนี้ว่า “Education mothers” หรือ “kyoiku mamas” การเรียนรู้ในโรงเรียนนี้จะให้อิสระแก่เด็กในการคิดและกระทำในสิ่งที่เด็กต้องการโดยไม่มี การชี้นำ ผู้ปกครองของเด็กญี่ปุ่นจะไม่ได้คาดหวังผลของการศึกษาในตัวเด็ก สิ่งที่คาดหวัง คือ การที่เด็กสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เด็ก ๆ จะเรียนรู้ผลการกระทำของตนเองด้วยตนเอง ครูจะปล่อยให้เด็กทะเลาะ ได้เถียงกัน เพื่อดูผลสิ้นสุดของการกระทำของเด็กเอง ถ้าเด็กทำความผิด ผลก็คือจะไม่มีใครเล่นด้วย สังคมไม่ยอมรับ แต่ถ้าทำความดี ผลของการกระทำก็จะดีตาม เครื่องเล่นของเด็กญี่ปุ่นจึงมักสร้างให้มีขนาดใหญ่กว่าปกติ เช่น ไม้บล็อกขนาดใหญ่ และหนักที่ทำให้เด็กไม่สามารถเล่นคนเดียวได้ ต้องเล่นด้วยกันกับเด็กคนอื่น ซึ่งเด็กญี่ปุ่นตามการวิจัยพบว่ามีความสามารถสูงกว่าเด็กอเมริกา เมื่อทำการทดสอบทางวิชาเลข และวิชาวิทยาศาสตร์ ทั้งที่พ่อแม่และครูของเด็กญี่ปุ่นมีความคาดหวังด้านวิชาการต่ำกว่าเด็กอเมริกา ซึ่งผู้เขียนคาดว่าเด็กญี่ปุ่นเรียนจากชีวิตจริงด้วยความเข้าใจ ซึ่งน่าจะเป็นผลดีกว่าการเรียนแบบเน้นวิชาการ⁸⁹

เปโตรนิโอ (Petronio) ได้ศึกษาการเลือกโรงเรียนของผู้ปกครองนักเรียนอนุบาล พบว่าแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกโรงเรียน คือ การปรึกษาเพื่อน และผู้คุ้นเคยที่มีประสบการณ์ และท้ายที่สุดจะเลือกโรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้าน และเลือกโรงเรียนจากความมั่นใจการดูแลเด็ก และการสอนของครู⁹⁰

สรุป

การจัดการศึกษาระดับอนุบาลของโรงเรียนเอกชน เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อวางรากฐานของชีวิต ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ซึ่งคนเป็นบุคลากรที่สำคัญยิ่งของประเทศ หลักการจัดการศึกษาระดับอนุบาลมีการบูรณาการแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้และทฤษฎีพัฒนาการ ร่วมกับการบูรณาการแนวคิดการจัดการศึกษาที่มีหลายรูปแบบ โดยแนวคิดที่นิยมใช้ในปัจจุบันส่วนใหญ่

⁸⁹ William F. Bacon and Veronica Ichikawa, “Maternal Expectations, Classroom Experiences, and Achievement among Kindergartners,” *the United States and Japan Human Development*, no.31 (1988) : 378-383.

⁹⁰ Maureen . Petronio, “Kindergarten: Parent’ Response to Controlled School Choice Plan,” *Dissertation Abstracts International* 5 (December 1995) :233-235.

และนโยบายของรัฐบาลขณะนี้จะเน้นการยึดเด็กเป็นสำคัญกับการเรียนรู้และจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย ความรู้ทางด้านทฤษฎีต่าง ๆ อาจจะไม่เพียงพอที่จะทำให้การจัดการโรงเรียนมีประสิทธิภาพได้ ผู้บริหารต้องมีหลักการบริหารจัดการโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ที่แบ่งขอบข่ายออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วยการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยหากโรงเรียนมีการบริหารจัดการตามหลักการต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว จะทำให้การบริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพ มีการใช้งบประมาณที่เหมาะสม มีครูและบุคลากรที่มีศักยภาพ และสามารถสร้างหลักสูตรที่มีคุณภาพ ซึ่งส่งผลให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่อเด็ก และสร้างเด็กที่มีคุณภาพต่อไป

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ ประการแรก เพื่อทราบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ประการที่สอง เพื่อทราบแนวทางในการจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยนำข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชน การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยใช้ผู้ปกครองนักเรียนระดับอนุบาลเอกชน ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดและวิธีการในการศึกษาครั้งนี้ไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นขั้นตอนการจัดเตรียมโครงการวิจัย ซึ่งเป็นการศึกษาจากการศึกษาเอกสาร ตำรา ข้อมูลสถิติ ปัญหาและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอขออนุมัติโครงการ และเสนอความเห็นชอบโครงการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนการดำเนินการตั้งแต่การใช้แบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นตามขอบข่ายของทฤษฎีของการวิจัยที่ได้มีการนิยามศัพท์ตัวแปร เพื่อให้ได้แนวทางในการตอบแบบสอบถามที่ถูกต้องและครอบคลุมตามขอบข่ายทางทฤษฎีที่กำหนดไว้ โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เมื่อได้รับการแก้ไขและตรวจสอบแล้ว จึงนำไปทดลองใช้ (try out) แล้วนำไปเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสุ่มตามช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการดำเนินงานตามโครงการ

ขั้นตอนที่ 3 รายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนที่นำเสนอรายงานผลการวิจัย ร่างผลการวิเคราะห์ แปรผลและอภิปรายผล เขียนรายงานผลการวิจัย เพื่อเสนอให้ผู้ควบคุมตรวจสอบและ

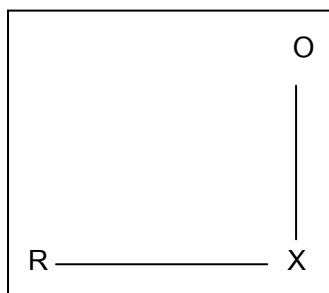
แก้ไข แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับ เพื่อดำเนินการขอสอบสารนิพนธ์ ตลอดจนแก้ไข รายงานผลตามที่ คณะกรรมการชี้แนะ แล้วจัดส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอจบการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยในเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน อนุบาลเอกชน ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ กำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วยแบบแผนการวิจัย ประชากร ตัวอย่าง และวิธีการเลือกตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

แบบแผนของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ซึ่งมีแบบแผนการวิจัยใน ลักษณะการสุ่มตัวอย่างจากประชากรและการศึกษาสภาวะการณ์ โดยไม่มีการทดลอง (The one-shot, non-experimental, cast study design) ซึ่งนำเสนอแผนผัง ดังนี้

R หมายถึง	ตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม
X หมายถึง	ตัวแปรที่ศึกษา
O หมายถึง	ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษา

ประชากรและการเลือกตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาจากประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรีที่จัดการศึกษาระดับอนุบาล 1 ถึง อนุบาล 3 จำนวน 10 โรงเรียน รวมทั้ง 3,751 คน โดยมีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลมี 2 กลุ่ม ได้แก่

1. ผู้ปกครองนักเรียนระดับอนุบาล 1 ถึง อนุบาล 3 จำนวน 405 คน จากสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลเอกชน ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 9 โรงเรียน

2. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีผู้ให้ข้อมูลตามกลุ่มที่ 1 จำนวน 9 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้ง 18 คนร่วมการสนทนากลุ่ม

ตารางที่ 3 ประชากรและการเลือกตัวอย่าง

	รายชื่อโรงเรียน	2546			
		อ.1	อ.2	อ.3	รวม
1	ปริยัตินรังสรรค์	280	320	360	960
2	สุวรรณรังษาสถาภิทยาลัย	254	280	320	854
3	อรุณประดิษฐ์	97	106	157	360
4	อนุบาลศึกษาปัญญา	36	25	21	82
5	อนุบาลแสงมิตร	244	311	320	875
6	เปรมฤดี	33	31	29	93
7	อนุบาลเทพศึกษา	19	10	16	45
8	อนุบาลบันไดอิฐ	75	51	28	154
9	อนุบาลศศิมา	19	22	18	59
10	เซนต์โยเซฟเพชรบุรี	66	88	115	269
รวมประชากร		1,123	1,244	1,384	3,751
กลุ่มตัวอย่าง		135	135	135	405
ผู้ให้ข้อมูล		131	128	103	362

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ โดยแยกตามประเภทโรงเรียน 3 กลุ่ม ตามตารางแสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนจังหวัดเพชรบุรี

1) การบริหารวิชาการ หมายถึง การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

2) การบริหารงบประมาณ หมายถึง การบริหารการเงินและบัญชีของโรงเรียน การบริหารรายได้จากรายรับค่าธรรมเนียมการเรียน และการบริหารค่าใช้จ่าย เพื่อให้โรงเรียนได้ผลผลิตหรือผลลัพธ์ คือนักเรียนที่มีคุณภาพเป็นไปตามข้อตกลงให้บริการ และเพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

3) การบริหารงานบุคคล หมายถึง การสรรหาและการคัดเลือกบุคลากรที่มีความคุณสมบัติเหมาะสมใน เพื่อทำหน้าที่ตำแหน่งงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหาร และปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4) การบริหารงานทั่วไป หมายถึง การจัดการทั่วไปภายในโรงเรียน ประกอบด้วย ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ สถานที่ตั้งของโรงเรียน สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ด้านบริการนักเรียน ได้แก่ ด้านการบริการโภชนาการ บริการแนะแนว การรักษาความปลอดภัย ฯลฯ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร การเผยแพร่ข้อมูล การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเด็กของโรงเรียนและผู้ปกครอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถาม และการจัดสัมมนา ดังรายละเอียด

ประเภทที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ สำหรับผู้ปกครอง โดยสอบถามเกี่ยวกับ อายุ เพศ ระดับการศึกษา และ อาชีพ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Forced Choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน อนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ การตอบแบบสอบถามในตอนที่ 2 ข้อคำถามแต่ละข้อจะมีตัวเลือก 5 ตัวเลือก คือ 1-5 เป็นคำถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของไลเคิร์ต (Likert five rating-scale) และมีน้ำหนักของคะแนนตามระดับของการแสดงพฤติกรรมว่ามีค่ามากเพียงใด ตั้งแต่ 1 - 5 โดยมีความหมาย ดังต่อไปนี้

ระดับ 1	หมายถึง	ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน
ระดับ 2	หมายถึง	ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อย ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน
ระดับ 3	หมายถึง	ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน
ระดับ 4	หมายถึง	ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับดี ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน
ระดับ 5	หมายถึง	ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับดีมาก ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครอง เกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาระดับอนุบาล โดยให้เสนอแนะแนวทางทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป

ประเภทที่ 2 ประเด็นคำถาม

ผู้วิจัยได้นำกระทงคำถามตามแบบสอบถามในข้อที่ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุดทั้ง 4 ด้าน ๆ ละจำนวน 1 ข้อ จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือประเภทที่ 1

1.1 ศึกษาวรรณกรรม และแบบสอบถามที่เกี่ยวข้อง นำมาปรับปรุง และสร้างแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องนำมาปรับปรุง และสร้างแบบสอบถามขึ้นใหม่ ภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์

1.2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข ตลอดจนตรวจสอบเนื้อหา และตรวจสอบความตรงเชิงประจักษ์ให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิค I.O.C (Index of Item Objectivity Congruence)

1.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับโรงเรียนจิตต์เมตต์(ปฐมวัย) และโรงเรียนภัทรานุสรณ์ โรงเรียนละ 15 คน รวมจำนวน 30 คน

1.4 คำนวณความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามตามที่ได้รับคืนมาตามวิธีการของ ครอนบาค¹ โดยสัมประสิทธิ์อัลฟา (α coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.9283

2. การสร้างเครื่องมือประเภทที่ 2

ผู้วิจัยได้นำผลการตอบแบบสอบถามจากเครื่องมือประเภทที่ 1 ตอนที่ 2 ในข้อที่ผู้ตอบมีความพึงพอใจน้อยที่สุดทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านการบริหารวิชาการ

2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

¹ Lee J. Cronbach, Essentials of Psychological Testing, 3th ed. (New York : Harper & Pow Publisher, 1974),19.

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

2.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรเพื่อขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเพชรบุรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองในโรงเรียนเป็นผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้
2. ผู้วิจัยนำเครื่องมือประเภทที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 405 คน
3. จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยใช้ข้อกระทงคำถามจากเครื่องมือประเภทที่ 1 แล้วรวบรวมข้อมูลที่ได้ไว้สังเคราะห์กับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในเครื่องมือประเภทที่ 1 ตอนที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับข้อมูลกลับคืนมารวบรวมแล้ว พิจารณาตรวจแบบสอบถามทั้งหมด เพื่อคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์พร้อมที่สุด และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ คือ

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน สถานภาพของผู้ปกครอง โดยใช้ความถี่ (f) และร้อยละ (%)
2. วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best)² มีรายละเอียด ดังนี้

ค่าน้ำหนักเฉลี่ย	1.00 – 1.49 แสดงว่า	ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าน้ำหนักเฉลี่ย	1.50 – 2.49 แสดงว่า	ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อย
ค่าน้ำหนักเฉลี่ย	2.50 – 3.49 แสดงว่า	ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพการ

² John W. Best, Research in Education, 4th .Ed. (New Jersey : Prentice-hall, Inc, 1981), 185.

		จัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าน้ำหนักเฉลี่ย	3.50 – 4.49 แสดงว่า	ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับดี
ค่าน้ำหนักเฉลี่ย	4.50 – 5.00 แสดงว่า	ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับดีมาก

ข้อมูลที่เป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะอื่น ๆ ใช้วิเคราะห์คำตอบเป็นแนวทางในการพัฒนา

3. วิเคราะห์หาแนวทางของการจัดการโรงเรียนอนุบาล โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4. ทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เลือกกลุ่มผู้ปกครองที่ไม่ได้ตอบแบบสอบถามจำนวน 18 คน โดยใช้หัวข้อการอภิปรายจากผลของแบบสอบถามที่ได้จากการวิจัย นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis)

สรุป

มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาวิชานิติศาสตร์

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับอนุบาล โรงเรียนเอกชน และทราบปัญหา อุปสรรคในการจัดการศึกษาระดับอนุบาล โรงเรียนเอกชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการโรงเรียน ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยใช้เครื่องมือ 2 ประเภท ประเภทที่ 1 แบบสอบถามเรื่องการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ดำเนินการวิจัยกับประชากรที่เป็นผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 362 คน และประเภทที่ 2 กระทั่งคำถามจากแบบสอบถามแบบเลือกตอบ จากการตอบของผู้ปกครองข้อที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจน้อยที่สุดด้านละ 1 ข้อ ดำเนินการกับผู้ปกครองนักเรียน ในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดเพชรบุรีนอกเหนือจากผู้ปกครองที่ทำการวิจัยโดยใช้เครื่องมือประเภทที่ 1 จำนวน 18 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Sciences) ใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาผู้วิจัยใช้วิธีการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะทั้งหมด จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถามจากเครื่องมือประเภทที่ 1 และนำผลที่ได้มาทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาคำตอบที่เที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามที่ส่งถึงผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 โรงเรียน โดยสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) จากจำนวนผู้ปกครองชั้นอนุบาล 1 อนุบาล 2 และอนุบาล 3 ตามสัดส่วนแต่ละโรงเรียน ระดับชั้นเรียนละ 15 คน รวมเป็น 45 คน รวมทั้งหมด 405 คน และได้แบบสอบถามคืนมาซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด 362 คน คิดเป็นร้อยละ 89.38 นำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยายจำแนกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนจังหวัดเพชรบุรี 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะและแนวทางการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งได้จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างตัวอย่างจำนวน 9 โรงเรียน จากจำนวนผู้ปกครองชั้นอนุบาล 1 อนุบาล 2 และอนุบาล 3 ตามสัดส่วนแต่ละโรงเรียนเป็นผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 362 ฉบับ เมื่อแยกพิจารณาตาม เพศ อายุ วุฒิ การศึกษา อาชีพ ความเกี่ยวข้องกับนักเรียน และ รายได้ต่อเดือนของครอบครัว มีรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	128	35.36
หญิง	234	64.64
รวม	362	100.00
อายุ		
20-30 ปี	82	22.65
31-40 ปี	199	54.97
41-50 ปี	59	16.30
มากกว่า 50 ปี	22	6.08
รวม	362	100.00
วุฒิทางการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	133	36.74
ปริญญาตรี	202	55.80
สูงกว่าปริญญาตรี	27	7.46
รวม	362	100.00
อาชีพ		
รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	106	29.28
ค้าขาย	53	14.64
ธุรกิจส่วนตัว	80	22.10
รับจ้าง	67	18.51
อื่นๆ	56	15.47
รวม	362	100.00
ความเกี่ยวข้องกับนักเรียน		
บิดา	119	32.87
มารดา	207	57.18
อื่นๆ ไปรตระบุ	36	9.95
รวม	362	100.00

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือนของครอบครัว		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	89	24.59
10,000-20,000 บาท	128	35.36
20,001 – 40,000 บาท	97	26.79
มากกว่า 40,000 บาท	48	13.26
รวม	362	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่าสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 64.64 ส่วนเพศชายมีจำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 35.36 มีอายุอยู่ในระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด 199 คน คิดเป็นร้อยละ 54.97 รองลงมาคืออายุ 20-30 ปี 82 คน คิดเป็นร้อยละ ร้อยละ 22.65 อายุ 41-50 ปี 59 คน คิดเป็น ร้อยละ 16.30 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 55.80 รองลงมาเป็นการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี 133 คน คิดเป็นร้อยละ 36.74 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.46 ในด้านอาชีพของผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ 106 คน คิดเป็นร้อยละ 29.28 รองลงมาเป็นผู้ทำธุรกิจส่วนตัว 80 คน คิดเป็นร้อยละ 22.10 และ อาชีพรับจ้าง 67 คน คิดเป็นร้อยละ 18.51 ผู้ตอบคำถามส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยเป็นมารดา 207 คน คิดเป็นร้อยละ 57.18 รองลงมาเป็นบิดา 119 คน หรือร้อยละ 32.87 โดยรายได้ของครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ที่ 10,000 – 20,000 บาท หรือร้อยละ 35.36 รองลงมาคือรายได้ต่อเดือน 20,001 – 40,000 บาท หรือร้อยละ 26.79 สำหรับรายได้มากกว่า 40,000 บาทมีสัดส่วนน้อยที่สุด 48 คน หรือร้อยละ 13.26

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนจังหวัดเพชรบุรี

ในการวิเคราะห์ ระดับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาเปรียบเทียบตามระดับเกณฑ์คุณภาพตามแนวของเบสต์ เกี่ยวกับด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารงานทั่วไป ตามกำหนดไว้ตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย(\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี รวมทุกด้าน

การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี	\bar{x}	S.D.	ค่า ระดับ
1 ด้านการบริหารวิชาการ	3.92	0.73	มาก
2 ด้านการบริหารงบประมาณ	3.70	0.79	มาก
3 ด้านการบริหารงานบุคคล	3.92	0.72	มาก
4 ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.81	0.83	มาก
รวมทุกด้าน	3.83	0.76	มาก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาวิชานิติศาสตร์

จากตารางที่ 5 แสดงว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง
จังหวัดเพชรบุรี รวมทุกด้านมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$, S.D = 0.76) เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้านด้านการบริหารวิชาการ ($\bar{x} = 3.92$, S.D = 0.73) และ ด้านการบริหารงานบุคคล
($\bar{x} = 3.92$, S.D = 0.72) มีระดับปฏิบัติในเกณฑ์มากที่สุด ด้านบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับ
รองลงมา ($\bar{x} = 3.81$, S.D = 0.83) ส่วนด้านด้านการบริหารงบประมาณอยู่ในลำดับสุดท้าย
($\bar{x} = 3.70$, S.D = 0.79)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการบริหารวิชาการ

การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัด เพชรบุรี ด้านการบริหารวิชาการ	\bar{x}	S.D.	ค่า ระดับ
1 โรงเรียนส่งเสริมให้พัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา	4.06	0.66	มาก
2 โรงเรียนพัฒนานักเรียนให้มีพัฒนาการตามวัย ไม่เร่งรัดการ เรียนรู้หนังสือเท่านั้น	3.90	0.71	มาก
3 โรงเรียนพัฒนานักเรียนให้มีกิริยามารยาทเรียบร้อย และใช้ ภาษาที่เหมาะสม	3.97	0.75	มาก
4 โรงเรียนจัดให้มีการบริหารและกิจกรรมท่าทางประกอบ เสียงเพลง เพื่อมุ่งส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์	4.05	0.77	มาก
5 โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นผู้เรียนให้อยาก รู้ อยากเห็น มีความคิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา และกล้าตัดสินใจ	3.84	0.72	มาก
6 โรงเรียนจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อการสอน และเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการ เรียนการสอน	3.66	0.76	มาก
7 โรงเรียนจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรม	3.97	0.73	มาก
รวม	3.92	0.73	มาก

จากตารางที่ 6 การจัดการศึกษาด้านการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนอนุบาลเอกชน
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} =$
3.92, S.D. = 0.73) และภาพรวมอยู่ระดับที่มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านในด้านที่โรงเรียนจัดให้มี
การบริหารและกิจกรรมท่าทางประกอบเสียงเพลง เพื่อมุ่งส่งเสริมจินตนาการ และความคิด
สร้างสรรค์จะมีการปฏิบัติอยู่ในลำดับที่สูงที่สุด ($\bar{x} = 4.05$, S.D = 0.77) ส่วนด้านที่โรงเรียนจัดแหล่ง
เรียนรู้ สื่อการสอน และเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนการสอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากลำดับ
สุดท้าย ($\bar{x} = 3.66$, S.D = 0.76)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการบริหารงบประมาณ

การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการบริหารงบประมาณ	\bar{x}	S.D.	ค่า ระดับ
1. โรงเรียนกำหนดค่าธรรมเนียมการเรียน อย่างเหมาะสม โดยกับ คุณภาพและบริการ	3.73	0.76	มาก
2. โรงเรียนกำหนดค่าใช้จ่ายสำหรับการเรียนประจำภาคการศึกษา อย่างเหมาะสมกับคุณของโรงเรียน	3.65	0.79	มาก
3. สื่อการสอนที่โรงเรียนจัดหาให้นักเรียนเหมาะสมกับ ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายที่ท่านจ่าย	3.57	0.78	มาก
4. ค่าใช้จ่ายสำหรับการส่งเสริมกิจกรรม เช่น งานกีฬา งานปิด ภาคการศึกษา มีความเหมาะสม	3.64	0.77	มาก
5. ท่านยินดีที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเรียน หรือค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น หากโรงเรียนมีการเพิ่มคุณภาพการศึกษาสำหรับนักเรียนให้ดี ยิ่งขึ้น	3.92	0.86	มาก
รวม	3.70	0.79	มาก

จากตารางที่ 7 การจัดการศึกษาด้านการบริหารงบประมาณ ของโรงเรียนอนุบาล
เอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า โดยเฉลี่ยค่าระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{x}=3.70$, S.D.=0.79) และภาพรวมอยู่ระดับที่มาก โดยผู้ปกครองยินดีที่จะจ่าย
ค่าธรรมเนียมการเรียน หรือค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นหากโรงเรียนมีการเพิ่มคุณภาพการศึกษาสำหรับ
นักเรียนให้ดียิ่งขึ้นอยู่ในระดับที่สูงสุด ($\bar{x} = 3.92$, S.D = 0.86) ส่วนในด้านสื่อการสอนที่โรงเรียน
จัดหาให้นักเรียนเหมาะสมกับค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายที่ผู้ปกครองจ่ายอยู่ในระดับมากลำดับ
สุดท้าย ($\bar{x} = 3.57$, S.D = 0.78)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการบริหารงานบุคคล

การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการบริหารงานบุคคล	\bar{x}	S.D.	ค่า ระดับ
1. ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถ และความตั้งใจที่จะบริหารงาน โรงเรียน	3.98	0.73	มาก
2. ครูผู้สอนทุกคนมีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และมี คุณธรรมเหมาะสมกับอาชีพครู	3.91	0.71	มาก
3. ครูมีวุฒิการศึกษาที่เหมาะสม	3.94	0.66	มาก
4. มีบุคลากรในโรงเรียนมีเพียงพอกับจำนวนนักเรียน	3.68	0.82	มาก
5. ผู้บริหารและครูเป็นแบบอย่างที่เหมาะสมแก่นักเรียน ในด้าน ความประพฤติ และบุคลิกภาพ	3.91	0.72	มาก
6. บุคลากรมีความรับผิดชอบหน้าที่	3.98	0.65	มาก
7. บุคลากรให้ความรัก เอื้ออาทร ความเอาใจใส่นักเรียนอย่าง สม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน	4.06	0.74	มาก
รวม	3.92	0.72	มาก

จากตารางที่ 8 การจัดการศึกษาด้านการบริหารงานบุคคล ของโรงเรียนอนุบาลเอกชน
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า โดยเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} =$
3.92, S.D.= 0.72) และภาพรวมอยู่ระดับที่มาก โดยผู้ปกครองคิดว่าบุคลากรในโรงเรียนให้ความรัก
เอื้ออาทร ความเอาใจใส่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน มีการปฏิบัติระดับที่มีค่าสูงสุดใน
ระดับมากโดย ($\bar{x} = 4.06$, S.D = 0.74) ในด้านมีบุคลากรในโรงเรียนมีเพียงพอกับจำนวน
นักเรียน ผู้ปกครองเห็นว่าปฏิบัติมากอยู่ในลำดับสุดท้าย ($\bar{x} = 3.68$, S.D = 0.82)

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการบริหารงานทั่วไป

การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการบริหารงานทั่วไป	\bar{x}	S.D.	ค่า ระดับ
1. สถานที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในบริเวณที่การคมนาคม และทางเข้าออก สะดวก	3.77	0.93	มาก
2. สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนสะอาด ร่มรื่น สวยงาม และปลอดภัย มี บรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้	4.03	0.80	มาก
3. มีพื้นที่และอาคารเรียนเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน สำหรับทำกิจกรรม การเรียนและพักผ่อน	3.77	0.86	มาก
4. มีห้องเรียน โต๊ะเรียน ห้องรับประทานอาหาร ห้องสุขา เพียงพอกับ จำนวนนักเรียน	3.83	0.75	มาก
5. การบริการอาหาร เครื่องดื่ม ถูกต้องตามหลักโภชนาการ และสะอาดถูก หลักอนามัย	3.73	0.79	มาก
6. บันทึกสุขภาพประจำตัวนักเรียน เกี่ยวกับน้ำหนักส่วนสูงและติดตาม ประเมินผลพัฒนาการของนักเรียน	3.77	0.82	มาก
7. มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตที่เหมาะสมกับวัย และความต้องการ ของนักเรียน	3.80	0.78	มาก
8. มีครูเวรหน้าประตูคอยรับ-ส่งนักเรียนอย่างเพียงพอ	4.13	0.70	มาก
9. มีบริการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดหลังเลิกเรียน	4.01	0.79	มาก
10. โรงเรียนมีการจัดระบบและแนวปฏิบัติเพื่อรักษาความปลอดภัยของ นักเรียน	3.87	0.79	มาก
11. โรงเรียนมีการจัดงานปฐมนิเทศผู้ปกครองชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนการ สอน	3.65	0.87	มาก
12. โรงเรียนแจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวในโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่าง รวดเร็ว ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	3.78	0.84	มาก
13. โรงเรียนมีบริการให้คำปรึกษาผู้ปกครองได้ตลอดเวลา ทางโทรศัพท์ หรือ มาพบส่วนตัว	3.62	0.95	มาก
14. โรงเรียนสนับสนุนและจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนและผู้ปกครองมี กิจกรรมร่วมกัน	3.69	0.93	มาก
รวม	3.82	0.83	มาก

จากตารางที่ 9 การจัดการศึกษาด้านบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.82$, S.D. = 0.83) โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก โดยผู้ปกครองคิดว่ามีครูเวรหน้าประตูคอยรับ-ส่งนักเรียนอย่างเพียงพอ มีการปฏิบัติระดับที่สูงสุด ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.70) ส่วนในโรงเรียนมีบริการให้คำปรึกษาผู้ปกครองได้ตลอดเวลา ทางโทรศัพท์ หรือมาพบส่วนตัวปฏิบัติอยู่ในระดับสุดท้าย ($\bar{x} = 3.62$, S.D. = 0.95) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D = 0.70 – 0.93) อยู่ในระดับปกติ (normal curve)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะและแนวทางการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้เครื่องมือประเภทที่ 1 แบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Forced Choice) เพื่อสอบถามกับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 253 คน และเครื่องมือประเภทที่ 2 ประเภทประเด็นคำถามแบบสนทนากลุ่มกับผู้ปกครองที่ไม่ได้ตอบแบบสอบถามด้วยเครื่องมือประเภทที่ 1 จำนวน 18 คน เพื่อหาแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. ด้านการบริหารวิชาการ ผู้ปกครองมีความเห็นโดยเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.92 ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.73) แสดงว่าผู้ปกครองมีความเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนมีการจัดให้มีการบริหารและกิจกรรมทำทางประกอบเสียงเพลงเพื่อมุ่งส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์อยู่ลำดับที่สูงที่สุด ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.77) และมีระดับความคิดเห็นว่า โรงเรียนมีการจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อการสอนและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากลำดับสุดท้าย ($\bar{x} = 3.66$, S.D. = 0.76)

ดังนั้น โรงเรียนควรจัดให้มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง สื่อการสอนควรมีหลายประเภททั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน แต่ต้องเป็นสื่อที่สร้างพัฒนาการและสร้างความสนใจให้แก่เด็ก และสื่อที่ใช้ต้องมีความปลอดภัยสำหรับเด็กนักเรียน โรงเรียนอาจจะจัดให้มีการเรียนรู้คอมพิวเตอร์สำหรับเด็กนักเรียนเสริมหลักสูตร แต่ต้องเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้เด็กมีความคุ้นเคยกับอุปกรณ์ รวมทั้งคอมพิวเตอร์ต้องมีใช้เป็นหลัก เพราะเด็กอนุบาลต้องใช้จินตนาการและการเรียนรู้จากแหล่งความรู้และสื่อการสอนอื่นมากกว่า

2. ด้านการบริหารงบประมาณ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.70 ($\bar{x} = 3.70$, S.D. = 0.79) แสดงว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นที่ผู้ปกครองยินดีจ่ายค่าธรรมเนียมการเรียนหรือค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นหากโรงเรียน มีการเพิ่มคุณภาพการศึกษา สำหรับนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นอยู่ในลำดับที่สูงที่สุด ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.86) และมีระดับความคิดเห็นว่าสื่อการสอนที่โรงเรียนจัดหาให้นักเรียนเหมาะสมกับค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายที่ท่านจ่ายอยู่ในระดับมากลำดับสุดท้าย ($\bar{x} = 3.57$, S.D. = 0.78)

ดังนั้น ผู้ปกครองให้ความเห็นว่าโรงเรียนควรชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายของสื่อการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองทราบ และโรงเรียนควรมีสื่อหลาย ๆ แบบที่ทันสมัย โดยโรงเรียนสามารถเลือกสื่อที่โรงเรียนเห็นว่าเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กได้ โดยหากมีการชี้แจงงบประมาณและประโยชน์ของสื่อให้ผู้ปกครองทราบโดยละเอียด ผู้ปกครองก็ยินดีจ่ายเงินส่วนเพิ่มเพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับการเรียนรู้และมีพัฒนาการเพิ่มขึ้น

3. ด้านการบริหารงานบุคคล คือ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.92 ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.72) แสดงว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นที่บุคลากรของโรงเรียน ให้ความรัก เอื้ออาทร ความเอาใจใส่ให้นักเรียนอย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียมกันในระดับสูงสุด ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.74) และมีระดับความคิดเห็นว่า จำนวนบุคลากรในโรงเรียนมีเพียงพอกับจำนวนนักเรียนอยู่ในระดับมากลำดับสุดท้าย ($\bar{x} = 3.68$, S.D. = 0.82)

ดังนั้น โรงเรียนควรเพิ่มจำนวนบุคลากร โดยในระดับชั้นอนุบาล 1 ควรมีครู 1 คนต่อนักเรียนประมาณ 15 คน ส่วนชั้นอนุบาล 2-3 ครู 1 คนต่อนักเรียนประมาณ 20 คน เพื่อให้ครูสามารถดูแลเด็กได้อย่างทั่วถึงสามารถที่จะดูแลส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างทั่วถึง รวมถึงการให้ครูเน้นการดูแลให้เด็กมีความปลอดภัยในโรงเรียน ในกรณีที่เด็กต้องการความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาการต้องให้ครูที่เอาใจใส่ดูแลเด็กเพิ่มมากขึ้น

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป คือ ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.82 ($\bar{x} = 3.82$, S.D. = 0.83) ซึ่งมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นที่โรงเรียนมีครูเวรคอยรับ-ส่งนักเรียนอย่างเพียงพอในระดับสูงสุด ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.70) และมีระดับความคิดเห็นว่า โรงเรียนมีบริการให้คำปรึกษาผู้ปกครองได้ตลอดเวลา ทางโทรศัพท์หรือมาพบส่วนตัวอยู่ในระดับสุดท้าย ($\bar{x} = 3.62$, S.D. = 0.95)

ดังนั้น โรงเรียนควรมีครูแนะแนว หรือครูผู้ให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้ปกครองได้สอบถามเกี่ยวกับตัวเด็กและวิธีการเลี้ยงดู เสริมสร้างพัฒนาการเด็ก โดยครูควรจะต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและมีความรู้เพียงพอที่จะให้คำปรึกษาได้ ในกรณีที่เด็กมีพัฒนาการช้า หรือมีปัญหาด้านพัฒนาการ หรือมีปัญหาด้านพฤติกรรม ครูควรจะเป็นแหล่งความรู้ให้กับผู้ปกครอง และ ร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหา โดยครูอาจเป็นผู้แจ้งปัญหาให้ผู้ปกครองทราบ หรือขอปรึกษาปัญหากับผู้ปกครองก็ได้ในกรณีที่ครูเป็นผู้พบปัญหาก่อน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มุ่งเน้นศึกษาถึงการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลในความคิดของผู้ปกครองนักเรียน โดยนำแนวคิดและทฤษฎีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่กล่าวในคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลประกอบด้วยการบริหารงาน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ส่งถึงผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 9 โรงเรียน 362 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 89.38 และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 18 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1. การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านการบริหารวิชาการและด้านบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับสูงสุดเท่ากัน รองลงมาคือด้านบริหารงานทั่วไป และด้านบริหารงบประมาณตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะแนวทางจัดการศึกษา ดังนี้

ก. ด้านบริหารงานวิชาการ ควรเพิ่มการเรียนรู้ทางด้านวิชาการมากขึ้น เพิ่มสื่อการสอนที่หลากหลายและทันสมัย ควบคู่ไปกับการเน้นด้านคุณธรรมจริยธรรม

ข. ด้านการบริหารงบประมาณ ควรมีการแจ้งรายละเอียดของค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บเพื่อให้ผู้ปกครองจะได้พิจารณาความเหมาะสมได้ และผู้ปกครองยินดีที่จะจ่ายถ้าเห็นว่าค่าธรรมเนียมเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน

ค. ด้านการบริหารงานบุคคล ควรสรรหาบุคลากรที่มีคุณภาพ ควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน และโรงเรียนควรพัฒนาครูในทุก ๆ ด้านอยู่เสมอ รวมถึงการมีอัตราส่วนครูต่อนักเรียนที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถดูแลเด็กได้อย่างทั่วถึง

ง. ด้านการบริหารงานทั่วไป ควรเปิดให้ผู้ปกครองได้พบปะพูดคุย ปรึกษาปัญหา และเสนอแนวความเห็นมากขึ้น นอกจากนั้นยังต้องการให้โรงเรียนเน้นการดูแลทางด้านความปลอดภัยของสถานที่ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อมควรมีความเหมาะสม

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สามารถนำไปสู่การอภิปรายผล ดังนี้

การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนเห็นว่าการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากหลักสูตรอนุบาลกระทรวงศึกษาได้มีนโยบายพัฒนาหลักสูตรอย่างจริงจังตั้งแต่ พ.ศ. 2536 และ กรมวิชาการได้จัดทำแนวการจัดประสบการณ์และพัฒนาหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พ.ศ. 2540 และต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 จึงได้มีการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ขึ้น โดยกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรปฐมวัยให้มีมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ภาพรวมการบริหารทางด้านวิชาการอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับภาพรวมการบริหารทางด้านบุคลากร ทั้งนี้ เพราะโรงเรียนอนุบาลเอกชนได้ใช้หลักสูตรอนุบาลปัจจุบัน พ.ศ. 2546 ที่จะเป็นเรื่องราวที่ใกล้ตัวเด็กและเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่แวดล้อมรอบตัวเด็ก ธรรมชาติรอบตัวเด็ก และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิดหรือมีปฏิสัมพันธ์และเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ ไม่นั่นเนื้อหาและการท่องจำ แต่จะเป็นการจัดประสบการณ์เพื่อสร้างทักษะแก่เด็ก เพื่อการเตรียมความพร้อม เช่น ทักษะด้านการเคลื่อนไหว ทักษะด้านสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษา เป็นต้น และปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รักการเรียนรู้ รักธรรมชาติ มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นต้น

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผลการวิจัยเรื่องการจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย มีข้อค้นพบ ดังนี้

1. ภาพรวมของการบริหารวิชาการจากการวิจัยพบว่าผู้ปกครองเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องมาจากโรงเรียนอนุบาลทุกแห่งได้ดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

ดังกล่าว เช่นเดียวผลงานวิจัยของกุลกานต์ เล็กสกุล ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในกรุงเทพมหานคร โดยผลการวิจัยสรุปได้ว่าผู้ปกครองเลือกโรงเรียนที่เน้นการเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มากกว่าโรงเรียนที่เน้นให้เด็กอ่านเขียน ทำเลข การวิจัยของสุชาติดา อังศุจินดา ได้ศึกษายุทธศาสตร์เชิงรุกในการจัดการ เพื่อจูงใจผู้ปกครองนำเด็กก่อนประถมศึกษาเข้าโรงเรียนเอกชน โดยได้ศึกษาที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า ถ้าเป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน หรือได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา ก็จะเป็นสิ่งที่ดีมากขึ้นที่ทำให้ผู้ปกครองตัดสินใจเลือกง่ายขึ้น ในขณะที่การวิเคราะห์เนื้อหาจากคำถามปลายเปิดพบว่า ผู้ปกครองบางรายต้องการให้มีการเพิ่มเนื้อหาทางด้านวิชาการ เช่น การสอนเลขคณิต ภาษาอังกฤษ และ คอมพิวเตอร์ ซึ่งตรงกับกรวิจัยของศุภร วัฒนพฤกษา ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัฒนพฤกษา แผนกอนุบาลต่อการจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ การวิจัยพบว่าการดำเนินการจัดการเรียนการสอนควรเน้นด้านวิชาการ รวมทั้งเรื่องลายมือและความถูกต้องในการอ่าน เขียน สื่อการเรียนการสอนควรมีหลากหลาย และเห็นด้วยที่โรงเรียนจัดสอนคอมพิวเตอร์ โดยต้องการให้สอนในชั้นอนุบาลปีที่ 2 และ 3

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารงานบุคคล ของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ดีสูงสุดเท่ากับการบริหารงานวิชาการนั้น อาจจะเป็นเพราะมาตรฐานครูได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพที่สอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ 2542 ไว้ 12 มาตรฐาน ซึ่งโรงเรียนเอกชนซึ่งมีอิสระในการสรรหาบุคลากรได้คัดเลือก โรงเรียนอนุบาลเอกชนจึงได้บุคลากรที่มีคุณภาพให้เหมาะสมตามตำแหน่งงาน ทั้งนี้ผู้ปกครองคิดว่าบุคลากรในโรงเรียนให้ความรัก เอื้ออาทร ความเอาใจใส่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน มีการปฏิบัติระดับที่มีค่าสูงสุดในค่าระดับดี ซึ่งตรงกับแนวทางของเยาวพา เดชะคุปต์ ที่กล่าวไว้ว่าการจัดครูเข้าสอนในระดับชั้นอนุบาล จำเป็นต้องเลือกสรรครูที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในด้านต่างๆ เพราะอาชีพครูมีทักษะและคุณสมบัติที่แตกต่างจากอาชีพอื่น เพราะ ต้องเป็นทั้งนักวิชาการ ต้องเป็นผู้มีคุณธรรม เป็นทั้งนักวิจัยและนักประเมินผล รวมถึงการเป็นผู้ให้บริการและผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมครูจึงเป็นศูนย์กลางของการศึกษา ที่เป็นแบบอย่างแก่นักเรียน ครูจึงจำเป็นที่จะต้องมีความลักษณะที่ดี อาทิ มีบุคลิกภาพดี วาจาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส อารมณ์ดี รักเด็ก ใจเย็น มีความเป็นระเบียบ สะอาด ขยัน อดทน ยุติธรรม สุขภาพดี และรู้ธรรมชาติของเด็ก เช่น ไม่ชอบอยู่นิ่ง มีความสนใจระยะสั้น เป็นต้น รู้ความต้องการของเด็ก ที่ต้องการความรัก ความปลอดภัย การยอมรับว่าตนเองเป็นคนสำคัญ ต้องการการแนะนำเอาใจใส่ให้กำลังใจ อยากรู้อยากเห็น ต้องการเลียนแบบผู้ใหญ่ ต้องการความอบอุ่นและการแสดงความรักอย่างจริงใจ เมื่อครูรู้ธรรมชาติและความต้องการของเด็ก ซึ่งสิ่งเหล่านี้โรงเรียนอนุบาลเอกชนได้ยึดถือมาเป็นแนวปฏิบัติ ซึ่งตรงกับกรวิจัยของ กุลกานต์ เล็กสกุล

ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่พิจารณาโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้บ้านเป็นลำดับแรก นอกจากนั้นผู้ปกครองคำนึงถึงอัตราค่าของของผู้สอน ตลอดจนคำนึงถึงตัวผู้สอนเป็นสำคัญในการเลือกโรงเรียนเช่นเดียวกัน เช่นเดียวกับการวิจัยของสุชาติ อังศุจินดา ที่ได้ศึกษายุทธศาสตร์เชิงรุกในการจัดการ เพื่อจูงใจผู้ปกครองนำเด็กก่อนประถมศึกษาเข้าโรงเรียนเอกชน โดยได้ศึกษาที่ อำเภอ บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า บุคลากรที่จัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาล ควรจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้สูง และมีประสบการณ์สูง

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารงานทั่วไป ของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ดี โดยงานบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนอนุบาลที่มีภารกิจหลัก 3 ด้าน คือ ด้านแรกคืองานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านที่สองคืองานบริการนักเรียนที่ประกอบด้วยการจัดบริการสุขภาพอนามัย บริการรักษาความปลอดภัย บริการแนะแนว และบริการโภชนาการ และด้านที่สามคืองานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง ซึ่งการที่มีภาพรวมระดับดีนั้นอาจหมายถึงโรงเรียนอนุบาลเอกชนเห็นความสำคัญและได้มีการจัดการบริหารงานทั่วไปในด้านต่าง ๆ ตามแนวทางของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ที่เขียนไว้ในเอกสารการจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ที่ให้แนวทางปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดอาคารสถานที่ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน รวมถึงปฏิบัติตามแนวทางของกรมวิชาการที่ระบุในคู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช 2540 (อายุ3-6 ปี) ที่กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมจะต้องคำนึงถึง (1) ความสะอาด ความปลอดภัย (2) ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น (3) ความสะดวกในการทำกิจกรรม (4) ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำห้องส้วม สนามเด็กเล่น ฯลฯ (5) ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อและเครื่องเล่น (6) บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่างๆ ผู้ปกครองเห็นว่า มีครูเวรหน้าประตูคอยรับ-ส่งนักเรียนอย่างเพียงพอ มีการปฏิบัติระดับที่สูงสุด สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนสะอาด ร่มรื่น สวยงาม และปลอดภัย มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ มีการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดหลังเลิกเรียน และ โรงเรียนมีการจัดระบบและแนวปฏิบัติเพื่อรักษาความปลอดภัยของนักเรียน มีลำดับดีสูงสุดลำดับแรกของงานบริหารงานทั่วไป ซึ่งหมายถึงผู้ปกครองมีความเห็นว่าการปลอดภัยของนักเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญในการพิจารณาโรงเรียนเอกชน ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ศุภร วัฒนพฤชา ที่ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัฒนพฤชา แผนกอนุบาล ต่อการจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ การวิจัยพบว่า ด้านอาคารเรียนต้องมีความแข็งแรง ปลอดภัย ห้องเรียนสะอาด การถ่ายเทอากาศและแสงสว่างเพียงพอ

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารงบประมาณ ของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ดี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้โรงเรียนบริหารงบประมาณด้วยความเป็นอิสระ ความคล่องตัว ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดการผลประโยชน์ทางการศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน เนื่องจากโรงเรียนอนุบาลเอกชน มีอิสระในการบริหารงานอย่างเต็มที่ในการบริหารรายรับรายจ่ายของโรงเรียน จึงทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน โดยจากการวิจัยพบว่าผู้ปกครองยินดีที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเรียน หรือค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นหากโรงเรียนมีการเพิ่มคุณภาพการศึกษาสำหรับนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นอยู่ในลำดับที่สูงที่สุด ซึ่งตรงกับกรวิจัยของนวลอนงค์ นวลเขียว ที่ได้กล่าวไว้ในกรวิจัยว่า ผู้ปกครองระดับการศึกษาอย่างน้อยปริญญาตรีเห็นว่าโรงเรียนเอกชนที่ไม่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐน่าจะมีความพร้อมทางด้านบุคลากร อุปกรณ์การสอน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนดี ครูและผู้บริหารเอาใจใส่ นักเรียน ดีกว่าโรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐ และผู้ปกครองยินดีที่จะจ่ายค่าธรรมเนียม มากกว่า ส่วนผู้ปกครองที่เลือกโรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐจะเลือกโรงเรียนประเภทนี้เพราะเหมาะสมกับกำลังทรัพย์ของตน เช่นเดียวกับงานวิจัยของเชาวรัตน์ โทณผลิน ได้ศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาล เขตจตุจักร ในส่วนของค่าธรรมเนียมการเรียน พบว่าผู้ปกครองจะพิจารณาอัตราค่าธรรมเนียมการเรียนที่เหมาะสมเป็นข้อพิจารณาประการแรก และโรงเรียนไม่ควรมีการเก็บเงินพิเศษอื่น ๆ เพิ่มอีก ตรงกับงานวิจัยของสุชาดา อังศุจินดา ได้ศึกษายุทธศาสตร์เชิงรุกในการจัดการ เพื่อจูงใจผู้ปกครองนำเด็กก่อนประถมศึกษาเข้าโรงเรียนเอกชนที่พบว่า ผู้ปกครองที่รับราชการ ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว และมีการศึกษาระดับปริญญาตรี ไม่ได้สนใจในเรื่องราคานัก เมื่อเทียบกับความสนใจทางด้านสภาพแวดล้อมโรงเรียน กิจกรรมพัฒนาการ สื่อการสอน ความปลอดภัย บริการดี

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

จากข้อค้นพบของการวิจัย และการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยพบว่าในการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีปัญหา อุปสรรคอยู่หลายประการ

1. ในด้านงบประมาณที่มีความไม่เท่าเทียมกันด้านเงินอุดหนุนจากรัฐบาล และการไม่สามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมที่สูงได้ในโรงเรียนต่างจังหวัด เป็นผลให้โรงเรียนอนุบาลลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ลง เช่น ค่าใช้จ่ายในการอบรมครู สื่อการสอน ซึ่งเป็นผลให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนลดลงได้ รัฐบาลควรพิจารณาความเท่าเทียมกันทางด้านการบริหารจัดการดังกล่าว หรือมีการสนับสนุนสื่อการศึกษาเพิ่มเติมให้กับโรงเรียนอนุบาลที่ไม่ได้รับการอุดหนุน

2. จากผลทางด้านงบประมาณ เป็นผลให้โรงเรียนอนุบาลเอกชน ขาดงบประมาณด้านการเพิ่มประสิทธิภาพครู ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรจัดให้มีการอบรม ศึกษาดูงานวิชาการที่ไม่คิดค่าใช้จ่ายหรือเสียค่าใช้จ่ายในราคาที่เหมาะสม เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้มากขึ้น

3. ด้านการบริหารวิชาการ โรงเรียนอนุบาลเอกชน ยังมีการจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อการสอน และเทคโนโลยีการสอนที่ยังน้อยอยู่ อาจเป็นเพราะโรงเรียนอนุบาลเอกชนยังขาดงบประมาณในการจัดสื่อการสอนต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าภาครัฐบาลควรจัดให้มีการให้ยืมสื่อการสอนแก่โรงเรียน และมีการแนะนำสื่อการสอนที่ทันสมัย

4. ด้านการให้ข้อมูลและข่าวสาร โรงเรียนควรให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อการพบปะกับผู้ปกครอง หรือมีการจัดสถานที่ ที่สามารถให้ผู้ปกครองติดต่อ สอบถาม และปรึกษาได้ เพื่อความเข้าใจและความคิดเห็นที่ดีต่อโรงเรียนและการบริหารจัดการของโรงเรียน รวมทั้งเพื่อให้ผู้ปกครองสามารถทราบถึงข้อมูลของนักเรียนได้เพิ่มเติมด้วย

ข้อเสนอแนะของการวิจัย ครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเฉพาะโรงเรียนอนุบาลเอกชน การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนอนุบาลเอกชน เปรียบเทียบกับการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลรัฐบาล ในจังหวัดเพชรบุรี

2. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของเด็กนักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนอนุบาล

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมวิชาการ. หลักสูตรก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540.

กรมสามัญศึกษา. หนังสือชุดคู่มือครูการสอนชั้นอนุบาล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2528.

กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ,2537.

กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช 2540 (อายุ3-6 ปี).

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว,2540.

กระทรวงศึกษาธิการ. กรมสามัญศึกษา. หน่วยศึกษานิเทศก์. หนังสือชุดคู่มือครูการสอนชั้นอนุบาล.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2528.

กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,2546.

กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานบริหารคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. พัฒนาการ

การจัดการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,2546 ,26.

กุลกานต์ เล็กสกุล. “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2535.

คณะทำงานจัดทำแนวทางการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา. แนวการจัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2536.

คะนอง คนเล็ก. “ความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน และสภาพที่เป็นจริงของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2535.

จินตนา หมู่ผึ้ง. การอนุบาลศึกษา. กรุงเทพฯ : ทิพย์อักษรการพิมพ์, 2525.

เชาวรัตน์ โทณผลิน. “ปัจจัยที่ผู้ปกครองนักเรียนตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.

ดวงใจ ตระกูลการช่าง. “ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดบริการนักเรียนของโรงเรียน
อนุบาลแย้มสะอาด.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.

นวลอนงค์ นวลเขียว. การศึกษาเหตุผลการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียน
เอกชน

สายสามัญ ในจังหวัดปทุมธานี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ,2537.

นิคม ทาแดง และ กมลวรรณ ลิมปนาท. “การจัดพื้นที่ใช้สอยภายในและภายนอก
อาคารในสถานศึกษาปฐมวัย.” ใน การจัดการศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา,171.
กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2529.

นิตยา ประพฤติกิจ. การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู, 2536.

บุญเพ็ญ ภัคดีจิต. “ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับอนุบาลของ

โรงเรียนแสงทวีวิทยา.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.

บุญเยี่ยม จิตรดอน. “บทบาทของครูและผู้เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย.” ใน ฝึกอบรมครูและ
ผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย : หน่วยที่ 7, 347. นนทบุรี :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533.

บุญเยี่ยม จิตรดอน และ ราศี ทองสวัสดิ์. “การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ระดับปฐมวัย.” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับปฐมวัย,
25-45. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, 2527.

เบญจมา แสงมลิ. . “สื่อเพื่อจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย.” เอกสารการสอนวิชาสื่อการสอน
ระดับปฐมวัยศึกษา,233-245. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดยูไนเต็ดโปรดักชั่น, 2527.

ประภาพรรณ สุวรรณสุข. พฤติกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สารมวลชน, 2527.

ประภาพรรณ เขียมสุภาษิต. ฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2528.

ปราณี แก้วเจริญ. “โภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัย.” ใน ฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรม
เลี้ยงดูเด็กปฐมวัย : หน่วยที่ 3, 160-161. นนทบุรี : โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,

2533.

พรรณณี ช. เจตจิต. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ต้นอ้อ แกรมมี, 2538.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : เจริญผล, 2540.

พัชรี สอนแก้ว. การแนะแนวผู้ปกครองเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดวงกมล, 2536.

มนต์ชิตา นุปลาคำ. “กลยุทธ์การตลาดของโรงเรียนเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร,
2544.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. “พฤติกรรมการสอนระดับปฐมวัยศึกษา.” ใน เอกสารการสอนชุด
วิชา

หน่วยที่ 1-5 สาขาศึกษาศาสตร์ เล่มที่ 1, 245-255. นนทบุรี :มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2538.

ยุวดี กาญจนิชฐิติ. การจัดการศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : หนึ่งเจ็ดการพิมพ์, 2529.

เยาวพา เดชะคุปต์. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ก , 2542.

_____. การศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ก, 2542.

รัตนา ดวงแก้ว. “จะเลือกโรงเรียนอนุบาลแบบไหนให้ลูก.” วารสารการศึกษาเอกชน 4 (ธันวาคม 2534):
19-20.

ราศี ทองสวัสดิ์. การจัดการศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : หนึ่งเจ็ดการพิมพ์, 2529.

ราศี ทองสวัสดิ์ และ คนอื่น ๆ. หลักสูตรการอบรมผู้บริหารและครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2536.

รุ่ง แก้วแดง. “การบริหารโรงเรียนเอกชน.” วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษา

เอกชน 4(กรกฎาคม 2537) : 3.

วรรณาท รักสกุลไทย “การบริหารงานชุมชนสัมพันธ์.” ใน ประมวลสาระชุดวิชาการบริหาร

สถานศึกษาปฐมวัย : หน่วยที่ 14, 172-199. นนทบุรี : โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537.

วรสิทธิ์ สฤษต์อภิรักษ์. “ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาในระดับอนุบาลของโรงเรียน

เอกชน ในเขตบางกอกน้อย.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหาร

การศึกษา

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.

วรภรณ์ รักวิจัย. การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : แสงศิลป์ การพิมพ์, 2535.

วันดี วุฒิโชค. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลในทัศนะของครูใหญ่ ครู และผู้ปกครองใน

กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

วิจิตร วรุตบางกูร. การวางแผนผังและพัฒนาสถานศึกษา. สมุทรปราการ :
ชนิษฐาการพิมพ์และโฆษณา, 2534.

วิจิตร วรุตบางกูร และ สุพิชญา ธีระกุล. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา
เบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชนิษฐาการพิมพ์, 2533.

วีระ น้อยสง่า. “องค์ประกอบที่เหมาะสมของครูระดับก่อนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหาร ครู
และ

ผู้ปกครอง ในจังหวัดเพชรบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร
การศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2542.

ศุภร วัฒนพฤกษา. “ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัฒนพฤกษา แผนก
อนุบาลต่อการจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.

สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) พ.ศ. 2545- 2549.

กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2544.

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. สภาวะการศึกษาเอกชน : วิกฤตและโอกาส [online]. accessed May 1998.

Available from <http://www.moe.go.th/main2/article/advice.html>

สิปปนนท์ เกตุทัต. การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : สู่วิถีความก้าวหน้าและความมั่นคงในชาติ. ม.
ป.ท.,

2539.

สุชาดา อังศุจินดา. “การใช้ยุทธศาสตร์เชิงรุก ในการจัดการเพื่อจูงใจผู้ปกครองนำเด็กประถมศึกษา
เข้า

ในโรงเรียนเอกชน.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544.

สุวิมล เพ็ชรสุข. “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน
สำหรับ

ให้บุตรหลานเข้าเรียน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2540.

โสภิตอนงค์ บุญช่วย. "สภาพการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียน
เอกชน กรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ. การจัดประสบการณ์ขั้นเด็กเล็กและการศึกษาดูงาน.
กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2529.

_____. มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2541.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. การจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กระดับ
ก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2531.

_____. เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตร การอบรมผู้บริหารและครู โรงเรียนเอกชน.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2536.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. สรุปแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2540.

_____. แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8(พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์, 2540.

_____. "การจัดห้องเรียนและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาปฐมวัย." ใน ฝึกอบรมครูและ
ผู้เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยหน่วยที่ 5, 232-234. นนทบุรี : โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533.

สำนักนายกรัฐมนตรี. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. การเรียนรู้อะไรของเด็กปฐมวัย.
กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2542.

_____. แผนการศึกษาแห่งชาติ(พ.ศ.2545-2549). กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2545 .

_____. สถิติประชากรของประเทศไทย จำแนกรายจังหวัด ตามกลุ่มอายุ วัยเรียน และเพศ
พ.ศ.2541-2544. กรุงเทพฯ : กราฟฟิคโฟกัส, 2546 .

อัญญาณี เลชะกุล และ ดวงสมร สุยะสุนานนท์. หลักสูตรอบรมผู้บริหารและครูโรงเรียน
อนุบาลเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2536.

อารมณี สุวรรณपाल. หลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา. นนทบุรี : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537.

อารี เกษมรติ. เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : เอร่าวัฒนธรรมการพิมพ์, 2532.

หรรษา นิลวิเชียร, ปฐมวัยศึกษา หลักสูตรและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2535.

ภาษาอังกฤษ

Bacon, William F., and Veronica Ichikawa. "Maternal Expectations, Classroom Experiences, and Achievement among Kindergartners." the United States and Japan Human Development, no.31 (1988) : 378-383.

Bloom, B.S. Human Characteristics and School Learning. N.Y. : McGraw-Hill Book, 1976.

Bloom, S. Stability and chance in Human Characteristics. New York : John Wiley, 1964.

Brewer, Jo Ann. Preschool Through Primary Grades. 2nd ed. New York : A Simon & Schuster Company, 1995.

Erikson, H. Identity and the life cycle : selected papers. Psychological issues monographs. Vol 1. New York : International University Press, 1967.

Feeney, S., D. Cristensen, and E. Moravich. Who am I in the lives of children?. 2nd ed. Columbus : Merrill, 1987.

Fisk, Robert S. "The Task of Educational Administration" in R.S. Campbell, and R.T. Gregg Eds. Administrative Behavior Education. New York : Harper and Row, 1957.

Freud, S. An outline of psychoanalysis. New York : MacMillan, 1974.

Frost, Joe L., and John B. Kissinger. The Young Child and The Education Process. New York : Holt, Rinehart and Winston Inc., 1979.

Gandini, L. "Fundamental of the Reggio Emilia Approach to early childhood education." Young Children The journal of the national association for the education, 49,1(1993) : 4-8.

Good, C.V. (editor). Dictionary of education. New York and London : McGraw-Hill, 1945.

Hymes, Dell. "The use of anthropology: Critical, political, personal." In Rethinking Anthropology, 245-267. Ann Arbor: U of Michigan P, 1969.

Katz, Daneil., and Robert L. Kahn. The Social Psychology of Organization. 2nd ed. New York : John Wiley, 1978.

Katz, L., and S. Chard. Engaging Children's Minds : The Project Approach. Norwood : New Jersey Ablex, 1995.

Kotler, Philip., and Gary. Armstrong. Principles of Marketing. Millennium ed. New Jersey :

Prentice-Hall inc., 1996.

Leeper, S.H., R. Witherspoon, and B. Day. Good school for young children. 5th ed.

New York : Macmillan, 1984.

Mcmmin , Joyothi R. A Look at Montessori. Texas child care: Quarterly Winter, 1985.

Mccarthy , Melodic A., and John B. Huston. Fundamental of Early Childhood Education.

Columbus : Winhurrop Publisher, 1980.

Newman, J . Whole Language Theory in use. New Hampshire : Heinemen Education book, 1985.

Petronio, Maureen. "Kindergarten: Parent' Response to Controlled School Choice Plan."

Dissertation Abstracts International (December 1995) :233-235.

Read ,K., and J. Patterson. The nursery school and kindergarten : Human Relationship and

Learning. New York : Holt, Rinchart and Winston ,1980.

Schickedanz, J et al. Strategies for teaching young children. New Jersey :

Prentice Hall, 1983.

Smith, K. Organization and administration of early childhood programs. London :

Illinois State Universit, 1986.

Todd, V.E., and H. Heffernan. The Years before-school. New York : Macmillan, 1977.

Walsh , H.M.. Introducing the Young Child of the Social World. New York :

Macmillian Publishing Company ,1980.

มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคผนวก สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ก.

มหาวิทยาลัยศรีปทุม ๓๓๖
หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย
สงวนลิขสิทธิ์

ที่ ศธ. 0520.203.2/ 783

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม 73000

19 กรกฎาคม 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรียน คุณพิภพ แก้วประชา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายต่อศักดิ์ เพ็ญปัญญา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง “
การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ดังนั้นจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
เพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมกันนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชวนชม ชินะตั้งกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทร.(034) 219136

FAX.(034) 219136

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1.ชื่อ สกุล วุฒิการศึกษา	นายพิภพ แก้วประชา ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปกร
ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน	ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 3 โรงเรียนเทศบาล 3 อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
2.ชื่อ สกุล วุฒิการศึกษา	นางพรพิศ เกื้อนภมณเฑียร การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการบริหารพัฒนาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน	ครูอันดับ คศ.2 โรงเรียนเทศบาล 5 อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
3.ชื่อ-สกุล วุฒิการศึกษา	นางนิตยา วรวงษ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน	ครูอันดับ คศ.1 โรงเรียนเทศบาล 5 อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ภาคผนวก ข.

หนังสือขอทดลองเครื่องมือและขอเก็บรวบรวมข้อมูล
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

รายชื่อโรงเรียนเอกชนที่ทดลองเครื่องมือวิจัย

1. โรงเรียนจิตต์เมตต์ (ปทุมวัน)
2. โรงเรียนภัทรานุสรณ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ที่ ศธ. 0520.203.2/ 911

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม 730000

20 สิงหาคม 2547

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือ
เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนภัทรนุสรณ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายต่อศักดิ์ เฟื่องปัญญา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “
การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี”

ในการนี้ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใครขอความอนุเคราะห์ให้นายต่อศักดิ์ เฟื่องปัญญา
ทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในสถานศึกษาของท่าน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อน
นำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชวนชม ชินะตั้งกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทร.(034) 219136

FAX.(034) 219136

กลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาที่ใช้ในการวิจัย

- 1 โรงเรียนปริยัติรังสรรค์
- 2 โรงเรียนสุวรรณรังษฤษฎีวิทยาลัย
- 3 โรงเรียนอรุณประดิษฐ์
- 4 โรงเรียนอนุบาลศึกษาปัญญา
- 5 โรงเรียนอนุบาลแสงมิตร
- 6 โรงเรียนเปรมฤดี
- 7 โรงเรียนอนุบาลบันไดอิฐ
- 8 โรงเรียนอนุบาลศศิมา
- 9 โรงเรียนเซนต์โยเซฟเพชรบุรี

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ที่ ศธ. 0520.107(นฐ.)/ 3115

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

24 สิงหาคม 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนปริยัติรังสรรค์

ด้วย นายต่อศักดิ์ เพ็ญปัญญา นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี” มีความประสงค์จะขอทดลองเครื่องมือวิจัยกับผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาล 1-3 ในโรงเรียนของท่าน เพื่อประกอบการทำสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดแจ้งผู้ปกครองนักเรียนทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จังขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ชินะตั้งกูร)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร.(034) 243435, (034)218788

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งมั่นให้บริการ พัฒนางานให้มีคุณภาพ”

ภาคผนวก ค.

หนังสือขอเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ที่ ศ.ศ.ม. 11/2

โรงเรียนอนุบาลศึกษา 298 หมู่ 4

ต.บ้านหม้อ อ.เมือง จ.เพชรบุรี

76000

2 พฤศจิกายน 2547

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมสัมมนา

เรียน

ด้วย ข้าพเจ้า นายต่อศักดิ์ เฟื่องปัญญา ผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลศึกษา สังกัดกรม
 สสามัญ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี กำลังศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา ณ
 มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ทำวิจัยเรื่อง “การจัดการศึกษาของ
 โรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อการจัดสัมมนา(Seminar) ในเรื่องดังกล่าว
 โดยมีผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 18 ท่านเพื่อร่วมสัมมนา ในวันเสาร์ที่ 17 ธันวาคม 2547 ตั้งแต่
 เวลา 9.00 น. ถึง 12.00 น. ณ โรงเรียน อนุบาลศึกษา

ดังนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือเข้าร่วมสัมมนาในวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว
 จะเป็นพระคุณอย่างสูง

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายต่อศักดิ์ เฟื่องปัญญา)

ผู้จัดการ

โรงเรียนอนุบาลศึกษา

โทร.(032) 411516

รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนา
(ผู้ปกครองที่ไม่ตอบแบบสอบถาม)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
1	นางวนิดา ทศมาลา	107/153 หมู่ 5 ต.เขาย้อย อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
2	จ.ส.อ.พัทยา ผวาผดุง	66/ ม.4 ต.หนองปรong อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
3	นางจิรภา น้อยนิมิตร	296/1 หมู่บ้านสุพงษ์ระวี ถ.ราชดำเนิน ต.บ้านหม้อ อ.เมือง จ.เพชรบุรี
4	นางสุภาภรณ์ ณรงค์น้อย	1/1 หมู่ 1 ต.บ้านแหลม อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี
5	นายสมศักดิ์ ทองสมนึก	511/10 ม. 5 ถ.เพชรเกษม ต.บ้านหม้อ อ.เมือง จ.เพชรบุรี
6	นางประไพศร โฉ่ประเสริฐ	63 ถ.สีระอินทร์ ต.คลองกระแซง อ.เมือง จ.เพชรบุรี
7	นางสุวรรณีย์ เงินใบ	119/40 หมู่บ้านรวมสุข ถ.ราชดำเนิน ต.บ้านหม้อ อ.เมือง จ.เพชรบุรี
8	นางประภา แจ่มแจ้ง	1 /4 บ้านไดอิฐ ซ.3 ถ.บ้านไดอิฐ ต.บ้านหม้อ อ.เมือง จ.เพชรบุรี
9	นางศิริรัตน์ สิริสุยกมลชัย	224 ต.ท่าราบ อ.เมือง จ.เพชรบุรี
10	นายพรยุทธ ผาติภูวดิ	40/1 หมู่ 4 ต.ช่องสะแก อ.เมือง จ.เพชรบุรี
11	นางชญานิษฐ์ เกตุแก้ว	34/1 หมู่ 2 ต.ธงชัย อ.เมือง จ.เพชรบุรี
12	นางศิริพร เกตุสวัสดิวงศ์	137/10 ต.บ้านหม้อ อ.เมือง จ.เพชรบุรี
13	นางอภิวันท์ ช่อเพชรไทย	207/10-11 ม. 1 ต.ไร่ส้ม อ.เมือง จ.เพชรบุรี
14	นายด้ชพล ดีชื่น	42/1 ต.หนองปรong อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
15	นางใจดาว คำนูนวัฒน์	28 ต.บางครก อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี
16	พ.อ.พิเศษพยนต์ สุขวิบูลย์	516 ม.3 ต.วังจันทร์ อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี
17	นางปราณี ศรีเจริญนิชย์	15 ซ.1 โพธิ์กำร็อง ต.ท่าราบ อ.เมือง จ.เพชรบุรี
18	นายธนพล แจ็กภู	52 ม.13 ถ.เพชรเกษม ต.หัวสะพาน อ.เมือง จ.เพชรบุรี

มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคผนวก ง. สงวนลิขสิทธิ์
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้ สำหรับผู้ปกครองของโรงเรียนอนุบาลเอกชน

2. แบบสอบถามนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน และเพื่อทราบปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง เพื่อให้เป็นแนวทางในการจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชน คำตอบที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนเพื่อสามารถใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น ทำให้ผู้ปกครองได้เล็งเห็นบทบาทของตนเองต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

3. แบบสอบถามนี้มี 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะที่ผู้ปกครองคิดเห็นว่าโรงเรียนควรจะดำเนินการ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นายต่อศักดิ์ เฟื่องปัญญา

นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงใน () เพื่อแสดงข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่านเองตามความเป็นจริง

สำหรับผู้วิจัย

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	
1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง	☐ 4
2. อายุของท่าน () 1. 20-30 ปี () 2. 31-40 ปี () 3. 41-50 ปี () 4. มากกว่า 50 ปี	☐ 5
3. วุฒิทางการศึกษา () 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี () 2. ปริญญาตรี () 3. สูงกว่าปริญญาตรี	☐ 6
4. อาชีพ () 1. ราชการ () 2. ค้าขาย () 2. ธุรกิจส่วนตัว () 4. รับจ้าง ชื่อหน่วยงาน..... () 5. อื่น ๆ โปรดระบุ.....	☐ 7
5. ความเกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยเป็น () 1. บิดา () 2. มารดา () 3. อื่น ๆ โปรดระบุ.....	☐ 8
6. รายได้ต่อเดือนของครอบครัว () 1. ต่ำกว่า 10,000 บาท () 2. 10,000- 20,000 บาท () 3. 20,001 – 40,000 บาท () 4. มากกว่า 40,000 บาท	☐ 9

ตอนที่ 2 เพื่อทราบการจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย X ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับที่ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ระดับที่ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับที่ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

ระดับที่ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับที่ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

ข้อที่	การจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชน	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.งานบริหารวิชาการ							
1.	โรงเรียนส่งเสริมให้พัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา						[] 1
2.	โรงเรียนพัฒนาเด็กให้มีการพัฒนาการตามวัย ไม่เร่งรัดการเรียนรู้หนังสือเท่านั้น						[] 2
3.	โรงเรียนพัฒนาเด็กให้มีกิจกรรมรายสัปดาห์ และใช้ภาษาที่เหมาะสม						[] 3
4.	การให้ที่บ้านเหมาะสมกับวัยและระดับของเด็ก.....						[] 4
5.	มีการจัดกิจกรรมเข้าจังหวะ การบริหารร่างกาย มุ่งส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์.....						[] 5
6.	จัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ และความสามารถของตน.....						[] 6
7.	มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม.....						[] 7
2. การบริหารงบประมาณ							
8.	โรงเรียนกำหนดค่าธรรมเนียมการเรียน อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงคุณภาพและบริการ.....						[] 8
9.	โรงเรียนกำหนดค่าใช้จ่ายสำหรับการเรียนประจำภาคการศึกษา อย่างเหมาะสมกับสถานะภาพของโรงเรียน						[] 9
10.	สื่อการสอนที่โรงเรียนจัดหาในเด็กนักเรียนเหมาะสมกับค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายที่ท่านจ่ายสำหรับนักเรียน						[] 10
11.	ค่าใช้จ่ายสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ที่เรียกเก็บจากผู้ปกครอง นอกเหนือจากการเรียน เช่น งานกีฬา งานปิดภาคการศึกษา มีความเหมาะสมกับโดยคำนึงถึงคุณภาพของกิจกรรมที่จัด						[] 11
12.	ท่านยินดีที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเรียน หรือค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นหากโรงเรียนมีการเพิ่มคุณภาพการศึกษาสำหรับเด็กนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น						[] 12

ข้อที่	การจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชน	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
3. การบริหารงานบุคคล							
13.	ผู้บริหารความรู้ ความสามารถและความตั้งใจที่จะบริหารงานโรงเรียน						[] 13
14.	ครูผู้สอนทุกคนมีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และคุณธรรม เหมาะสมกับอาชีพครู.....						[] 14
15.	ครูมีวุฒิการศึกษาที่เหมาะสม.....						[] 15
16.	มีบุคลากรในโรงเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน.....						[] 16
17.	ผู้บริหารและครูเป็นแบบอย่างที่เหมาะสมแก่นักเรียน						[] 17
18.	บุคลากรมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่.....						[] 18
19.	บุคลากรให้ความเอาใจใส่นักเรียนเป็นอย่างดี.....						[] 19
4. การบริหารงานทั่วไป							
20.	สถานที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในบริเวณที่การคมนาคม และทางเข้าออก โรงเรียนสะดวก						[] 20
21.	สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนสะอาดสวยงามร่มรื่น และปลอดภัย.....						[] 21
22.	จัดอาคารเรียน/ห้องเรียนสวยงาม เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน และมี เนื้อที่กว้างขวางพอสำหรับทำกิจกรรม มีบริเวณว่าง ที่เล่น ที่พักผ่อน เหมาะสม.....						[] 22
23.	ห้องเรียน โต๊ะเรียน ห้องรับประทานอาหาร ห้องสุขภัณฑ์สะอาด ถูก สุขลักษณะ และขนาดเพียงพอกับจำนวนเด็กนักเรียน.....						[] 23
24.	จัดน้ำดื่มและอาหารที่ถูกสุขลักษณะ และหลักโภชนาการ.....						[] 24
25.	บันทึกสุขภาพประจำตัวนักเรียน เกี่ยวกับน้ำหนักส่วนสูงและติดตาม ประเมินผลพัฒนาการ.....						[] 25
26.	มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตที่เหมาะสมกับวัย และความต้องการ ของนักเรียน.....						[] 26
27.	มีครูเวรหน้าประตูคอยรับ-ส่งนักเรียนอย่างเพียงพอ....						[] 27
28.	บริการดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดหลังเลิกเรียน.....						[] 28
29.	โรงเรียนมีมาตรการและแนวปฏิบัติเพื่อรักษาความปลอดภัยของเด็ก นักเรียน						[] 29
30.	โรงเรียนมีการจัดงานปฐมนิเทศชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนการสอน.....						[] 30
31.	โรงเรียนแจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวในโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ อย่างสม่ำเสมอ.....						[] 31
32.	ให้คำปรึกษาผู้ปกครองได้ตลอดเวลา เช่น ทางโทรศัพท์ หรือมาพบ ส่วนตัว						[] 32
33.	โรงเรียนสนับสนุนและจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กและผู้ปกครองมีกิจกรรม ร่วมกัน						[] 33

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

โปรดระบุข้อเสนอแนะและแนวทางการจัดการศึกษาโรงเรียนตามที่ท่านเห็นสมควร

งานบริหารวิชาการ.....

.....

.....

การบริหารงบประมาณ.....

.....

.....

การบริหารงานบุคคล.....

.....

.....

การบริหารงานทั่วไป.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายต่อศักดิ์ เฟื่องปัญญา
ที่อยู่	298 หมู่ 4 ตำบลบ้านหม้อ อําเภอก เมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000
ที่ทำงาน	โรงเรียนอนุบาลศศิมา

ประวัติการศึกษา

2524	สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
2529	สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต วิชาเอก โฆษณา วิชาโทประชาสัมพันธ์ จากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ
2534	Certificate in General Business Studies Advertising University of California Los Angeles UCLA EXTENSION
2536	Certificate in General Business Studies International Business University of California Los Angeles UCLA EXTENSION
2541	สำเร็จการอบรมหลักสูตร โครงการพัฒนานักบริหารและผู้จัดการ การศึกษาระดับสูง การศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2544	ศึกษาต่อระดับปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการทำงาน

2537 - ปัจจุบัน	ผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลศศิมา
-----------------	------------------------------